

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 4 (1771) 1984 SAUSIS-JANUARY 26 • ŠV. KAZIMIERO METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Spaudos dezertyrai

Dezertyrais paprastai yra vadinami pabėgėliai iš kariuomenės. Tai vienas pačių negarbingiausių žingsnių. Karinė tarnyba yra steigiamą ginti savo tėvynei nuo priešo užpuolimų. Pabėgimas iš jos reiškia nusikaltimą savo tėvynei bei tautai. Valstybių įstatymai tokius dezertyrus baudžia net mirties bausme. Senovės romėnai savo kariuomenės bėglius suimdavo, nuskusdavo pusę galvos plaukų ir išstatydavo viešai paniekai, trunkančiai tris dienas. Laikai keitėsi, sąlygos keitėsi, bet pažiūra į dezertyrus nepasikeitė. Dezertyravimas ir dabar tebėra negarbingas poelgis, nesuderinamas su kario paskirtimi bei garbe. Tai priešingybė kario savanorio, kuris ateina į frontą ginti tėvynės savo noru ir net už ją pasiaukoti. Dezertyras bėga iš fronto, palieka tėvynę pavojuje ir įieško tikrai asmeninės naudos. Pasiaukojimo dvasia jam yra svetimas dalykas. Jis gali pasiaukoti, gali sunkiai dirbti, gali daug rizikuoti bei pakelti, bet tiksliai tam, kad pats laimėtų didelę asmeninę naudą. Jis gali atlikti didelius darbus, bet ne tam, kad tėvynės gerovė klestėtų, ne tam, kad kiti iškiltų, o tik tam, kad jo paties garbė ir nauda sušvistų. Žodžiu sakant, dezertyras bėga nuo savo tautos, kad joje ar už jos ribų savanaudiškai įsitvirtintų.

DEZERTYRU yra ne tik kariauomenėje – jų netrūksta ir kitose srityse. Šiuo atveju mums rūpi lietuviškoji išeivijos spauda. Jau esame rašę, kad mūsų spauda laikosi savanorių dėka. Dėl to ji yra gabi, ištverminga, nežiūrint sunkių sąlygų. Deja, turime pripažinti, kad šalia pasiaukojančių savanorių šioje srityje yra ir dezertyrai. Jie lengva širdimi traukiasi iš lietuviškos spaudos fronto, nes nelaiko jo svarbiu dalyku. Jiems atrodo, kad asmeninė karjera, profesinis įsitvirtinimas yra daug svarbesni dalykai negu dalyvavimas lietuviškoje spaudoje ar jos prenumeravimas. Dėl to matome visą eilę profesionalų, puikiai išsilukusių, išsilukusių erdvas rezidencijas, turinčių vasarnamius, laivus, automobilius, bet neprenumeruojančių lietuviškos spaudos. Jų namuose vyrauja televizija, vietiniai dienraščiai, bet lietuviško laikraščio nėra. Savo verslui pagerinti jie kartais skelbiasi lietuviškuose laikraščiuose, bet daugelis jų neskaityti ir neremia. Tai spaudos dezertyrai, žvelgiantys į gyvenimą vien tik asmeninės naudos mastu. Ir kai tokių skačius vis didės, aišku, lietuviškoji spauda silpnės. Likę vieni savanoriai turės atlaikyti visą frontą. Bet tai yra įmanoma tik iki tam tikros ribos. Savanorių būrys, kad ir narsus, negali atlaikyti pozicijų, kurias turi ginti ištisi pulkai.

PRIE spaudos dezertyrų priklauso ir tie, kurie lengva širdimi bėga nuo vieno ar kito laikraščio vien dėl to, kad tas laikraštis ateina pavėluotai, kad nepatiko kuris nors straipsnis ar korespondencija, kad redaktorius neįdėjo jo straipsnio ar jį sutrumpino, kad leido pasisakyti kitaip manančiam bendradarbiui, kad išspausdino žydmą palankų rašinį diskusijose... Yra ir tokių, kurie teisinasi laiko neturėjimu, laikraščio brangumu ir t.t. Žodžiu sakant, priežasčių daug, bet jos visos išduoda pridengtą dezertyro laikyseną, kurioje nematyti rūpesčio tautos gerove, jos likimu. Tokia laikysena, plintanti vis didesniu ratu, užkrečia ir jaunąją kartą. Kai ji mato, kad vyresnieji nebrangina lietuviškos spaudos, padaro išvadą: ir man jos nereikia. Bet to, šią jaunosios kartos pagundą stiprina kiti motyvai, traukiantieji pasinėti vietinio krašto gyvenime, atsiriboti nuo lietuviškojo gyvenimo ir juo besirūpinančios spaudos. Tuo būdu spaudos dezertyrų frontas plečiasi kaip palengva progresuojantis vėžys. Jeigu šiandieną kiekvienas išeivijos lietuvis prenumeruotų bei remtų savo spaudą, ji galėtų klestėti. Išeivijos skaiciai nėra maži. Problema yra ta, kad žymi jos dalis lietuviškai spaudai darosi neprieinama dėl minėto dezertyriško nusiteikimo. Turėtume suprasti, jog tai žalinga laikysena. Su klestinčia spauda visi klestėsime, su merdintia – visi sunyksime.

KANADOS ĮVYKIAI

Raudonasis premjeras parlamente

Karališko sutikimo Otavoje susilaukė komunistinės Kinijos premjeras Ž. Zijangas. Diplomatinis ryšius su komunistine Kinija P. E. Trudeau valdoma Kanada užmezgė 1971 m., juos nutraukusi su tautine Kinija Taiwano saloje. Ž. Zijangas yra pirmas tokio aukšto rango komunistinės Kinijos pareigūnas, apsilankęs Kanadoje po savo viešnagės Baltuosiuose rūmuose Vašingtone, San Franciske ir Niujorke. Jam taipgi teko tapti pirmuoju komunistinio režimo vadu, kuris buvo pakviestas tarti žodį jungtiniame Kanados parlamento ir senato posėdyje. Svečiui buvo surengtas net ir specialus koncertas Kanados meno centre Otavoje. Pasibaigus oficialiai programai, Ž. Zijangui pirueto šokį pademonstravo staiga vėl atjaunėjęs P. E. Trudeau. Ši nuotrauka pasiekė daug laikraščių.

Jungtiniame parlamento ir senato posėdyje įvadinį žodį

(Nukelta į 8-tą psl.)

Kanadon atkeliavo šalta žiema, sukausčiusi upes ir ežerus visame krašte

Nuotr. Vyt. Maco

Amerikietis profesorius Baltijos kraštuose

Kalbininko dr. W. R. Schmalstiego kelionė į Taliną, Rygą ir Vilnių

Baltistikai puoselėti draugija Š. Amerikoje (AABS) leidžia savo biuletinį "Newsletter", kurį redaguoja Yana Okolo-Kulaks. 1983 m. 3 nr. yra išspausdintas minėtos draugijos pirmininko prof. William R. Schmalstiego straipsnis, kuriame jis pasakoja savo kelionės išpūdžius.

Jo kelionė įvyko 1983 m. birželio 16-26 d.d. Kaip mokslinės draugijos pirmininkas, jis norėjo užmegzti glaudesnius ryšius su baltistikos specialistais Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje bei pakviesti juos į baltistikos konferencijas, rengiamas Š. Amerikoje.

Taline

Visų pirma jis nuvyko į Taliną, kur buvo sutiktas mokslų akademijos narių. Ten jis buvo entuziastingai priimtas. Akademijos nariai mielai sutiko dalyvauti tokiose konferencijose. Lydimas J. Kivimae ir jo žmonos, svečias aplankė už Talino esantį buities muziejų, matė tautinius estų šokius, o vėliau – sostinės teatre dramą, iš dalies sukurta pagal Boccaccio "Dekameroną". Birželio 20 d. jis aplankė Tartu universitetą, kur tarėsi su slavų ir ugrofinių kalbų skyrių dėstytojais.

Rygoje

Iš Talino vakariniu traukiniu išvyko Rygon, kurią pasiekė sekančios dienos rytą. Čia jis susitiko su mokslų akademijos sekretoriumi Viliu Samsonu. Šis pritarė dalyvavimui baltistikos konferencijose Š. Amerikoje, tačiau iškėlė kai kuriuos sunkumus. Esą tu komunistinės Kinijos. Ž. Zijangas tokio išpareigojimo vengė, pasitenkindamas tik bendru P. E. Trudeau pastangų pagyrimu, ragindamas taikos siekti ir kitus politikus. Jis taipgi pabrėžė, kad JAV ir Sovietų Sąjunga turi atnaujinti Ženevoje nutrauktas derybas branduolinių ginklų klausimu. Pasak Ž. Zijango, komunistų (Nukelta į 8-tą psl.)

tė savo atstovą į baltistikos konferenciją Minneapolyje. Birželio 22 d. prof. W. R. Schmalstiegas lankėsi Rygos teatre ir matė išpūdingą pastatymą Blaumanio "Siuvėjo dienos Silmačiuose".

Vilniuje

Dar tą patį vakarą jis naktiniu traukiniu išvyko Vilniun. Sekantį rytą jį pasitiko Lietuvos mokslų akademijos atstovai. Vilniuje svečias kalbėjo su prof. Algirdu Žukausku, Lietuvos mokslų akademijos vicepirmininku. Jis buvo taip pat palankus bendradarbiavimo iniciacijai. Ne kartą yra lankęsis Š. Amerikoje, buvęs Pensilvanijos universitete ir gerai orientuojasis akademinių institucijų klausimuose. Pokalbyje taip pat dalyvavo ir mokslų akademijos užsienio reikalų skyriaus atstovas p. Gudaitis.

Pastabas

Iš visų turėtų pasitarimų paaiškėjo, kad kvietimai į baltistikos konferencijas turi būti išsiųsti bent šešis mėnesius ar net ištisus metus prieš rengiamą konferenciją. Esą JAV konsulatui kartais reikia trijų mėnesių vizai išduoti.

Kiek reikia laiko sovietinei vyriausybei apsispręsti, prof. W. R. Schmalstiegas nepasako. Jis betgi primena savo dalyvavimą baltistikos konferencijose Stockholme, kur turėjo progos susitikti su Estijos ir Latvijos mokslininkais. Programoje buvo įrašyti kaip dalyviai ir trys lietuviai mokslininkai iš Lietuvos, bet nė vienas nepasirodė. Jų tarpe buvo ir Ingrida Korsakaitė, meno istorikė, prof. Kosto Korsako duklė. Pastarasis yra Lietuvos mokslų akademijos kalbos ir literatūros instituto direktorius. Paaiškėjo, kad 1981 m. Estijos mokslų akademija užleido kelias savo turimas vietas latviams ir lietuviams, bet 1983 m. estai atsiskėlė tai padaryti. Galbūt dėl to lietuviai ir negalėjo dalyvauti.

Abejonė

Tuo remdamasis, prof. W. R. Schmalstiegas mano, kad į baltistikos konferencijas reikia kviešti ir Sov. Sąjungos okupuotų Baltijos kraštų mokslininkus. Mintis yra svarstyti, tačiau amerikietis, matyt, ne per geriausiai orientuojasi sovietinės sistemos labirintuose, kur mokslas yra maišomas su propaganda. Ir vadinamieji sovietiniai "mokslininkai", atvykę į baltistikos konferencijas Š. Amerikoje, gali paskleisti ne tiek mokslo, kiek sovietų reikalaujamos propagandos. Tokie paskaitininkai tik sugadintų mokslinę rimtį, pirsdami pridengtą marksizmą-leninizmą baltistikai. Šį pavojų eliminavus, klausimas atsistoja visai kitose šviesose. S.B.

Pasaulio įvykiai

STOCKHOLMO KONFERENCIJA NUSIGINKLAVIMO KLAUSIMU NEPATEISINO į ją sudėtų vilčių, nors santykius sušvelninti su Sovietų Sąjunga bandė JAV prez. R. Reaganas savo kalba, transliuota Europai. Pasiūlymą atnaujinti branduolinių ginklų derybas Ženevoje atmetė Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministras A. Gromykas, JA Valstybės apkaltdindamas militarizmą ir net terorizmą, skleidžiamą visame pasaulyje. Terorizmo pavyzdžiu jis pasirinko JAV kariuomenės dalinių išsikėlimą Grenadoje, nors šis žingsnis buvo atliktas su angliškai kalbančių Karibų jūros salų kvietimu ir netgi tiesioginiu jų dalyvavimu. Piktą A. Gromykos kalbą palaikė Stockholman atskridusių užsienio reikalų ministrų viltis, kad jo susitikimas su JAV valstybės sekretoriumi G. Shultzu vėl atnaujins Ženevoje nutrauktas derybas. Jų pokalbis truko penkias valandas, bet įtampas nepašalinė. G. Shultzas vėliau prasiarė, kad tegalės būti pradėtos standartinių ginklų ir kariuomenės sumažinimo derybos Vienoje, per 10 metų nedavusios jokios naudos. Iš tikrųjų oficialiai jos nebuvo nutrauktos, tik palikta nesutarta sekančio susitikimo data. Tikimasi, kad posėdžiai vėl bus pradėti kovo mėnesį. Propagandai buvo skirtas TASSO pranešimas, kad į branduolinių raketų bazes Čekoslovakijoje ir R. Vokietijoje jau atvyko sovietų kariai. Juo, matyt, vis dar tikimasi sustabdyti JAV "Peršing 2" raketų išdėstymą V. Vokietijoje, atnaujinti aptilusias Maskvai tarnaujančių taikos šalininkų demonstracijas.

Sergantis Andropovas

Mįslę vis dar sudaro užsietesusi sovietų kompartijos vadovų J. Andropovo liga. Vasario pradžioje buvo numatyta ekonominė Varšuvos sąjungos vadovų konferencija, dabar atidėta vasario pabaigai. Taikos užtikrinimo siekiantis Kanados ministras pirm. P. E. Trudeau jau seniai yra suplanavęs kelionę Maskvon. Jis netgi pasiūlė taikos klausimus aptarti su kitais Kremliaus vadais, jeigu nebūtų galima susitikti su J. Andropovu. P. E. Trudeau dabar prisipažino gavęs laišką iš J. Andropovo, atmetantį pokalbius su kitais Kremliaus vadais, susitikimą su J. Andropovu atidedantį vėlesniai laikui. Atrodo, tas susitikimas negalės įvykti vasario mėnesį. Nerimstantis P. E. Trudeau dabar pasirinko kelionę į Čekoslovakiją, R. Vokietiją ir Rumuniją.

Naujos aukos

Beirute buvo nušautos Amerikos universiteto rektorius M. Kerras, pagrobtas Saudi Arabijos konsulas H. Farašas. Atsakomybę prisiėmė mahometonų "šventojo karo" teroristų grupė, siekianti amerikiečių ir prancūzų pasitraukimo iš Libano. Pasak jos, konsulas H. Farašas bus teisiama pagal mahometonų įstatymus ir susilauks mirties bausmės. Sovietinių patrankų svies

dių ir raketų susilaukė Libano prezidentūros pastatas Babbos vietovėje prie pietinio Beiruto. Prez. A. Gemajelis nenukentėjo, bet buvo sužeisti keli libaniečiai kariai. Pastatą apšaudžiusi mahometonų milicininkų grupė nori A. Gemajelio atsistatydinimo, nepritaria Saudi Arabijos planui, pagal kurį būtų atskirtos į pilietinį karą įsivėlusios grupės. JAV karo laivai Viduržemio jūroje prie Libano, Arabijos jūroje ir Persijos įlankos laukia teroristų smūgių. Esą teroristai jau turi nedidelių lėktuvų ir savižudžių lakūnų. Lėktuvai su bombomis galėtų būti nukreipti tiesiai į laivus II D. kare japonų išbandytą metodą, padariusiu daug žalos JAV laivynui.

Taikos frontas

Mahometonų konferencija Kasablankoje į savo narius nutarė priimti Egiptą, susilaukusi visiško boikoto dėl 1979 m. pasirašytos taikos sutarties su Izraeliu. Konferencija neturi politinio svorio, bet Egipto sušgrąžinimu gali turėti įtakos Egiptą boikotuojančiai Arabų lygai. Egipto prez. H. Mubarakas ruošiasi įsijungti į naujas derybas su Izraeliu dėl vakarinės Jordano pakrantės ir Gazos juostos ateities. Jo patarejas O. el-Bazas pranešė, kad šį kartą bus veikiamas kartu su Jordanija ir PLO vadu J. Arafatu. Trijų vadų konferencija planuojama kovo ar balandžio mėnesį. O. el-Bazas ragina JAV prez. R. Reaganą peržiūrėti planus palestiniečių klausimu, pradėti pokalbius su J. Arafatu. Prez. R. Reaganas buvo pasiūlęs savivaldą palestiniečiams Izraelio okupuotoje vakarinėje Jordano pakrantėje, susietą su Jordanijos kontrole. Tokį planą atmetė anuometinis Izraelio premjeras M. Beginas. Jo atsisakė ir Jordanijos karalius Huseinas, nesusilaukęs J. Arafato pritarimo. Ruošiama H. Mubarako, karaliaus Huseino ir J. Arafato konferencija, siekianti bendro taikos fronto palestiniečių klausimu. Prez. R. Reagano planui pagrindine kliūtimi lieka Izraelis, vakarinę Jordano pakrantę laikantis savo teritorija, ten steigiantis izraelitų kaimus, atsisakantis pokalbių su J. Arafatu.

Šiame numeryje:

Spaudos dezertyrai

Yra spaudos savanorių, bet netrūksta ir spaudos dezertyrų

Amerikietis profesorius Baltijos kraštuose

Baltistikos draugijos pirmininkas Taline, Rygoje ir Vilniuje

Lietuvos istorija – faktai ar nuomonės?

Atsiliepiant į "Akiračiuose" paskelbtą dokumentą žydų klausimu

Ministerijos pareiškimai baltiečiams

Baltiečių delegacijos Kanados užsienio reikalų ministerijoje

Jieško nusikaltėlių, kur jų nėra

Amerikiečio žurnalisto straipsnis karo nusikaltėlių klausimu

Slovakijoje – panašiai kaip Lietuvoje

Sovietinė sistema, diktuojama iš Maskvos, vienodai veikia

"Vieno vakaro melancholija"

Rūtos-Klevos Vidžinienės novelės skaitytojų rankose

Lietuvio knyga keliauja per pasaulį

Dr. Vitolio Vengrio "Ex libris" lietuvių ir anglų kalbomis

Kristijono Donelaičio "Metų" vertimai

Nesenantis lietuvių rašytojo kūrinys svetimomis kalbomis

Kaip buvo kuriama kazimierinė opera?

Iš pokalbio su operos-misterijos libreto autoriumi K. Bradūnu

TEVIŠKES ŽIBURIAI

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$19, pusmetinė — \$10. Rėmėjo prenumerata \$25
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų
turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisyti redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$19.00 per year, \$10.00 per 6 months. Deadline for
advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

Jugoslavijos valdžia pakvietė Šv. Tėvą Joną-Paulių II apsilankyti Jugoslavijoje. Žinią patvirtino Jugoslavijos ambasadorius prie Šv. Sosto Zvonimir Stenek. Šis pakvietimas atrodė esąs atolydžio ženklas po įtempių tarp Jugoslavijos valdžios ir jugoslavų katalikų. Tai įtampa buvo iškilusi ypač ryšium su Marijos apsišvičimais Kroatijoje. Marijos apsišvičimai prasidėję 1981 m. keturiom mergaitė ir dviem berniukam Medjugorje kaimelyje. Žiniai pasklidus, vietos klebonas buvo valdžios suimtas ir pasodintas kalėjimui už tariamą aplinkybių sureizavimą, kad galėtų per pamokslus kalbėti prieš valdžią. Maldininkų kelionės į tą vietą dar iki šiol buvo varžomos.

Šv. Tėvas Jonas-Paulius II lankysis P. Korėjoje š. m. gegužės 3-7 dienomis. Šiais metais švenčiama Korėjoje 200 metų su kaktis nuo katalikybės įvedimo pradžios tame krašte.

Žinią, kad kard. Josef Glomp, Lenkijos primas, gali apsilankyti Sov. Sąjungoje šiais metais, paskelbė italų žinių agentūra ANSA, nurodanti, kad kardinalą pakviets Rusų Ortodoksų Bendrija. Pasak agentūros, paruošiamuosius darbus tai kelionė atlieka Lenkijos episkopas, Lenkijos Ortodoksų Bendrija ir sovietų ambasada Lenkijoje. Skelbiama, kad kard. Glomp, gavęs leidimą apsilankyti Maskvoje, bando gauti leidimą aplankyti Lietuvą ir Latviją. Tačiau ir Vatikano spaudos agentūra, ir Lenkijos pasiuntinys prie Šv. Sosto atsisakė šią žinią komentuoti. Kai žurnalistas tai paklausė apie tai Italijos atvykusį Lenkijos vyskupų konferencijos sekretorių arkiv. Bronisławą Dabrowski, jis tas žinias pavadino "labai neapdairia" kalba.

Ukrainiečiams Jonas-Paulius II įsteigė naują vyskupiją JAV-se. Tos vyskupijos vardas — Šv. Juozapato, o vyskupijos centris miestas — Parma, Ohio. Vyskupiją valdys iki šiol buvęs Filadelfijos ukrainiečių arkivyskupijos vyskupas-pagalbininkas Robert M. Moskal.

Čekoslovakijos užsienio reikalų ministeris Bohuslav Čnupek turėjo pasimatymą su Jonu-Paulium II Vatikane prieš Kalėdas. Spėjama, kad tai gali vesti prie įtampos atoslūgio tarp Vatikano ir Čekoslovakijos valdžios, nes tai pirmas susitikimas po piežiaus su tokio aukšto rango Čekoslovakijos pareigūnu po II D. karo.

Vatikanas remia Čekoslovakijos K. Bendrijos pogrindį, įteigė K. Bendrijai ir toliau bus užkertami keliai reikštis viešai. Tai pareiškė Vatikano pareigūnas mons. Mariano Oles, atsakydamas į Čekoslovakijos religinių reikalų sekretoriaus Vladimir Janku priekaištus.

"LKB Kronika" — pavergtos Lietuvos pogrindžio laikraštis, kad ir labai persekiojamas, ypač pastaruoju metu, eina ir toliau. Vakarų pasiekė 60-sis numeris, 28 psl., išleistas 1983 m. lapkričio 1 d. Taip pat pasiekė laisvą pasidaryti "Aušros" 37 nr. ir "Lietuvos ateities" 7 nr.

Kun. B. Pacevičius, gyvenantis Toronte, 1983 m. pabaigoje išleisdino 212 psl. mažojo formato knygelę "Gėlės Marijos rankose". Joje aprašomi Marijos apsišvičimai Portugalijos Fatimoje, pridėta marijologinių ir kitokių maldų, litanijų, iliustracijų, giesmių. Paties autorius leidinys. Aplankas — dalis. Aldono Totoraitienės. Spausdino "Litho-Art Ltd". Tiražas — 1000 egz. Nėra turinio, trūksta kalbinio apdoravimo. Knygelės įžangoje sakoma: "Ši knygelė tegul praveria mūsų namų duris, ir apreiškimo šviesa tenušviečia Marijos žingsnius mūsų takuose. Kiekviena šeima tebūna gėlių puokštė prie Viešpaties sosto".

Kard. Frantisek Tomasek, 84 m. amžiaus Čekoslovakijos primas, išreiškė pageidavimą, kad komunistinė valdžia pozityviau žiūrėtų į katalikus ir atsisakytų ligšiolinės įtampos. Tai pranešė Austrijos katalikų žinių agentūra "Kathpress". Kardinolas savo pageidavimus bei kritiką išdėstęs laiške, rašytame Čekoslovakijos religinių reikalų sekretoriui Vladimir Janku. Laiškas parašytas ryšium su viena televizijos programa, kuri buvo nukreipta prieš religiją. Joje tikintieji buvo vaizduojami kaip žiopliai. Taip pat joje buvo pilna užgaulių tvirtinimų. Laiške kardinolas pastebėjo, esą valstybė garantuoja religijos laisvę, tačiau praktikoje valdžia diskriminuoja tikinčiuosius spaudoje, televizijoje, mokyklose ir darbovietėse. Jis nurodė, kad II Vatikano santarybos dokumentai dar ir dabar neleidžia spausdinti, o religinės knygos iš tikinčiųjų konfiskuojamos po namus siautėjančių policininkų. Jis pabrėžė, kad ir valdžios skiriamieji pinigai šventovių remontui imami iš valdžios konfiskuoto K. Bendrijos turto. Baigdamas laišką, jis primena, jog nežiūrint tarp Vatikano ir Čekoslovakijos vykstančių pasitarimų apie 20 metų, daugelis vyskupijų Čekoslovakijoje ir dabar dar neturi savo vyskupų.

Vatikanas paskelbė šeimų teisių chartą ir pavadino ją modeliu visoms tautos bei valstybėms. Chartoje pabrėžiamas šeimos primatas kiekvienos valstybės ir kitokių žmonių bendruomenės santvarkoje. Šeima esanti natūralioji bendruomenė su įgimtomis ir nepaneigiamomis teisėmis. Tai natūrali ir išskirtinė gyvybės perteikimo institucija. Todėl kitų primesti išoriniai varžtai šeimai tampa sunkiu nusikaltimu prieš žmogaus orumą bei teisingumą.

Šeimos teisių apimtis esanti labai plati — nuo teisės į privatumą iki ekonominių sąlygų, užtikrinančių pragyvenimo lygį atitinkanti šeimos orumą bei pilnintinį jos vystymąsi; nuo teisės pasirinkti atitinkamą religiją ir vaikų auklėjimą pagal savo įsitikinimus iki teisės pilnai dalyvauti politinėje bei socialinėje bendruomenės veikloje ir naudotis laisva informacija. Charta reikalauja, kad visos valdžios gerbtų bei saugotų institucinę santuoką ir atmetus tuos įstatymus, kurie pastato santuokinį gyvenimą toje pačioje plotmėje, kaip ir nesutinkamų porų. Ši charta nurodo eilę dalykų, kurie yra taisyti įvairių kraštų įstatymuose bei praktikoje. Vakarietiškas demokratijas daugiausia liečia tos chartos pastraips, kurios smerkia abortus, dirbtinę gimimų kontrolę, tėvų apsvikinimą vaikų švietimo srityje. Komunistinių kraštus liečia pastraipsai, smerkiantys valstybinę vaikų švietimo bei auklėjimo kontrolę ir tikinčiųjų diskriminaciją. Varginguosius trečiojo pasaulio kraštus liečia ipareigojimas įvesti stipresnes pagrindinius patarnavimus teikiančias sistemas, tinkamas skirstyti valstybėje turimą turtą, kad juo būtų laiduotas šeimų pastovumas.

Daugiausia chartoje remiamasi įvairiais anksčiau K. Bendrijos išleistais dokumentais, nors cituojama eilė tarptautinių dokumentų, kurių svarbiausias — Jungtinių Tautų žmogaus teisių deklaracija. Kun. J. Stš.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Lietuvos istorija - faktai ar nuomonės?

Perskaičius istorinius komentarus "Akiračių" mėnraštje

K. ŽALYS

Su dideliu dėmesiu perskaičiau 1983 m. spalio mėnesio "Akiračių" 9 nr. man nežinoma memoranduma "Lietuva vokiečių civilinės administracijos valdžioje". Kiekvienam besidominčiam Lietuvos istorija, o tokių lietuvių išeivijoje irgi nemaža, visada naudinga papildyti savo žinių bagažą, ypač kai straipsnis liečia kiek mažiau dokumentuotą Lietuvos istorijos etapą — 1940-1945 metus, kai ugnis ir kulkos naikino tiek istorikus, tiek jų rašytus istorijos metrašius.

Memorandumo autorius aprašo įvykius, liečiančius Kauno miestą ir apylinkes. Matyt, pats autorius ir kilęs iš Kauno arba gyvenęs ten aprašom laikotarpiu. Gal todėl kelia redaktorių abejones įvykiai ne Kauno ribose. Man irgi kelia abejonių kai kurie memorandumo teiginiai, pvz.: teiginys, kad Zapyškio (netoli Kauno) 1941 m. rugpjūčio 1 d. 36 žmonių prarado gyvybę. Apie 1978 m. tarp Zapyškio ir Kačerginės buvo pastatytas kelio ženklas, nurodantis egzokucijos vietą. Net mažytis muziejukas įrengtas. Tačiau ten nužudyta ne 36, bet 26 žmonės, būtent tiek pavardžių yra muziejuko sąrašuose. Ten žydų tėra dailis, o visi kiti — lietuviai, rusai ir kitų tautybių žmonės, kurie sudarė apylinkės saugumo, tarybų valdžios ir įžymių jų teismo "trejukių" organų branduolį.

Taigi šiuo konkrečiu atveju buvo vykdoma politinė akcija, o ne žydų žudynės, nes sušaudyti žmonės buvo atsakingi už lietuvių egzokucijas ir išvežimą į Sibirą 1940-41 metais. Norintys plačiau apie tai sužinoti gali užsukti į tą muziejuką kelionės į Lietuvą metu ir savo akimis įsitikinti. Tai tik 14 kilometrų nuo Kauno.

I

Kita stebinanti vieta — tai straipsnio komentari, kuriuos autoriai L.M. ir Z.V.R. įsitikinę rašo: "... aiški klaida yra teiginys, kad žydai sudarė virš 80% Lietuvos komunistų. Iš tikrųjų žydų skaičius negausiau Lietuvos kompartijos kartais pasiekdavo beveik 50%, bet jokių būdu ne 80%..." Idomu, kokiais dokumentais grindžiamas šis komentarių autorių teiginys? Jų asmeninė nuomone, nuojauta ar kitais kokiais pojūčiais? Pats mėnraštis skyrus "Istorijos šaltiniai" ipareigoja jo autorius atsargiai sekti savo emocijas bei pažiūras ir remtis daugiau faktais. Nežinant faktų, istorikui nedera kurti savus, pateikiant juos kaip istorinę tiesą, nes tie teiginiai pradeda keliauti kitų leidinių puslapiais, po truputį apauga savą istoriją, virstama lyg ir tikru istoriniu faktu, ypač jei patenka į enciklopedijos puslapius. Po to jau sunku surasti tikrąsias šaknis, ir visi remiasi vien tik enciklopedija.

Taip istoriją karpė ir sovietų Lietuvos "istorikai" J. Žiugžda ir R. Šarmaitis. Tiesa, jie turėjo rankose tikrus faktus, tik sudėliodavo juos pagal sau tinkamą modelį: vienus nutylėdami, kitus pabrėždami, pakeisdami skaičius vietomis ir pan. Taip gimsta tokie šedevrai, kaip "Lietuvių tarybinė enciklopedija". Atrodo, kad

ir komentaro autorius vilioja Žiugždos ar Šarmaitio karūnų žvilgesys, todėl pabandyti pakomentuoti šį straipsnį, nes bijau, kad jo teiginiai neįtaigūs į Lietuvos istorijos audinį. O toks pavojus yra, nes jau ir "Drauge" 1983 m. gruodžio 2 d. nr. pasirodė pirmieji atgarsiai.

II

Būrys pasišventusių lietuvių žmonių surinko daug faktų, liečiančių Lietuvos komunistų partiją, jos veiklą tiek nepriklausomybės, tiek okupacijų metu. Netrukus pasirodys studija, liečianti lietuvių tautos naikinimą 1940-56 m., todėl aš paliesiu tik porą klausimų bei atskleisiu keletą istorijos manipuliacijos metodų "Lietuvių tarybinėje enciklopedijoje".

Jums turbūt teko girdėti tokį metodą — skaitymą tarp eilučių? Pabandykite būtent tokio būdu pažvelgti į "Lietuvių tarybinę enciklopediją": nustebsite pamatę, kiek informacijos gali surasti joje smalsūs skaitytojas, nors iš pirmo žvilgsnio viskas atrodo supainiota ir nemotyvuota.

Taigi pradėkime nuo Lietuvos kompartijos vystimosi. Tas skaičius LTE visur pulsuoja, pvz.: 1929 m. buvo 750 narių (t. 2, psl. 379), 1932 balandį — 480, 1932 gruodį — jau 800, ... o 1934 m. pabaigoje — 1210 (t. 2, psl. 380). Įdomi vystimosi dinamika, bet dar įdomesnė ji pasidaro sužinavus faktą, kad nuo 1932 m. vidurio, Kominterno nutarimu, buvo pradėti mokėti atlyginimai užsienio kompartijų nariams, jų tarpe ir Lietuvos kompartijos.

Egzistuojantys dokumentai, kurie buvo žinomi ir Lietuvos žvalgybos organams, rodo net tikslų apmokėjimo "už paslaugas" dydį: už komunistinių atsisaukimų klajavimą buvo mokama 300 litų mėnesinė alga, o už raudonos vėliavos iškilimą — vienkartinis 200 lt. mokestis. Viename 1936 m. Lietuvos kompartijos protokolo iškyla įdomi scena: Utenos komunistams už 5 vėliavų iškilimą gegužės 1 d. praga išmokėta 1000 litų, bet kiti komunistų šaltiniai ir Lietuvos žvalgybos ataskaita pažymi, kad tuo metu nei vėliavų, nei atsisaukimų nebuvo. Tame protokole barami Utenos komunistai už savo vadų apgaudinėjimą ir pelnįjimąsi Kominterno sąskaita.

Toks pavyzdys ne vienintelis. Jei kuris komunistų patekdavo į kalėjimą, tai jo šeimai būdavo skiriama 400 lt. mėnesinė pašalpa. Taigi tokiu būdu buvo skatinamas Lietuvos kompartijos augimas, paremtas tikslu "išdirbio" apmokėjimu.

1940 m. balandžio mėnesį pradedamas kompartijos nario pažymėjimų išdavimas, kurį kontroliuoja atsiųstas iš Maskvos įgaliotinis N. Pozdniakovas. Išliko laukotarpio narių kortelės, kurios parodo, kad išleidama iš pogrindžio kompartija turėjo 1738 narius. Pažiūrėkim, ką apie tai rašo LTE: "Išleidama iš pogrindžio, LKP turėjo apie 2000 narių" (t. 2, psl. 422).

Bet paimekime tos pačios Enciklopedijos 3 tomą. Straipsnis jau rašytas kito autoriaus, todėl ir duomenys skiriasi: "1941 pradžioje 44,6% visų Lietuvos komunistų buvo įstoje į

partiją 1940 metų antroje pusėje" (t. 3, psl. 481). Kadangi 2 tomo 386 puslapyje duodamas komunistų skaičius 1941. I.1 — 3138, tai galime paskaičiuoti patys, kiek buvo tų komunistų 1940 m. pirmoje pusėje, t.y. tuo metu, kai kompartija išėjo iš pogrindžio: 3138 x 0,446% yra 1399,5. Atėmę šį skaičių iš 3138, gausime 1738,5. Tai reiškia, kad LTE rašė, kad kompartijos buvo puikiai žinomas kompartijos narių skaičius, tačiau jie panoro jį pateikti "suapvalintą", aišku, didesnio apvalaus skaičiaus link — būtent iki 2000, kad solidžiau skambėtų. Šis aiškus LTE kūrėjų neapsižiūrėjimas lengvai paaiškinamas, nes duomenys išmėtyti skirtinguose tomuose, tačiau truputį pasigilinus bei paskaičiavus, net iš LTE galima išpešti šokių tokių faktų. Tai ir vadinama skaitymu tarp eilučių.

III

Labai vertinga istorinė medžiaga — įgaliotinio N. Pozdniakovo ir jo grupės ataskaitos bei kalbų nuorašai, kur apstu faktų, skaičių ir prieštaravimų. Tokio pobūdžio dokumentuose, o ne oficialiose istorijos knygose galima pasisiemti faktų, skaičių ir apie Lietuvos kompartijos nacionalinę sudėtį įvairiuose jos laikotarpiuose, ir apie tautos pirmą didįjį trimėjimą Sibiran, ir apie to trimėjimo vykdytojus. Daug medžiagos išvogta ar sunaikinta per Lietuvos archyvų valymą 1948, 1953 ir 1968 m., nes NKVD "trejukių" teismo narių ir jų informatorių sąrašai bei "žygdarbių" aprašymai labai neramino juose esančius asmenis, bandančius išvengti naujo Niurnbergo teismo, tik šį kartą — už komunistų nusikaltimus lietuvių tautai. Nemažai šių dokumentų pakliuvo į ugnį, tačiau nemaža dalis pateko ir į kai kurių šalių specialius archyvus. Deja, maža vilties, kad jie kada išvystų dienos šviesą. Tuo nesuinteresuoti nei dabartiniai Lietuvos bei SSSR valdovai, nei Vakarų šaltiniai. Ir vieniem, ir kitiem tai stipriai padidintų reputaciją.

Tačiau išliko pakankamas kiekis nesunaikintų dokumentų, kuriuos nebuvo atkreiptas dėmesys karštingiškų valymų metu, o gal jų paprasčiausiai neuztikto dėl baisios netvarkos archyvuose, nors inkriminuojančių dokumentų pajieškos vyko ilgą laiką. Bet faktas — jie išliko. Negalėjo pagaliau sugeimti visų archyvų. Jų turinys nepaprastai įdomus, atskleidžiantis daugybę naujų faktų apie įvykius Lietuvos padangėje 1940-56 m. laikotarpyje. Apie tai bus didelės apimties studija, tad aš čia panagrinsiu tik vieną nedidelį istorijos epizodą.

Kaip jau minėjau, išliko kompartijos narių kortelės ir nario mokesčio mokėtojų važtaraščiai. Pagal juos, Lietuvos kompartijos sudėtis atrodė taip: (1940 m. balandį) lietuvių — 275 arba 15,8%, žydų — 1429 arba 82,2%, rusų bei gudų — 24 arba 1,4%, kitų tautybių — 10 arba 0,6%; iš viso — 1738 nariai.

Matyt, memorandumo autorius rėmėsi šiais duomenimis, sakdamas, kad Lietuvos kompartijoje buvo per 80% žydų. Tai neigia memorandumo ko-

(Nukelta į 3-čią psl.)

A+A

BALTRUI KARALIŪNUI

Lietuvoje mirus,

jo brolių PETRĄ su žmona ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Marytė ir Vytautas Kriščiūnai

Mielai mamytėi

A+A

GENOVAITEI BILKŠTIENEI

mirus,

jos dukrą NIJOLĘ, žentą ALGĮ bei jų šeimą, kitus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Jonas ir Irena Mickevičiai

A+A

VIKTORUI BIRŠTONUI

mirus Lietuvoje,

reiškiame nuoširdžią užuojautą jo broliams — VYTUI ir JERONIMUI su šeima —

J. K. Janulaičiai

A. D. Keršiai

D. Puzerienė

A+A

VANDAI SLAPŠIENEI

iškeliauvus amžinybėn,

jos sūnų MYKOLĄ SLAPŠĮ — "Aro" valdybos narį, o taip pat šeimą liūdesio valandoje giliai užjaučia —

Toronto vyrų choras
"Aras"

PADĖKA

Mylimam vyrui, tėvui ir seneliui

a. a. POVILUI VINDAŠIUI

1983 m. gruodžio 23 d. mirus,

nuoširdžiai dėkojame kun. L. Kemešui, kun. dr. J. Gutauskui ir kun. J. Staškui už iškilmingas pamaldas Dėli šventovėje.

Dėkojame giminėms, draugams ir pažįstamiems už velionies lankymą laidotuvių namuose ir maldas.

Ačiū visiems papuošusiems karštą gėlėmis, aukojusiems lėšas fondams, "Tėviškes žiburiams", užpašiusiems šv. Mišias, pareiškęsiems užuojautas, žodžiu ir raštu.

Padėka visiems, ypač karsto nešėjams, kurie net ir blogam orui esant palydėjo mirusį paskutinėje kelionėje į Šv. Jono lietuvių kapines, Mississaugoje.

Dėkojame parapijos chorui už giedojimą per pamaldas šventovėje, Toronto moterims už paruošimą pusryčių Anapilio salėje ir ponions už atvežtus pyragus.

Ačiū Pranui Sakalui už atsisveikinimo kalbą prie kapo.

Tegu Dievas atlygins jums visiems —

Nuliūdę: žmona Emilija, vaikai ir vaikaičiai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūras darbus — greitai ir meniškai. Užsakyamus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757

Namų telefonas 278-4529

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

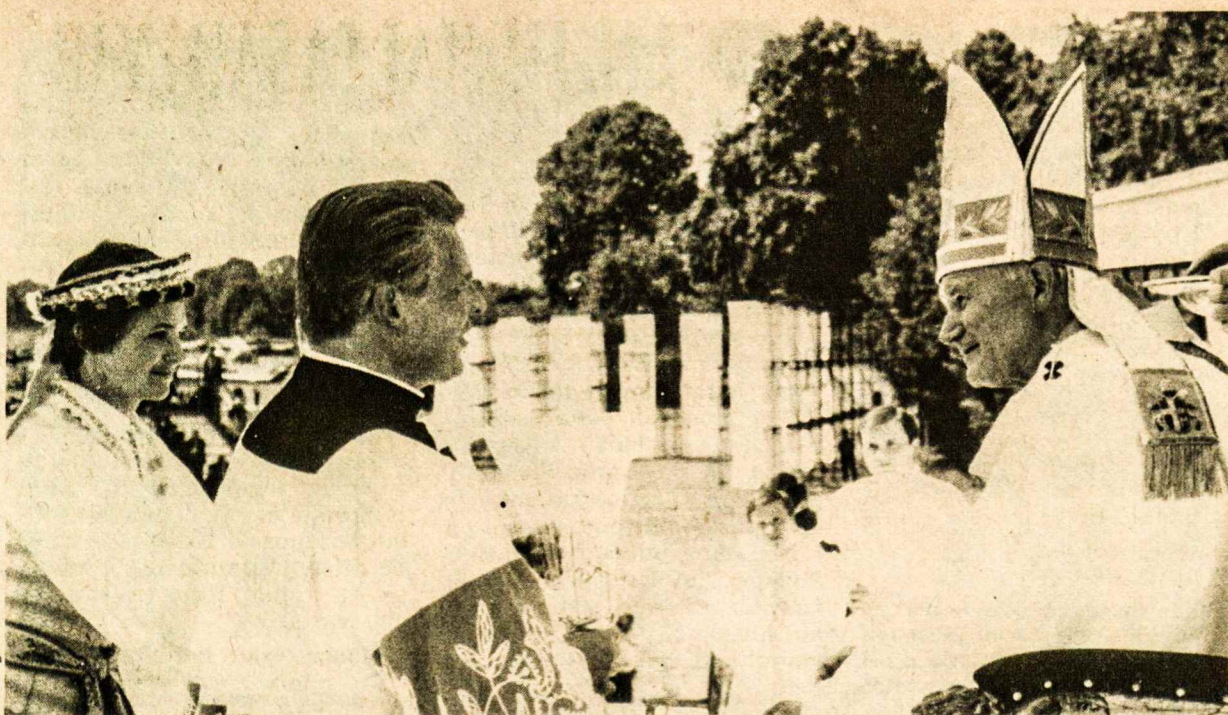
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Čikagos lietuviai demonstruoja miesto centre, smerkdami sovietinę Lietuvos okupaciją bei reikalaudami Lietuvai laisvės. Demonstracijoje dalyvavo gausūs būrys tautiečių

Nuotr. M. Nagio

Lenkijos lietuvių vardu kan. ALFONSAS JURKEVIČIUS įteikia dovaną — taure su atitinkamais įrašais Šv. Tėvi Jonui-Pauliui II Vroclave, kur jis lankėsi 1983 m. birželio mėnesį
Nuotr. Arturo Mari

Lietuvos istorija - faktai ar nuomonės?

(Atkelta iš 2-ro psl.)

mentatoriai. Tokie duomenys 1940 m. nebuvo laikomi didelėje paslaptėje, ir juos nesunkiai galėjo sužinoti smalsnis žmogus, juo labiau, kad memorandumo autorius, sprendžiant iš jo darbo, buvo išsilavinęs žmogus ir, matyt,ėjo pareigas sovietų administracijoje tuo laikotarpiu.

IV

Ruošiantis V Lietuvos kompartijos suvažiavimui, į rajoninius partijos komitetus buvo išsiuntinėta brošiūrėlė, kurioje, tarp kitų duomenų, pateikiama ir nacionalinė kompartijos sudėtis 1941 m. sausyje: lietuvių — 667 arba 21,3%, žydų — 1479 arba 47,1%, rusų — 797 arba 25,4%, kitų tautybių — 195 arba 6,2%; iš viso — 3138 nariai.

Šios brošiūrėlės atspausdinta 5.000 egzempliorių, tad ją skaitė nemažas žmonių skaičius, juo labiau, kad ji nebuvo žymėta žymekliu — „slapta“. Tačiau šis faktas negąsdino partijos bosų ir jų kontrolierių. Praėjus vos dviem mėnesiam, pasirodė kita brošiūrėlė (po LKP V suvažiavimo), kurioje jau pateikiama truputį kitokia kompartijos sudėtis. Šią lentelę ir perspausdino LTE (t. 2, psl. 386).

Kuo ji skiriasi? Tik viena smulkmena: vienas skaičiukas perkeltas į kitą eilutę, tačiau nuo to suma nesikeičia. Keičiasi tik kokybė. Taip vietoje 1479 žydų pasidarė 479, o vietoje 667 lietuvių — 1667. Na, ir procentinėje padaloje padaryti atitinkami pertvarkymai. Kaip matome, niekas ilgai galvos nesuko ir nesibaimino, kaip reikės paaikškinti šiuos prieštaravimus, nes niekas ir nesiuršė nieko niekam aiškinti, o ko nors klausti buvo tolygu savanoriškai lįsti į kilpą be jokios naudos.

Ar tai rodo prasidėjusį puolimą prieš žydus? Anaipol ne, nes tuo metu jais buvo labai pasitikima, kaip vienintelę grupę, neužsikrėtusią „buržuazinio nacionalizmo“ bakterija. Būtinai nors vienas žydų komunistų atstovas buvo skiriamas į žymiuosius teisminius „trejetukus“, sprendusius visus egzokucijos ir deportacijos klausimus Lietuvoje tiesioginiu KGB nurodymu (tuometinio NKVD) bei savo iniciatyva, nes jiems buvo suteikta neribota valdžia.

Taigi tas tūkstančio vienetų perkėlimas atspindėjo tik tai Stalino nacionalinės politikos įgyvendinimą: jei kompartija vadinama Lietuvos kompartija, tai jos narių dauguma privalo būti lietuviai.

Tai ne pirmas ir ne vienintelis tokios manipuliacijos pavyzdys — tokiu būdu buvo „balansuojama“ ir Rusijos kompartija bei eilė Azijos respublikų kompartijų, kuriose komunistinis judėjimas buvo grynai eksportinė preke, pvz. Uzbekijoje, Turkmenijoje, Azerbaidžane ir kitur.

O jeigu dar įdėmiau pažvelgsite į minėtą lentelę 386 LTE puslapyje, tai pastebėsite (savarankiškai paskaiciavę), jog net ir čia bandoma, nors ir truputį, tačiau vėlgi tendencingai „pakoreguoti“ nors dešimtasias nuosimėto dalis, pvz.: lietuviai sudaro 53,3% nuo 3138 narių ir jų yra 1667. Bet 1667 nuo 3138 narių skaičiaus sudaro 53,1%. Taigi, nors ir dvi dešimtosios, bet vis atrodo, kad daugiau.

Tos pačios mikromanipuliacijos daromos su rusų skaičiumi (mažinama 0,3%), žydų (mažinama 0,1%), kitų tautybių (didinama 0,2%) bei kitose kategorijose: vyrų nuosimėto (mažinamas 0,1%), moterų (didinamas 0,1%), valstiečių (didinamas 0,1%). Tai labai akivaizdus pavyzdys maniakiškos traukos ką nors sufalsifikuoti — nors lašeliu, nors trupinėliu, kad tik būtų daugiau į geidžiamą pusę. Aišku, LTE autoriai nesitiki, kad kas pradės blusinėti jų rašlavas, nes paprastai niekas jų straipsnių ir neskaito. Bet istorikui ir čia yra medžiagos apmąstymams bei atitinkamoms išvadoms pasidaryti.

V

Grįžkime vėl prie skaitymo „tarp eilučių“. Pasirodo, žinant kompartijos nuostatus, galima apskaičiuoti ir atvykusių iš Maskvos kompartijos prižiūrėtojų skaičių, naudojant duomenis iš tos pačios LTE, nors šios informacijos partijos „istorikai“ visiškai ir nenori pateikti gerbiamiems skaitytojams. Pagal kompartijos nuostatus, keliamas į kitą darbvietę komunistas privalo per kelias dienas stoti kompartijos komiteto įskaiton naujoje vietoje. Tokiu būdu visi atvykę iš Maskvos komunistai-kontrolieriai automatiškai tapo Lietuvos kompartijos nariais, ir jų skaičius įjungtas į bendrą 3138 komunistų skaičių Lietuvoje, kuris skelbiamas V LKP suvažiavimo medžiagoje 1941 m. vasario mėnesį. Atvykėliai jau turėjo naujo pavyzdžio SSSR KP nario bilietus, o Lietuvos kompartijos nariams tokie bilietai buvo tik pradėti dalinti, nes jų partija buvo įjungta į bendrą SSSR KP sudėtį ir nustojo egzistavus kaip atskiras vienetas. LTE 2 tomo 383 psl. rašoma: „Iki 1941.I.1 LKP CK biuras nutarė išduoti partinius bilietus 2012 asmenų ir

kandidatines korteles 510 asmenų“, t.y. iš viso 2522 žmonėms. Tai matyt, pažymi ir memorandumo autorius, kadangi šis skaičius nebuvo laikomasis didelėje paslaptėje tuo metu. Taigi visi naujai gavę bilietus buvo Lietuvos kompartijos nariai, o kita dalis — atvykėliai mokytojai. Truputį aritmetikos (3138-2522 yra 616) ir jau žinome jų skaičių. Taigi 19,6% partijos sudarė kontrolieriai, o kita — jų įsakymų vykdytojai. Tokia pati proporcija tarp kontroliuojančių ir jų kontroliuojamų egzistuoja ir šiandieninėje Lietuvos kompartijoje — nieko naujo nei metoduose, nei teorijoje.

VI

Tai tik maža dalelė didelės studijos, kuriai medžiagą rinko ir renka didelis būrys šviesių ir drąsių žmonių Lietuvoje. Todėl labai svarbu, kad nepagrįstu faktais tvirtinimu Lietuvos istorija nebūtų iškraipyta. Jos falsifikatorių ir taip užtenka. Mūsų pareiga — ją pateikti tokią, kokia ji yra, ir išsaugoti ateinančioms kartoms tikrą Lietuvos istorijos vaizdą, o ne tokį, kuris gali būti madingas šiuometinėje politinėje Amerikos atmosferoje.

Nėra pagrindo save migdyti iliuzijomis, kad kas nors padės Lietuvai — to niekada nebuvo. Palaikys gal, kol bus reikalinga jų politinei krypčiai įsitvirtinti, ir tuojau užmirs, kai tik tikslai bus pasiekti. Taip buvo jau ne vieną kartą Lietuvos istorijoje ir naivu tikėtis, kad sekantį kartą bus kitaip. Darykime, ką galim ir darykime tai gerai, nes pirmiausia mūsų klaidomis ir netikslumais naudosis mūsų ne draugai. Jei komentaro „Aki-račiuose“ autoriai rėmėsi kokiais dokumentais, tai tepaskelbia juos — bus visiems naudinga. Jei dokumento nėra, tai rašykite, prašau, apie tai, ką tikrai gerai žinote.

Lietuvių iškilmės Romoje

Žiniomis iš Romos, perduotomis telefonu, kazimirinės iškilmės š.m. kovo 4 dieną, yra skiriamos lietuviams. Ta proga norima pabrėžti lietuvių tautos ir jos tikinčiųjų būklę dabartinėje priespaudoje. Mišias tą dieną Šv. Petro bazilikoje laikys pats Šv. Tėvas Jonas-Paulius II 10 v. ryto. Jam asistuos lietuviai vyskupai bei kunigai. Lietuvių komiteto ryšininku su liturginių apeigų tvarkytojais paskirtas Šv. Kazimiero kolegijos prorektorius kun. Alg. Bartkus.

Kadangi šios iškilmės Romoje, kuriose bus minima Šv. Kazimiero 500 metų sukaktis, yra viešos, galės dalyvauti ir kitų tautų tikintieji, bet tai nemažins lietuviško jų pobūdžio. Romos sluoksniuose manoma, kad atskiros Šv. Kazimiero iškilmės turėtų būti Krokuvoje, kur tas šventasis yra gimęs. Lietuva, būdama priespaudoje, negali to padaryti, tad Roma turi būti ta vieta, kur lietuviai gali pagerbti savo tautos šventąjį.

Taip pat sužinota, kad Šv. Kazimiero sukakties proga bus išleista kazimirinių pašto ženklų serija. „L'Osservatore Romano“ taip paskelbė 1983 m. 51 nr. (savaitinėje angliškoje laidoje). Jame išspausdintas Vatikano pašto pranešimas — 1984 metų programa, ku-

rioje numatyta visa eilė būsimų pašto ženklų, skirtų įvairiom sukaktim. Jų tarpe pažymėta, kad bus išleista ir pašto ženklų serija, skirta paminėti Šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį. Pranešime sakoma, kad išleidimo data, kompozicija ir kiti duomenys bus paskelbti vėliau. Pardavimo sąlygos bus skelbiamos kartas nuo karto „L'Osservatore Romano“ laikraštyje ir atskiruose pranešimuose spaudai.

Kaip jau anksčiau buvo rašyta „TŽ“, Šv. Kazimiero pašto ženklų projektą paruošė dail. Romas Viesulas. Tikimasi, kad jis priimtas be pakeitimų. Oficialiame pranešime pašto ženklų projektų autoriai neminimi.

Filatelistų žiniomis, su Šv. Kazimiero pašto ženklais bus ir atitinkami vokai. Inf.

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami
susitarus telefonu

Ministerijos pareiškimai baltiečiams

Leidimai atvykti iš Lietuvos, pasunkėjusi politinė būklė, garbės konsulas, testamentiniai palikimai

1983.XII.15 Kanados Baltiečių Federacijos atstovai matėsi su B. Mawhinney, užsienio reikalų ministerijos Rytų Europos skyriaus direktoriumi, ir keliais jo patarėjais. Kalbėjo apie politinę padėtį pasibaigus Madrido konferencijai, Europos parlamento rezoliuciją dėl Baltijos valstybių dekolonizavimo, garbės konsulus ir šiuometinę žmogaus teisių padėtį Baltijos valstybėse.

Antroji visuotinė 35 valstybių konferencija peržiūrėti kaip vykdomi Helsinkio susitarimai Madride truko su pertraukomis beveik trejus metus. Pozityvių rezultatų pasiekta labai mažai. Nė viena pusė nesirijo šias konferencijas nutraukti. Sekanti konferencija bus Vienoje 1986. IX.23. Prieš tai bus 12 mažesnio masto pasitarimų specialiais bei techniskais-ūkiškais klausimais. Svarbiausi pasitarimai bus trys. Stockholme konferencija svarstys tarpusavio pasitikėjimo pagerinimą ir saugumą bei nusiginklavimą Europoje (prasidėjo 1984.I.17). Ekspertų konferencija svarstys žmogaus ir pagrindinių laisvių užtikrinimą, kaip tai išreikšta Helsinkio akte (Kanada buvo tokios konferencijos pasiūlytoja); ši konferencija vyks Otavoje 1985.V.7. Trečioji konferencija žmonių kontaktų ir susižinojimo klausimais bus Berne, Šveicarijoje, 1986.IV.15.

Per pastaruosius dvejus metus sovietai smarkiai suvaržė šeimų sujungimą ir leidimus lankytis užsieniuose. Kanados užsienio reikalų ministerijos pagalba šiais atvejais buvo nepaveiki. Iš 22 baltiečių atveju tik 7 šeimos nariai buvo sujungti ir dviem (iš 30) gauti leidimai lankyti gimines Kanadoje. Ministerija gauna daug prašymų, bet specialiai rūpinasi tik ribotą skaičiumi, paprastai sudėtingesniais atvejais. Atrodo, kad daug didesnis skaičius lankytojų ar šeimoms narių atvyko pagal tiesioginius prašymus be specialios pagalbos. Sakoma, kad negalima atsekti jokių taisyklių bei numatyti, ar sovietai duos leidimą. Juo asmuo daugiau žinomas, juo sunkiau gauti leidimą. Aplamai, išleidžiamųjų skaičius priklauso nuo politinio klimato. Atolydžiu politika yra nustojus daug reikšmės, ir sovietai vis mažiau išleidžia žmonių. Yra nuomonių, kad daug reikšmės turi vietinių politinių valdininkų nusistatymas prašančiojo atžvilgiu.

Kanada mano, kad „tyloji diplomatija“, t.y. susirašinėjimai, uždaro diskusijos ir kantrybė, duoda geresnių rezultatų nei griežti memorandumai, protestai, reikalavimai. Ne visi su tuo sutinka. Ir sunku pasakyti kuris būdas yra paveikesnis.

Dėl Europos parlamento priimtos rezoliucijos ministerija šiuo metu neturi jokios aiškos nuomonės. Nurodyta, kad Europos parlamentas nėra valstybinis, todėl jo nutarimas neturi vykdomosios galios.

Estų ir latvių dabartiniai garbės konsulai Kanadoje nė-

ra įrašyti į oficialų viešai skelbiamą diplomatų sąrašą (Lietuvos yra; taip pat anksčiau buvusieji Latvijos ir Estijos garbės konsulai buvo įrašyti). Baltiečių Federacija jau 3-4 metai siekia, kad Latvijos bei Estijos konsulai irgi būtų į tą sąrašą įrašyti. Prieš antrų metų ministerija atliko specialią studiją apie Baltijos garbės konsulus. Tada buvo prašoma kai kurių informacijų ir iš Baltiečių Federacijos atstovų. Iki šiol jokio sprendimo nepadaryta: „byla guli lentynoje“. Atrodo, kad tuo tarpu nemanoma ką nors daryti. Įvairiomis progomis Kanados valdžios atstovai pareiškia, kad Kanada tęsia Baltijos valstybių inkorporavimo „de jure“ nepripažinimą.

Baltiečių Federacijos atstovai informavo, kad Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje padėtis yra pasunkėjusi. Daugiau kaltinimų, suėmimų ir įkalinimų. Mirus Onai Lukauskaitei (1983. XII.4) Lietuvoje jau neliko Helsinkio akto stebėjimo grupės. Du tikinčiųjų tiesėms ginti komiteto nariai kun. A. Svarinskis ir kun. S. Tamkevičius nutestai kalėjimu. Panašiai vyksta ir Latvijoje, ir Estijoje.

Ministerijos atstovai patvirtino, kad ir jų informacija rodo padėties pablogėjimą kitose Sovietų Sąjungos dalyse. Jau visos Helsinkio susitarimų stebėjimo grupės yra likviduotos. Madride diskusijos dėl žmogaus teisių vykdymo buvo nesėkmingos. Sovietai visą laiką tvirtina, kad žmogaus teisės yra jų vidaus reikalas ir jų konstitucija jas garantuoja.

Buvo paliestas ir opus testamentinių palikimų klausimas. Baltiečių ir kitų grupių advokatai studijuoja šį klausimą ir jau turi gerą vaizdą, kas daroma su palikimais. Sovietai nori, kad palikimai būtų išmokėti rubliais. Doleris iškeičiamas nepalankiu kursu, 40% paimama mokesčiams ir advokatams. Didės sumos mokamos dalimis. Teisiniai palikimų klausimai Kanadoje tvarkomi provincijų. Ontario provincija yra išleidusi įstatymą, norėdama apsaugoti palikėjų interesus, bet šis įstatymas turi trūkumų (jis kol kas dar nevykdomas).

Sudarantieji testamentus, kuriais paliekamas turtas ar jo dalis esantiems Lietuvoje, turi rūpestingai ir tiksliai juos sudaryti. Kanados advokatas turi būti susipažinęs ne tik su sovietų įstatymais, bet ir žinoti kaip tie įstatymai yra ten interpretuojami bei vykdomi.

Pasikalbėjime šalia ministerijos direktoriaus B. Mawhinney dalyvavo penki jo patarėjai specialiais klausimais, kurių tarpe buvo ir M. Mace — Rusijos ir Baltijos valstybių reikalų skyriaus vedėjas. Kanados Baltiečių Federacijai atstovavo L. Leivat, W. Pent — estai, dr. L. Lukss — latvis, adv. A. Pacevičius, adv. J. Kuraitė-Lasienė ir J. V. Danys — KLB pareigūnai.

J.V.D.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės visuomeninių reikalų komisija. Pirmoje eilėje iš kairės: pirm. ALGIMANTAS GEČYUS, nariai — GINTĖ DAMUŠYTĖ; antroje eilėje — dr. KAZYS AMBROZAITIS, JAV LB visuomeninių reikalų komisijos pirm. JONAS URBONAS, dr. BRONISUS NEMICKAS. Trūksta komisijos nario JUOZO DABO
Nuotr. J. V. Danio

PRIMARIUS LITHVANIAE PATRONVS

1484
1984

POSTE
VATICANE 500

Šv. Kazimiero metais Vatikanas išleis seriją pašto ženklų, vaizduojančių šv. Kazimierą — Lietuvos globeį. Tai yra paskelbta Vatikano pašto pranešime „L'Osservatore Romano“ laikraštyje. Projektas — dail. ROMO VIESULO

Jieško nusikaltėlių, kur jų nėra

Amerikos dienraščio straipsnis apie karo nusikaltėlių jieškotojus

„The Boston Herald“ 1983. XII.19 išspausdino Patriko Buchanan straipsnį apie KGB pranešėjus, kurie „randa“ nacių ten, kur jų nėra. Jo autorius sakosi prieš porą savaičių parašęs straipsnį, atskleidžiantį JAV teisingumo ministerijos pareigūnų bendradarbiavimą su sovietų KGB ir jų medžiagos panaudojimą prieš JAV piliečius. Kaip konkretų pavyzdį jis purodęs 63 metų amžiaus Joną Demjanjuką, ukrainietį.

Reakcija buvusi greita ir griežta. Vieni skaitytojai kaltinę autorį, pateisinantį antikomunizmo vardu nacių nusikaltėlius, kiti konkrečiais duomenimis nurodė Demjanjuko nusikaltimus, išvardindami net jo nusikaltimų vietas.

Demjanjuko gynėjai paneigė visus nurodytus „faktus“ kaip klaidingus. Esą Demjanjukas jų nurodytose vietovėse net nėra buvęs. Pasak jų, ne kaltintojai, o civilinis teismas turįs tai patikrinti ir nuspręsti.

Ir baltiečiai...

Aiškindamas tą bylą skaitytojas, P. Buchanan rašo: „Patriotai amerikiečiai — buvę estai, latviai, lietuviai, ukrainiečiai, lenkai šiandieną netiesiogiai yra juodinami kaip nacių simpatikai, kai kurie asmenys tampomi po teismus, kur pateikiami baisūs kaltinimai ir po to atimama jų pilietinė ne dėl to, kad jų nusikaltimai būna įrodyti, bet dėl to, kad jie 'melavo', užpildydami prašymus vizai gauti. Tačiau tiems žmonėms 1945 m. tebuvo tik vienas pasirinkimas — melas arba mirtis. Jeigu jie, Stalino-Hitlerio sandėrio prartytų valstybių piliečiai, būtų sakę tiesą, būtų išvengę priverstinę repatriaciją pagal nelemtą sąjungininkų Keelhaul planą, išduodantį juos Kremliams naikinančiais rankai bei greitam sušaudymui.

Jei Demjanjukas yra nusikaltes vyrų, moterų, vaikų kankinimų Treblinkoje, įrodykite. Tuo atveju čia jis neras jokios užuojautos. Tačiau to žmogaus teisė yra turėti bešališką teismą savame krašte“.

Memorialinis parkas

Ryšium su šiuo klausimu P. Buchanan priminė ir kitą atvejį Denveryje. Ten 1968 m. vietinė žydų bendruomenė, protestuodama prieš Kremliaus pastangas naikinti visus ženklus, primenančius žydų tragediją Babi Yar vietovėje, užsimojo įsteigti Denveryje memorialinį parką. Pasipriešino ukrainiečių bend-

ruomenė, tvirtindama, kad žmonės Babi Yar vietovėje naikino ir komunistai ir kad sunaikintųjų eilėse buvo ir ukrainiečių. Pateikusios abi bendruomenės įsteigė memorialinį parką ir pritvirtino 1983 m. tokį įrašą: „Atminimui dviejų šimtų tūkstančių aukų, mirusių Babi Yar, Ukrainoje, Sov. Sąjungoje, 1941 m. rugsėjo 29 — 1943 m. lapkričio 6, kurių dauguma buvo žydai, taip pat ukrainiečiai ir kiti“.

Išikišo sovietai

Dar prieš memorialinio parko atidarymą sovietai paskelbė, kad Denverio ukrainiečių bendruomenės komiteto pirmininkas, visų gerbiamas Ivan Stebelskyi, vedęs derybas su Denverio žydų komitetu, yra buvęs esesininkas, tarnavęs Brandenburgų divizione, Rolando ir Nachtigal daliniuose, dalyvavęs žydų žudynėse.

Šį sovietų kaltinimą parėmė ir žymūs kaltininkų jieškotojas Wiesenthalis, 1983 m. sausio mėnesį paskelbdamas dokumentą, pavadintą „Ivan Stebelskyi — nacių karo nusikaltėlis Lenkijoje“.

Sujaudintas Stebelskis greitai atsiliepė ir pareiškė karo metu buvęs pirkliu, niekad netarnavęs vokiečių kariuomenėje ir išgelbėjęs du tarnautojus žydus.

Žydų-ukrainiečių bendradarbiavimo komiteto pirmininkas Yakiv Suslenskyi, gyvenantis Izraelyje, pasirijo patikrinti tuos dalykus. Jisai surado abu Stebelskio minėtus žydus. Vienas jų, gyvenantis Australijoje, atsuntė raštą, patvirtinantį Stebelskio pareiškimą. Antrasis mirė Hailfoje 1982 m., bet paliko sūnų ir du brolius, kurie taip pat patvirtino Stebelskio liudijimą.

Be to, Suslenskis surado Niujorke du ukrainiečius, kurie buvo Stebelskio verslo dalininkais Boryslave vokiečių okupacijos metu. Jiedu sutiko būti liudininkais teisme. Suslenskis apie tai pranešė Wiesenthalui, prašydamas jo įrodymų. Iki šiol jo atsakymas dar negautas.

P. Buchanan, baigdamas savo straipsnį, primena, kad ir sen. McCarthy savo laikų buvo pasmerktas už perdėtus, neteisingus kaltinimus. M.

Bookbinding Studio
“SAMOGITIA”

meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvius.
Telefonas 625-2412

P.O. Box 1343, Postal Station “B”
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PALAIDOJO NIUNKA

Kompartijos veikėjas ir propagandos skleidėjas Vladas Niunka, sulaukęs 76 metų amžiaus, mirė Vilniuje 1983 m. gruodžio 26 d. Partinėj pogrimdžio veiklon ir Maskvos tarnybon jis įsijungė jau 1928 m. Nepriklausomos Lietuvos laikais ne kartą buvo uždarytas darbo stovyklose. Kai 1940 m. Lietuvą okupavo Sovietų Sąjunga, V. Niunka dirbo atsakinguoju "Tiesos" redaktoriu, vadovavo "liaudies seimo" rinkimus falsifikavusiai komisijai, buvo paskirtas prokuroru. Karo metus praleido Sovietų Sąjungoje. Pokaryje, grįžęs sovietų okupuotą Lietuvon, dirbo švietimo ministru, ministerių tarybos pirmininku, pavaduotoju, kompartijos centro komiteto sekretoriumi, Vilniaus universiteto dėstytoju. 1961-70 m. redagavo kompartijos žurnalą "Komunistas". 1962 m. buvo išrinktas Lietuvos mokslo akademijos nariu korespondentu, 1976 m. — tikruoju nariu, bet jau nuo 1968 m. iki mirties ėjo LMA visuomenės mokslų skyriaus sekretoriaus pareigas. Ilgus metus iki mirties vadovavo propagandą skleidžiančiai "Žinių" draugijai. Jam ypač rūpėjo ateistinis jaunimo auklėjimas, ateizmo garsinimas, kova su religija ir Vatikanu. Už ištikimą tarnybą Maskvai bei jos propagandai buvo apdovanotas net dviem Lenino ir keliais kitais sovietiniais ordinais bei medaliais. Palaikė buvo pašarvoti Vilniaus karininkų namų salėje. Palaidotas gruodžio 30 d. Antakalnio kapinėse, dalyvaudant daugeliui kompartijos veikėjų.

LIETUVOS VIENKIEMIAI

Mykolas Sakavičius "Komjau-nimo tiesos" 1983 m. gruodžio 21 d. laidoje paskelbė ilgą straipsnį "Riesutai — asotye", nagrinėjantį kai kurias dabartinio kaimo problemas. Kadaise buvo daug kalbama bei rašoma apie vienkiemį panaikinimą, žemdirbių perkėlimą į centrinės kolchozų ir sovchozų gyvenvietes. Tad stebėtis verčia netikėtai M. Sakavičiaus pritarimas: "Dar apie 35% Lietuvos kaimo žmonių tebegyvena vienkiemuose. Kiek jie, parduoda valstybei savo pagalbiniuose ūkiuose pagamintus produktus, nežinoma, tačiau reikia manyti, kad ne mažiau negu įsikūrę gyvenvietėse. Vienkiemuose ir pievų, ir ganyklų daugiau, ir, ko čia slėpti, valstietis nebūtų valstietis, jeigu rudenį ardamas nepraplaitintų savo sklypo..." Kartais pasitaiko skundų, kad kaimynai žemėlės purena daugiau negu jiems priklauso. Tačiau patikrinus paaiškėja, kad ir skundo autorius nėra savęs nuskriaudęs. Apie vienkiemio gyventojus M. Sakavičius pasakoja: "Didžiąją dalį vienkiemiečių sudaro pensininkai, nedalyvaujantys visuomenėje gamyboje, tad ko jiems neauginti gyvulių valstybei, jeigu jėgos leidžia, jeigu norisi padėti pamatus vaikų gyvenimui. Kiek kooperatinių butų, didmiesčių gatvėmis riedančių "žigulių" nupirkti už kaime

uždirtus pinigus..." M. Sakavičius pranašauja, kad vienkiemiu skaičius ateityje pastoviai mažės. Mat žmonės miršta, sensta, išeina gyventi pas vaikus, o jaunimas nenori vienkiemuose kurtis. Esą sumažės tada ir gyvulių auginimas pagalbiniuose asmeniniuose ūkiuose. Centrinėse kolchozų gyvenvietėse daug gyvulių neišlaikysi, nes ganyklų ten ne marios, be to, jos ne taip arti.

ŠVENTOSIOS KRANTAI

Anykščiuose, netoli tilto per Šventąją, upės vagoje statoma nauja užtvanka. Šiemet bus užbaigta dešinioji jos pusė. Pelkėtoje Šventosios krantinėje, ties Anykštos intaku, numatoma iškasti kanalą, supilti pylimus, pastatyti pėsčiųjų tiltą, įrengti dar vieną poilsio kampelį.

RELIGINĖS LAIDOTUVES

Kaunietis teisininkas Vladas Maskeliūnas 1983 m. gruodžio 17 d. "Tiesoje" aprašo savo vyro brolio Alfonso Maskeliūno laidotuves tų metų spalio 14 d. Lazdijų rajono Seirijų miestelio kapinėse. Esą velionies gedėjo jo žmona, dvi dar pradinės klasės besimokančios dukrelės, kaimynai, su kuriais gražiai sugyveno. Į laidotuves atvažiuavo paties Vlado Maskeliūno bei kitų artimųjų draugų bendradarbių. Teisininko V. Maskeliūno žodžiais tariant, jų laukė nemaloni staigmena: "Tomis liūdesio valandomis užgruvo dar ir netikėtas nemalonumas. Brolių, jo šeimos prašymu, laidojo su religinėmis apeigomis". Toliau aštriai puolamas Seirijų šventovės klebonas kun. Jonas Grudzinskas, įžeidinėjęs susirinkusius palydėti velionį į paskutinę kelionę, nepagristai juos apkaltingai nebučiai dalykais. Iš laidotuvių aprašymo betgi paaiškėja priežastys, suerzinusios kun. J. Grudzinską. Gėles moksleiviai įnešė šventovėn, bet joje patys nepasiliko, nes juos išvedė kelios mokytojos. Šventovėn suėjo tik dalis velionį lydiniųjų. Esą kun. J. Grudzinskas išniekino momento rimtį šventovėje ir savo pamokslė kapinėse: "Kalbėjo jis nesiskaitydamas su žodžiais, visai užmiršęs, kad šaltimais nelaimės prislėgti artimieji, kad laidojamą žmogus". Religinį apeigų pageidavo velionies šeima, o jos teisininkui V. Maskeliūnui tapo "netikėtu nemalonumu". Tad iš tikrųjų momento rimtį išniekino ne kun. J. Grudzinskas, o ateistiniai laidotuvių dalyviai, vengę pasirodyti šventovėje su velionies gėles atnešusios vaikus. Argi tokį elgesį galima pavadinti pagarba velioniui, religinėms jo laidotuvėms, kurias pasirinko šeima? Teisininko V. Maskeliūno laiškas redakcijai turi antraštę "Žema naudotis kitų skausmu". Puldamas kun. J. Grudzinską, teisininkas V. Maskeliūnas užmiršta, kad ši pastaba tinka ir jam pačiam bei kitiems ateizmo garbintojams, pažeidusiems velionies šeimos pasirinktą religinių apeigų rimtį visiškai jų ignoravimu.

V. Kst.

Dalis Šteto bei apylinkės lietuvių, dalyvavusių LVKD vietinio ratelio susirinkime ukrainiečių salėje 1983 m. gruodžio 4 d. Jame buvo svarstomi klausimai, susiję su Dariaus-Girėno paminklo priežiūra. Numatyta įrengti informacinę lentą keturiomis kalbomis prie kelio, vedančio į paminklavietę, iškasti šulinį gėlms laistyti bei turistams atsigaičinti, pastatyti namelį ir jame įrengti pastovią "Lituanikos" parodėlę. Praktinė paminklo priežiūra uoliai rūpinasi Julius Sanvaitis.

Parama Vasario 16 gimnazijai

Vasario 16 gimnazijai remti Hamiltono būrelio vadovas St. J. Dalius surinko įnašus iš narių: remėjų už 1984 m. Sumokėjo už pusę metų po \$6: E. Lesevičienė, A. Mingela; už 1984 m. po \$12: dr. A. Gailius, B. Grajauskas, I. Jakimavičiūtė, J. Jasimienė, M. Juodis, St. Kačinskas, J. Kristolaitis, Vl. Kybartas, P. Latauskas, A. Lukas, K. Mikšys, J. Miltenis, T. Muzeika, V. Narkevičius, B. Pakalniškis, P. Pleinys, R. Rimkevičienė, R. Rožanskas, L. Skripkutė, A. Stasevičius, A. Silinskis, I. Varas; po \$15: J. Bersėnas, J. Liaugminas, A. Liaukus, Z. Pulianauskas, SLA 72 kuopa Hamiltone, A. Tėvelis, dr. B. Vidugiris; po \$20: J. Astas, J. Butkevičius, J. Grigalius, P. Jankus, J. Kazėmekas, J.

Lekutis, E. Lenghnikas, E. Lengnikienė, V. Leparskas, V. Morkūnas, A. Patamsis, P. Sakalas, V. Venckevičius; po \$25: L. Bacevičius, A. Buinis, dr. V. Kvedaras, V. Jasiulionis, E. Sakavičienė; po \$30: P. Baronaitis, St. Dalius, E. Kronienė, J. Svila, dr. A. Saunoris; \$40: K. Mileris; po \$50: B. Griunius, dr. O. Valaitienė, J. Valaitis.

Mirė Jonas Mikšys, kuris buvo būrelio remėju nuo pat jo įsteigimo 18 metų. Taipgi velionis buvo vadovu būrelio, remusio gimnaziją įsikūrusią Diepholze 1953-1964 m., ir Hamiltone Vasario 16 gimnazijai remti komisijos pirmininku 1953-1964 m., kol komisija buvo panaikinta ir gimnazijos remimas pavestas KLB Hamiltone.

Hamiltono lietuvių pensininkų namuose "Rambynas" jau sudaromos nuomos sutartys apsigyvenimui nuo 1984 metų kovo 1 dienos.

Kam skubu, baldus galės atvežti jau sausio mėnesio gale. Galutinai pastatas bus užbaigtas iki vasario mėnesio 15 dienos. Taip pat dar tebeįsiekiamas lietuvių vedėjo pareigoms. Suinteresuoti prašomi skambinti tel. 416 - 648-3428.

Statybos draugovė

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ "TALKA" KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 17 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	6%
santaukas	7 1/2%
kasdienes palūkanas už santaupas	7%
term. indėlius 1 m.	9 1/2%
term. indėlius 3 m.	10%
reg. pensijų fondo	9 1/4%
90 dienų indėlius	9%
(minimum \$5.000)	
IMAME UŽ:	
nekiln. turto pask.	11%
asmenines paskolas	12 1/2%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000. Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.	

(vedu šildymo ir vėsinimo sistema, atlieku visus taisymo ir skardos darbus.
(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ont. L9C 2M3

The Marlatt

The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.
615 Main Street East (East of Sanford)

laidotuvių namai ir koplyčia

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvių sodybos pastato statybai žemė buvo prakasta 1983 m. gruodžio 8 d. Sodybai pasirinktas Willoughby miestelis, esantis apie 9 mylių nuotolyje nuo Klivlando lietuvių centrų — Dievo Motinos parapijos ir Lietuvių namų. Sodybos statybai gauta federacinės valdžios \$3,4 milijono paskola keturiasdešimčiai metų, už kurią reikės mokėti 9,25% palūkanų. Sodyba iš tos pačios valdžios kasmet gaus apie pusės milijono dolerių paramą butų nuomai sumažinti. Sodybon bus priimami pensininkai nuo 62 metų amžiaus. Šešių aukštų namai turės 62 butus su vienu miegamuoju ir 20 butų, pritaikytų viengungiams. Namus administruos Dana Čipkienė, turinti nekilnojamo turto pirkimo bei pardavimo įstaigą. Už šio projekto įgyvendinimą yra atsakinga Lietuvių Bendruomenė, tad pamatų pradžioje dalyvavo ir JAV LB krašto valdybos pirm. dr. A. Butkus. Teisiniu projektu vykdytoju Ohio valstijoje yra įregistruota LB patikėtinių taryba, kurią sudaro — pirm. B. Snarskis, inž. P. Razgaitis, A. Sagienė, dr. A. Čepulis ir dr. H. Brazaitis. Rangovs statybos darbus tikisi užbaigti per 8-9 mėnesius. Dėl šalto oro pamatų pradžioje šventė buvo užbaigta Lietuvių namuose Klivlande.

Naujoji Ateitininkų federacijos valdyba pareigas iš senosios perėmė 1983 m. gruodžio 26 d. Ateitininkų namuose Lemonte prie Čikagos. Ją dabar sudaro: federacijos vadovas dr. Kazys Pempus, dvasios vadovas kun. dr. Valdemaras Cukuras, generalinė sekr. Grasilda Reinytė, protokolų sekr. dr. Danutė Saliklytė, ižd. inž. Stasys Tamulionis, spaudos vadovė Stasė Peterssonienė. Ateitininkų federacijos tarybos pirmininku yra išrinktas Juozas Polikaitis.

Ateitininkų namuose Lemington 1983 m. gruodžio 11 d. buvo surengtos sutiktuos šion vietovėn persikėlusius dr. Adolfui ir Jadvygai Damušiams. Į sutiktuves atvyko nemažas būrys lietuvių iš kaimyninės Čikagos. Invokacija skambėjęs kun. dr. V. Rimšelis, MIC, perkaitė iš popiežiaus Jono-Pauliaus II gautą specialų palaiminimą dr. A. Damušiai jo deimantais amžiaus sukakties progą. Sutiktuvų dalyviai džiaugėsi, kad abu Damušiai, pensininkų dienoms pasirinko lietuviškoje veikloje gyvą Lemonto koloniją prie Čikagos, atsisakydami saulėtų ir šiltų dienų kitose kurortinėse vietovėse. Juos sveikino buvęs Ateitininkų federacijos vadovas dr. P. Kisieliū, gausios organizacijų atstovai.

Brazilija

Kūčios skautams Sao Paulo mieste buvo surengtos Šv. Kazimiero parapijos salėje. Jos pradėtos Mišiomis šventovėje. Apie Kūčių reikšmę kalbėjo kun. Pr. Gavėnas, SDB. Dvylikos patiekalų Kūčių vaišės paruošė skautų mamytės, pakviestos Eugenijos Bacevičienės. Plotkelių laužymą pradėjo BLB tarybos pirm. Jonas Tatarūnas. Kalėdų senelį suvaidino J. Prokopas, vaikams dalinęs saldinius, skautams įteikęs ir specialių dovanų.

Ona Šimonienė, artėjant Kalėdoms, jaunas šeiminkes mokė ruošti Kūčioms skirtus patiekalus. Ji susilaukė didelio dėmesio ir buvo paprašyta suorganizuoti ilgesnį kulinarinį kursą, bendrai apimantį maisto paruošimą. Dabar kulinarijos pamokos tęsiamos Šv. Kazimiero parapijos patalpose kiekvieną trečiadienį.

Argentina

Jurgis Gilvydis prieš 50 metų Buenos Aires mieste įsteigė lietuvišką kiną "Vytis", pats kurdamas dokumentinius filmus, rodydamas nepriklausomos Lietuvos vaizdus. Penkiasdešimties metų sukaktis paminėta 1983 m. lapkričio 6 d. Su J. Gilvydžio veikla supažindino Z. Juknevičius. Jį sveikino organizacijų ir spaudos atstovai. Buvo rodomi seni J. Gilvydžio filmai, liečiantys Argentinos lietuvių įvykius, kurių gviejie veikėjai save pamatė atjaunėjusius 40-50 metų.

Britanija

Centrinis DBLS skyrius jungia visoje Britanijoje išsisklaidžiusius 55 narius, neturintčius progos įsijungti į kitų skyrių veiklą. Pusę tų narių gyvena Londone bei jo apylinkėse. Centrinio skyriaus reikalai aptarti Londono lietuvių namuose 1983 m. gruodžio 11 d. sušauktaame posėdyje. Buvo pasisakyta už

tolimesnę šio skyriaus veiklą korespondenciniu būdu. Šiam tikslui bus išrinkta nauja valdyba, revizijos komisija, kandidatai į DBLS suvažiavimus. Korespondenciniais rinkimais rūpintis DBLS garbės nariai P. Mašalaitis ir J. Viltčinskis, centro valdybos atstovai E. Šova. Rinkimus tikimasi praversti iki š. m. sausio pabaigos.

Lietuvių grupė vėl organizuoja ekskursiją sovietų okupuotą Lietuvon š. m. liepos 28 d. Bus išskrendama iš Londono Gatwick orausčio. Ekskursija truks 15 dienų. Vilniuje bus praleista 11 dienų. Kelionė kainuos 480 svarų.

Mančesterio lietuvių klubas savo salėje antrą Kalėdų dieną surengė kalėdinę eglutę savo narių vaikams. Kalėdų senelis (J. Verbickas) išdalino klubo paskirtas ir tėvų atsiunčtas dovanas. Klubo sekr. A. Podvoiskienė buvo paruošusi kuklias vaišes. Klubas padengė visas kalėdinės eglutės išlaidas.

Vokietija

Tradicinės Kūčios Vasario 16 gimnazijoje buvo surengtos 1983 m. gruodžio 17 d., kad sekanti rytą mokiniai galėtų pradėti kalėdines atostogas. Iškilmė pradėta pilies salėje dviem B. Lipsienės parašytais vaidinimais — "Tai atsitiko Kūčių vakarą" ir "Kalėdų žvaigždė". Juos režisavo pati autorė su D. Merkelyte. Pirmąjį, susietą su nepriklausomos Lietuvos gyvenimu, suvaidino aukštesniųjų klasių mokiniai, antrąjį — žemesniųjų. Valgykloje laukė stalai su Kūčių patiekalais ir Kalėdų eglutė. Jos žvakutės uždegė gimnazijos direktorius A. Šmitas, kuratorijos pirm. kun. A. Bernatonis, ižd. J. K. Valiūnas ir Ž. Grodbergienė. Kūčių dalyviams pasveikino A. Šmitas, kun. A. Bernatonis, Hiutenfeldo evangelikų parapijos klebonas Ansorgas ir šios vietovės seniūnas E. Mautas. Kūčių vakarienę pradėta tradiciniu plotkelių laužymu, jų pasidalinimu. Programą keturiomis kalėdinėmis giesmėmis pradėjo gimnazijos choras, vadovaujamas muz. A. Paltio. Kiti mokiniai jon įsijungė deklamacijomis, instrumentine muzika, o programą užbaigė mokiniių orkestrėlis kalėdinių melodijų pynė. Dalyviaus padėkojo ev. kun. F. Skėrys, nuolatinis Kūčių rengėjas, kuriam šios Kūčios jau buvo 29-tosios ir paskutinės. Sekančiais metais Kūčių ruošta turės pasirūpinti jaunesni žmonės, nes kun. F. Skėrys ruošiasi išeiti į ramesnį gyvenimą. Kalėdų senelis padalino atneštas dovanas, poetiškai apibūdindamas kiekvieną mokinį, kartais pagirdamas, kartais papeikdamas. "Oldenwaelder Zeitung" gruodžio 19 d. paskelbė Kūčios skirtą reportažą "Taip buvo švenčiamos Kalėdos Lietuvoje: kiekvienam mėnesiui po vieną maisto patiekalą".

Lenkija
Vroclavo arkiv. H. R. Gulbioničius pagerbė lietuvių kun. Alfonsą Jurkevičių, aptarnaujantį keturias šventoves tose vietovėse, kur yra lietuvių. Jis pakeltas į kanauninkus. Šteto lietuvių 1966 m. įsteigė Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos ratelį, dabar turinti 60 narių, kurių tik 36 yra aktyvūs. Metinis ratelio susirinkimas įvyko 1983 m. gruodžio 4 d. ukrainiečių klubo salėje. Susirinkime dalyvavo ir LVKD centro valdybos narys Antanas Suraučius. Ratelio pirm. J. Žalapienis, apibūdindamas 1983 m. įvykius, pagrindinį dėmesį skyrė S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio per Atlantą bei jų tragiškos mirties penkiasdešimtiesio išklmėms. Jis džiaugėsi, kad buvo laiku atnaujintas paminklas, susilaukta daug dalyvių ne tik iš pačios Lenkijos, bet ir JAV, Kanados, Australijos, Švedijos. Deja, niekas neatvyko iš Lietuvos. Iškilmes prie paminklo aprašė "Aušros" žurnalas Seinuose ir laisvojo pasaulio lietuvių spauda. Ratelio ižd. Antanas Marcinkevičius pateikė finansinę apyskaitą. Paminklo apsaugos fondui buvo surinkti 356,268 zlotai, daugiausia aukų pavidalu. Apskaitoje smulkiai surašytas išlaidas sudarė 219,152 zlotai, tad fonde 1984 m. liko 137,116 zlotų. 1984 m. prie plento, iš kurio pasiekiamas paminklas, bus įrengta rodyklė, pastatyta informacinė lenta keturiomis kalbomis. Ratelis Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjimą surengs Ščecine vasario 19 d. Iškilmė bus susieta su šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktimi ir 57-tosiomis dr. J. Basanavičiaus mirties metinėmis.

Simon Travel
nauju pavadinimu

AUDRA Travel
kviečia keliauti kartu

10 DIENŲ LIETUVOJE
Gegužės 15 Rugsėjo 4

13 DIENŲ SU GIMINĖMIS!!!

Gegužės 22	Liepos 3	Rugsėjo 11
Gegužės 29	Liepos 10	Spalio 2
Birželio 26	Liepos 24	Gruodžio 19

VIENOS SAVAITĖS Gegužės 22 Rugsėjo 11
Liepos 10 Spalio 2

Skridimai numatyti patogiomis prancūzų ir suomių oro linijomis.
Kelionės lydimos patyrusių palydovų.

Mūsų (staigoje jūs gausite geriausią patarnavimą:
■ sutvarkant dokumentus išskvietimams
■ nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje
■ tarpininkaujant bei suteikiant ypač gerą finansinę paramą, greitą ir labai naudingą giminėms Lietuvoje palikimų sutvarkymą.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės nauju adresu:
1576 Bloor St.W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR
Kelionių (staigos registracijos numeris — 2159872
Savininkė — Audronė Našlėnaitė-Simon

Jaunieji Toronto gintariečiai, dalyvavę kalėdiniame tautybių festivalyje "Kalėdos pasaulyje" Ntr. V. Pečiulio

Slovakijoje - panašiai kaip Lietuvoje

Austrijos žinių agentūra apie naują komunistų taktiką. "Valstiečių laikraštis" puola mirusį kunigą rašytoja

Austrijos katalikų žinių agentūra "Kathpress" praneša apie Slovakijos katalikų vargus, kurie gerai suprantami Lietuvos žmonėms. Tariamą valstybės ir K. Bendrijos atskyrimo priedangoje ateistinė valdžia spaudžia kunigus, o tikintieji juos gina, nors už tai patys patiria naujų nuoskaudų. Susidūrusi su vieninų tikinčiųjų pasipriešinimu, valdžia taktikos sumetimais nusileidžia, kad vėliau suduotų naują smūgį. Apie vieną tokią katės su pele žaidimą praneša "Kathpress".

Pernai rugpjūčio 14 d. Slovakijos mieste Banská Bystrica buvo teisiamas kun. Stefanas Podolinskis: Jau penkeri metai šiam kunigui neleidžiama eiti savo pareigų. Pernai gegužės pabaigoje milicija kunigę Podolinskio automobilio lygė surado religinių knygų ir nuotraukų. Jis buvo apkalintas religinių nuostatų laužymu ir už tai teisiamas. Prie teismo rūmų susirinko 50 tikinčiųjų ir garsiai meldėsi. Dideliam jų nustebimui, teismas atidėjo bylą ir kunigą paleido.

Deja, žingsnių atgal tuojau sekė du žingsniai pirmyn. Milicija suregistravo visus buvusius prie teismo ir pradėjo juos tardyti. Paskutiniėmis praejusiu metų dienomis Austrijos katalikų žinių agentūra gavo pranešimą, kad kunigo gynėjų dabar laukia teismas. Jie visi kaltinami dalyvavę šamokse prieš valstybę. Grasinama teismu, jeigu neišduos organizavusių protestą, dėl kurio buvo nutrauktas kun. Podolinskio bylos nagrinėjimas.

Kai pernai Vilniuje buvo teisiamas kunigas Alfonsas Svarinskas, prie teismo buvo susirinkę daugiau žmonių negu Banská Bystricoj, bet bylos nagrinėjimas nebuvo nutrauktas, kunigo nepaleido. Buvo panaudotos kitokios baudžiamųjų organų priemonės miniai išsklaidyti. Vakarų nepasiekė žinios, kiek iš viso dėl to buvo nukentėjusių. Tik "Komjaunimo tiesa" išliejo "krokodilo" asarą, kad dvi konservatorijos studentės — Irena Banevičiūtė ir Virginija Narutavičiūtė sugadinusios savo ateitį. Smarkiai buvo užpulta kauniečio daktaro Povilo Butkevičiaus šeima.

Puola kunigą Stasiulį
Apie mirusius, sakoma, reikia tik gerai atsiliepti ar nieko nekalbėti. Tai senas civilizuotų žmonių paprotys, kurį jau senovės romėnai buvo išreiškę plačiai paplitusiu posakiu "de mortuis aut bene aut nihil".

Tačiau civilizuoto pasaulio taisyklės galioja tik civilizuotiems. Kitiems jos negalioja. Negalioja ir "Valstiečių laikraščio" rašėvoms, kuriems kovoje su religija viskas galima. Būdingas pavyzdys — "Valstiečių laikraščio" 1983 m. gruodžio 17 d. nr. išspausdintas Onos Vičiulienės iš Skuodo rajono laiškas, kuriame užgaunama seniai mirusio kunigo Juozo Stasiulio garbė. 1983 m. rugpjūčio 9 sukako dešimt metų nuo kunigo Stasiulio mirties. Jis pats savo garbės ginti negali, kaip negalėjo ir anksčiau, dar gyvas būdamas, kai jį sugrįžusį iš lagerio "Tiesa" 1962 m. ir "Komunistinis darbas" 1965 m. irgi piktaip puolė. Tikrai anie puolimai buvo per daug trafa-

retiški, iš jų buvo labai lengva suprasti, kodėl kun. Stasiulis puolamas. Vičiulienės laiške viskas pridengta tariamu asmeniškumu. Tik lyg netyčia autorė trumpai prasiitaria, kad kun. Stasiulis savo metu buvęs nubaustas "už bendradarbiavimą su vokiečiais". O Vičiulienės amžiaus žmonės Lietuvoje dar labai gerai prisimena, už ką pokario metais šimtai tūkstančių lietuvių skaudžiai nukentėjo.

Kun. Stasiulis vokiečių okupacijos metais dirbo Telšių vyskupijos kurijoje. Vėliau, okupantų spaudžiamas, jis turėjo iš Telšių keltis į Viekšnius. Buvo rašto žmogus. Jei autorė domėjosi tuomet jauno kunigo gyvenimu, tai galėtų prisiminti, kad jis jau 1928 m. buvo išleidęs knygą "Žemaitijos žiedai". Kol Lietuvoje buvo laisva spauda ir kunigams nebuvo atimta teisė joje reikštis, kun. Stasiulis uoliai joje bendradarbiavo, pasirašindamas Džiugo slapyvardžiu. Jis ir sunkiausiomis gyvenimo valandomis nepaleido iš rankos plunksnos. O sunkių valandų jis išgyveno ne vieną, kaip ir daugybę tautiečių, perėjusių saugumo tardymo kameras ir gulago lagerius. Lageryje pusę paros kunigas Stasiulis buvo išlaikytas tarp

Laiškas iš tėviškės

Pradedu nuo oro, nes iki šiolei nebuvo tikros žiemos, tik keli sniego pasirodymai — ir vėl atšildavo. Dar vakar -7C iš ryto, o po pietų — šlapias kelias. Šiandien jau -13C, kitur net -20C. Manau atėjo žiema, sukaustys upes ir ežerus.

Namuose — tvarkymasis prieš šventes, reikia pasirūpinti mėsos; pirkom peniukštį, ruošiam taucus, kumpius ir dešras. Reikės Kūčiom pasiruošti, kaip kasmet, pasnininikiškų valgių. Jauni taip labai jų laukdavome. Kalėdos visada būdavo džiugiausia šventė. Nors šalta, trumpa diena, bet jaunam nėra kuo rūpintis — juk sakoma "jei ne bėdos, visad būtų Kalėdos".

Nieko netruksta ir dabar, jauni jaučiasi gal ir laimingi, bent kažko jieško pabėgę iš pamokų koncerte, estradoj, susitikimuose.

Neramūs laksto žmonės mašinomis, eikvoja benzina tarpybinėm mašinom, o savo reikalais — ištikus metus, visomis dienomis, išskyrus atostogas. Tokį pasiteisinimą sako inspektorui, kurs tikrina kelionės lapus, nesutinkančius su opidometro rodymais mašinų kilometrais.

Rašėte apie atsinaujinimo praktikas, svarstymus, bet kas nori gerumo metais pasidaryti geresni? Greičiau paseka blogą pavyzdį kaip gerą, nes velnio pagunda stipriau pagauna kaip geri pamokymai net knygų ar teatre. Silpni dabar žmonės, o gal aš klystu?

Kaip nevienodai mūsų ir Jūsų rašytojai įvertino Donelaičio "Metus": priešinai tampo autorių, o jis gal suniekintų savo kritikus, speliotojus. Kam tada ir rašyti?

Pradėsime šv. Kazimiero jubiliejinius metus. Menininkai pridirbo iš gipso, medžio nedidelių medalių su šv. Kazimiero Dolci pieštu atvaizdu, išleido sieninių kalendorių,

lavonų, nes atrodė jau miręs. Tik atėję jo palaidoti pastebėjo, kad dar gyvas.

O Vičiulienė niekina ne tik kun. Stasiulį, bet ir jo buvusią šeimnininkę Ruzgytę. O čia ir išlenda yla iš maišo. Šeimnininkės brolis Vytautas Ruzgys buvo žymus žemaičių partizanų vadas, beveik trejus metus išsilaikęs ir žuvs didvyrio mirtimi kovos lauke 1947 m. pavasarį. Pagal Saugumo informatorių žinias, kun. Stasiulis padėjęs kurį laiką Ruzgiui slapstyti. Be to, jis rašė patriotinius eilėraščius. Pagal informatorių, jis "garbino nacionalistinius banditus". Pavergėjai ir jų talkininkai kunigui Stasiuliui net ir po mirties to negali dovanoti. Tuojau po mirties saugumiečiai padarė kratą, išnaršė visus jo rankraščius.

Prieš dešimt metų didelė žmonių minia ir 60 kunigų į amžinojo poilsio vietą palydėjo kunigą Stasiulį. Jo vardas, matyt, ir šiandien gyvas, žemaičių gerbiamas. Tai ir paaiškina, kodėl "Valstiečių laikraščiui" prirėikė Onos Vičiulienės laiško.

Tas laiškas mirusiam kunigui garbės nenuplėš. Jis tik gyvai parodo, kad išsižadėję savo tikėjimo išsižada ir savo tėvynės reikalų. Lmb.

bet literatūros nepadaugės, gal bus koks dienos minėjimas IIIA ir vyskupo laiškas tikintiesiems. Mažai pažįstamą laikotarpį, kai jis gyveno. Vargu turbūt nemažiau buvo, o rašto — tik pradžia.

Dabar išėjo "Lietuvos tapybos albumas" su 332 reprodukcijom XVI a. — XX pradžia 1-54, 1907-1940 metų 55-157, 1940-1974 metų 158-332. Visi tapytojai, gavę po kelis puslapius, atstovauja įvairiam stiliui. Keturi įžangos lapai trumpai su pažįndina su autoriais. Rodos, jau buvo ši laida anksčiau, esu pirkęs ir siuntęs pažįstamiems. Gaila, dabar iš mūsų pašto neleidžiama siųsti į užsienį.

Didžiam Kauno knygne jau senokai ką pirkau, o svetimų kalbų knygne daugiausia lenkiškos. Žmonių nemažai prisirenka, matyt, moka lenkiškai. Yra knygų ir čekų kalba.

Parašykite kaip švęsite Kūčias, Kalėdas, N. Metus, ką skaitote, rašote ir domitės. Gal ir Jūsų jaunimas klauso tik magnetofone estrados įrašus, nemėgsta rimtos dainos, muzikos ir knygos? Gal tik siaubo filmai, seksas ir riksmas patinka jaunimui? Nejaugi kitoki žmonės auga, nesidomi harmonija, grožiu, giliu turiniu, herojais? Ko mes laukiam, Advente užmiršę Išgaitytoją? O spauda ar turi kuo sudominti? Nors leidinių daug, o turinio?

Linkime Jums ... gražių švenčių, daug džiaugsmo ir laimės naujais 1984 metais.

Su meile ir pagarba — Jūsų ...

Pianino technikas A. BRICKUS
gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant.
Skambinti 255-9924 Toronto.

Mokykla ruošiasi Vasario 16-jai

Numatytos programos Toronto Maironio mokykloje. Mokinams paruoštas spaudos skaitymo konkursas

LIUDA ŠILEIKIENĖ

Artėja Vasario 16. Vedėjai pasiūlius ir mokytojams pritarus, minėjimas vyks atskirai dviem grupėm: jaunesniesiems mokiniams (parengiamieji skyriai iki IV imtinai) ir vyresniesiems mokiniams (V-X skyriai).

Jaunesniųjų grupė Vasario 16 paminės gimtadienio forma — pasakojimais. Bus ir gimtadienio pyragas. Tegu mažesnieji savo vaizduotėje sukuria Vasario 16 kaip linksmą Lietuvos įvykį, tikrai vėliau sutikusi pakelyje gobšų žvėrį, kuris nėra perkaltamas mandagiu žodžiu ar gerais darbais. Vyresnieji skyriai patys sudarys trumpą istorinio pobūdžio Vasario 16 minėjimą, palydimą filmo. Mokykloje Vasario 16 bus paminėta vasario 18 d. Vasario 19 d. mokiniai dalyvaus savo parapijos Mišiose.

Vasario 25 d. Maironio mokykla dalyvaus metiniame karnavale Lietuvių namuose. Maironio mokyklos choras (IV-VII skyriai) dalyvaus programoje.

Konkursas

KLB švietimo komisijos spaudos skaitymo konkursas lituanistinių mokyklų mokiniams buvo jau paskelbtas prieš Kalėdas. Įsiskaitys ir supratęs konkurso taisykles-reikalavimus, mokinui darbas pasidaro įdomus, nes viskas yra pagrįsta periodinių laikraščių ar žurnalų (iš viso 3 laikraščiai ar žurnalai) antraščių bei mokinui įdomesnių įvykių, nuotraukų, iliustracijų iškirpimu ir jų įklijavimu į specialų sąsiuvinį ar albumą.

Po kiekviena priklijuota laikraščio antraštė parašoma, kas ir kur tą laikraštį išleidyta, kas iš tėvų, giminių ar pažįstamų tą laikraštį prenumeruoja, kas jį dažniausiai skaito ir kuriuos skyrius.

Po kiekviena priklijuota nuotrauka (su laikraščio paaiškinimu apačioje) mokins parašo laikraščio ar leidinio pavadinimą, datą ir keliais žodžiais paaiškina, kodėl jam nuotrauka įdomi. Taip pat laikraščio paaiškinime po nuotrauka mokinys pabrūkia jam naują, dar nežinomą ar šiaip jam įdomų žodį. Gale albumo mokins surašo jam įdomius ar nežinomus žodžius, jo pabrūktus parašose, ir keletą jų (kiek jų kiekvienam skyriui komisija nustatė) mokins paaiškina lietuviškai arba angliškai.

Konkursas skirtas mokiniams nuo II iki XIII skyriaus. Jis yra savanoriškas, ir visi, kurie jį

padaro pagal nustatytas taisykles, gauna pinigines premijas. Visi mokiniai gavo lapą su kiekvienam skyriui nustatytom konkursu gairėm — paaiškinimais, taisyklėmis. Konkursinius paruoštus darbus mokyklai reikia grąžinti iki kovo 24 d. (ne vasario 4, kaip lape paminėta).

Šis konkursas mokinui bus labai naudingas: jis turės progos susipažinti nors su keletu lietuviškų periodinių leidinių — laikraščių. Rinkdamas iš jų nuotraukas ir perskaitęs apačioje jų paaiškinimus, daugiau sužinos apie lietuvių veiklą Kanadoje ir pasaulyje, praturtins savo lietuvišką žodyną, susipažins su keliais laikraščiais.

Leidiny

Mokslo metų gale bus išleistas mokyklos leidiny. Kiekvienas skyrius jau prieš Kalėdas įteikė savo rašinėlius leidiniui. Taip pat leidinyje bus visų mokytojų, abiturientų ir kiekvienos klasės su mokytoju/a nuotraukos. Nuotraukų dienos: sausio 14 — abiturientai, mokytojai, sausio 28 — parengiamieji ir visi kiti skyriai iki IX imtinai.

Tėvų diena

Didžiausią laiko dalį mokykla skiria mokymui lietuvių kalbos, skaitymo, rašymo, atpasakojimo, istorijos, geografijos, dainų. Taip pat būna tikybės pamokos, kad mokiniai suprastų tikėjimo apeigas ir lietuvių kalbą.

Pirmo pusmečio mokslo darbo įvertinimas — pažymiai buvo išduoti mokiniams sausio 21 d. Tą dieną mokykloje buvo Tėvų diena. Atėję į mokyklą, tėvai turėjo progos susipažinti su mokytoju, su mokinio šių metų mokslo programa, padiskutuoti, pareikšti savo nuomonę ir atsiimti savo sūnaus/dukros mokslo pažymėjimą. Mes visi suprantame didelę naudą tėvų ir mokyklos artimo bendradarbiavimo. Tėvų parodytas dėmesys šeštadienei lietuvių mokyklai yra geras ženklas. Tėvų įkvėptas vaiku darbo ir pareigos svarbumo supratimas išugdys stiprų charakterį.

Malonu pastebėti, kad tėvai nenuilsdami veža vaikus šeštadieniais į Maironio mokyklą Toronte, didelę jų dalis glaudžiai bendradarbiauja su mokykla, padeda vaikučiams paruošti namų darbus. Nemaža dalis vaikučių ateina į mokyklą jau neblogai kalbėdami lietuviškai.

Sausio mėnesį Maironio mokykla paaugo 3-mis mokiniais.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 8-10 psl., naujiem skaitytojams

tik \$15.00 metams (JAV-se amerikietiška)

reguliari metinė prenumerata — \$19.00 (JAV-se amerikietiška)

Prašau siuntinėti "Tėviškės žiburius" ištikus metus šiam naujam skaitytojui:

Vardas, pavardė

Adresas

Siunčiu prenumeratą dol., auką dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės žiburiai"

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "Tėviškės žiburiai" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresus.

ADMINISTRACIJA

Vienodai iškreiptas veidas

Vengro Gaboro Demskio ir lietuvių Grudzinsko atvejai

Neseniai pasaulio spauda atkreipė dėmesį į kiek neprasitę komunistinės teisės atvejį Vengrijoje. Bedarbis sociologas, pagrindinės spaudos leidėjas Gaboras Demskis buvo nuteistas šešiem mėnesiam sąlyginai už tariamą dviejų milijoninkų užpuolimą. Iš tikrų Demskis buvo šį rudenį dviejų milijoninkų sulaukytas kelyje ir jį primuštas. Tačiau ne jie buvo teisiami ir nubausti, bet jų auka.

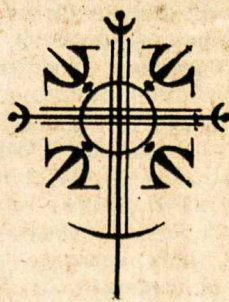
Užsienio spauda pabrėžė, kad tai pirmas kitaminčio teismas Vengrijoje po daugelio metų. Nusistebėjimas juo didesnis, nes komunistinis režimas Vengrijoje šiuo metu laikomas gana liberaliu. Tačiau ir Budapeštas turi paklusti bendrai Maskvos komandai. Negali nepriimti eksportuojamos "broliškos" patirties. Su vyriausio kagebisto atėjimu į Kremliaus valdžią kitaminčių slopinimą saugumiečiai stengiasi tobulai pri dengti teise ir teismais. Kokių tai turi padarinių teisingumui, gerai parodo vengro Gaboro Demskio atvejis.

Pirmiausia su juo susidoro ta fiziškai, o po to teisiškai. Komunistinis teismas stovi ne nuskriaustojo, bet skriaudėjų pusėje. Totalistinėje santvar-

koje, kur visa valdžios galia sutelkta vienoje rankose, kitaip ir negali būti. Tie patys įstatymus leidžia, tie patys juos vykdo, tie patys teisia. Ir vargas tam, prieš ką jie sutelkia savo trilypę galia. Tačiau galia rodanti teisė tuo pačiu išsigimta ir tiek turi panašumo į teisę, kiek bet kokia kita iškamša.

Susidorojimas su režimui nepatinkamais asmenimis šiuo metu ir Lietuvoje madingai dengiamas teisės ir teisingumo iškamšomis. Oficialioje spaudoje ir susirinkimuose, kaip niekad, ypač svaidomi kaltinimai ir grasinimai paragrafais kunigams. Mat vien tik administracinių susidorojimo priemonių nepakanka. Reikia, kaip sakoma, sudaryti visuomeninio nepakantumo atmosferą. Tai ir lenktyniaujama. Tiesa, respublikinė spauda, patenkanti į užsienį ir stebima pasaulio, šiame nėsvariame žaidime stengiasi būti kiek santūresnė. Bet ir ji atiduoda savo duoklę su kau pu, kreivai aprašydama teismus ir įvairius atvejus. Pernai gruodžio 17 d. laidoje "Tiesa" visiškai nusileido iki rajoninio laikraščio lygio, išspausdindama kauniečio, neatsitiktinai teisininko, Vlado Maskeliūno laišką. Jame puolamas Seirijų klebonas kunigas Jonas Grudzinskas. Metami kaltinimai tokie išpūsti ir barokiški, kad savaime primena Demskio atvejį. Kaip niekada viešai ujamas ir koneveikiamas lietuvis kunigas kaltinamas ateistų, komunistų, komjaunuolių įžeidinėjimu! Tai rodo tik viena, kad komunistinis požiūris visur vienodas — Vengrijoje, Lietuvoje, visoje Maskvos imperijoje: vienodai iškreiptas.

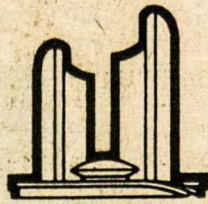
Ir tai visai nenuostabu. Nuostabu tik, kad komunistinės priešpaudos aukos — sociologas Demskis Budapešte ir kunigas Grudzinskas Seirijuose pajėgia fiziniam ir moraliniam terorui atsispirti. Reikia tikėtis, kad ne tik jie, bet ir visi kiti nukentėję sulauks nemažiau pritarėjų, negu jų susiranda skriaudėjai, nors jiems "Tiesa" ir neatvers savo skilčių, kaip teisininkui Maskeliūnui. Lmb.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Loughheed Funeral Home

252 Regent Street South Sudbury, Ontario P3C 4C8 Telefonas: (705) 673-9595

Toronto miestas

Dėmesio, vyresnio amžiaus namų savininkai Toronto mieste! Jūs galbūt turite teisę į mokestinę \$100 nuolaidą

Jeigu jūs, jūsų žmona bei vyras arba abudu: atitinkate sekančius reikalavimus:

- esate sulaukę 65 metų amžiaus ar daugiau prieš 1984 metų kovo 31 dieną,
- gaunate 1984 metų kovo 31 dieną mėnesinį federacinės vyriausybės garantuotą pajamų papildą,
- turėjote rezidencinę nuosavybę mieste bent penkerius metus nenutrūkstamai prieš 1984 metų kovo 31 dieną,
- gyvenate nuosavybėje, kuri moka savivaldybinius mokesčius, — tai turite teisę gauti iš Toronto miesto 1984 metų mokestinę nuolaidą vyresnio amžiaus namų savininkams.

Jeigu turite tą teisę, bet negavote prašymo blanko, arba norėtumėte gauti daugiau žinių, — skambinkite miesto raštvedžio įstaigai 947-7036. Net ir tuo atveju, jeigu esate gavę mokestinę nuolaidą 1983 metais, turite prašyti nuolaidos ir 1984 metams.

Atsiminkite, reikia kreiptis dėl mokestinės nuolaidos iki 1984 metų kovo 31 dienos imtinai.

“Vieno vakaro melancholija”

Pirmoji Rūtos-Klevos Vidžiūnienės novelių knyga

JURGIS GLIAUDA

Lietuviškos Knygos Klubas Čikagoje išleido pirmąją Rūtos-Klevos Vidžiūnienės novelių knygą “Vieno vakaro melancholija”. Tai pirmoji šios autorės knyga, tačiau ji nėra literatūrinis debiutas. R. K. Vidžiūnienės vardas visuomeninei pažįstamas iš periodikos. Keliolika jos kūrinių premijuoti novelės ir feljtono konkursuose. Ji rašo socialines, morales ir politikos temomis. Ji davė mūsų literatūroje išiekančių trumpos dailiosios prozos kūrinių. Šiame jos novelių rinkinyje yra ir konkursų laurais apvainikuotų kūrinių.

Rinkinyje yra šešiolika novelių ir trys feljtonai. Novelės yra autorės gerai įsisavinta pasakojimo forma. Pagal autorės pasirinktą metodą, jos novelės vyksta nesukuba atomazgon, bet logiškai noksta.

Modernioje novelėje apstu įvairių proporcijų ir dėstymo metodų. Centrinė tema būna visai išraižyta šalutinių scenų ir šalutinių veikėjų. Šiuo metodu rašoma vadina moji komercinė novelė. R. K. Vidžiūnienė nesusigundo iankstyti pagrindinės linijos. Ji bemaant kasdienybėje atgranda įvyki, ji dramatizuoja, ir juoda-balta nuotrauka ima žerėti spalvomis, piešinys tampa bareljefu. Autorės išradingumas vienur atkunta su D. Henry staigumu, kitur su William Saroyano mąslumu.

R. K. Vidžiūnienė naudoja vyksmui ir asmenims valzduoti dialogą ir ypač monologą, kuris būna kartais elegiškas, kartais tragiškas. Neretai ir kalas, ir kitokie dirgintojai kursto atvirumą — veikėjai atidengia dvasinį savo pogrindį, išsipasakoja iki sukrečiančių smulkmenų. Kasdienybės santemyje vienur bailiai, kitur apmaudžiai slypi slogios istorijos, iškyla tragiški tipai.

Su užtikrintu žmogaus psichikos pažinimu, su pasakojimo saiko jausmu autorė pa-

liečia staigmeniškas išpažintis baruose, prie svaigalų ir nusiminimo audroje. Novelėje “Draugystė” po banalia kepurinės pažinties priedanga iškyla gaivališka tragedija, ir dėlto veikėjas įgyja kitų dimensijų, kurių nelaukė skaitytojas. Kaikur autorė įrašo tikrinius vardus į fikcinės istorijos rutuliojimą (psl. 143). Tai šuolis iš fikcijos į dokumentinę sferą. Puiki istorija laimėtu, palikus ją fikcijos sferoje.

Veikėjų būties šaknys sminga į pasamones gelmes, į tolius laike ir erdvėje. Ryškiai iškyla tolimi laisvės meto epizodai, nutvieksti nostalginės saulės.

Bene anksčiausiai parašytoji novelė “Šliužai” dvelkia skirtingu braižu — trapiu, impresionistišku. Sodrūs kitų novelių dažai yra kontrastiškai skirtingi.

“Vieno vakaro melancholija”, viena ilgesnių šio rinkinio novelių, kurios pavadinimu autorė pavadino rinkinį, sumontuota iš kelių temų, kurias visumon jungia tylaus apmaudo, nokstančios tragedijos nuotaika.

Netenka abejoti, kad vadinamasis verizmas, kurio principas yra tikroviška tiesa, sudaro šio novelių rinkinio vertę ir pamatą. Todėl neretai lakoniškose dėstymo metaforose, vesdama logišką kūrinių poslinkį į novelinį sprendimą, autorė stipria ranka veda pasakojimą tikroviškumo plotmėje, nepertempia situacijų, operuoja tikrais dažais.

Gyvenimas nėra amžina šventė, kaip teigė Ernest Hemingway, todėl žodis “melancholija”, įvestas į knygos pavadinimą, teisingai nusako bendrąją knygos nuotaiką. Dailininkė Elena Urbaitytė sudarė prasmingą kaukių kolazą knygos viršelio piešiniui.

Rūta Kleva Vidžiūnienė, VIE-NO VAKARO MELANCHOLIJA. Novelės. Viršelis ir aplankas dail. Elenos Urbaitytės. Spausdino “Draugo” spaustu-ve. Čikaga 1983 m., 222 psl. Kaina \$7.00.

Enciklopedijos papildymų tomas

Nors užsimotasis darbas vyksta lėčiau, negu norima, apie pusę medžiagos jau gauta ir jos kasdien gausėja. Į darbą jau yra įsijungę išeivijos mokslininkai ir visuomeninių sričių žinovai. Čia skelbiamas pavar-đių sąrašas nėra pilnas. Suras-điem tuos bendradarbius, kurie rašo straipsnius sutartomis temomis. Dar yra kita bendradarbių grupė, kuri pagelbėjo redaktoriams biografinė ir kitokia informacine medžiaga. Jų pavar-đės galės būti paskelbtos kita proga. Jau parašė straipsnius šie autoriai:

K. Barėnas — Anglijos lietu- viai, dr. J. Balys — bibliografi- ja, inž. dr. J. Bilėnas — lektuvai, G. Breichmanienė — taut. šokių šventės, dr. B. Cipliauskaitė — literatūra, dr. V. Dambra — Venecuelos lietuviai, dr. K. Eringis — Lietuvos gamta, Alg. Gureckas — paštas, dr. St. Jan- kauskas — veterinarija, J. K. Ka- rrys — numizmatika, dr. G. Kazo- kienė — Australijos lietuviai, dr. V. Klemas — okeanografija, dr. A. Klorė — erdvų tyrimai, dr. B. Kviklys — Lietuvos pogrindžio spauda ir šventovės, dr. A. Liatukienė — odontologija, kun. dr. A. Liūma — LKMA, inž. B. Masiokas — Kolorado lietu- viai, Alg. Nevulis — Seinų lie- tuviai, R. Poškaitis — Lietuvos filmai, dr. Br. Povilaitis — ge- met. inžinerija, kun. dr. J. Pruns- kis — visuomen. ir polit. daly- kai, kun. dr. P. Rabikauskas — Lietuvos istorija, inž. J. Rimke- vičius — techn. periodika, dr. D. Slavinskas — telefonas, tele- grafas, inž. D. Šatas — chemija, archit. A. Tamašauskas — archi- tektūra, dr. V. Vengris — mikro- biologija ir menas, dr. R. Vai- čaitis — aukšt. techn. mokyk- los, kun. J. Vaišnora — visuo- men. klausimai, kun. A. Valiū- ška — Arizonos lietuviai, T. Venclova — politiniai ir visuo- men. klausimai, R. A. Vilkas — Lietuvos laivai.

Yra pažadėję straipsnius bendradarbiai: A. T. Antanai- tis — literatūra, J. Bradūnas — zoologija, A. Butas — spaus- dinimas, inž. J. V. Danyš — Ka- nados lietuviai, dr. V. Fidleris — energija, inž. B. Galinis — PLIAS/ALIAS, inž. A. Girnius —

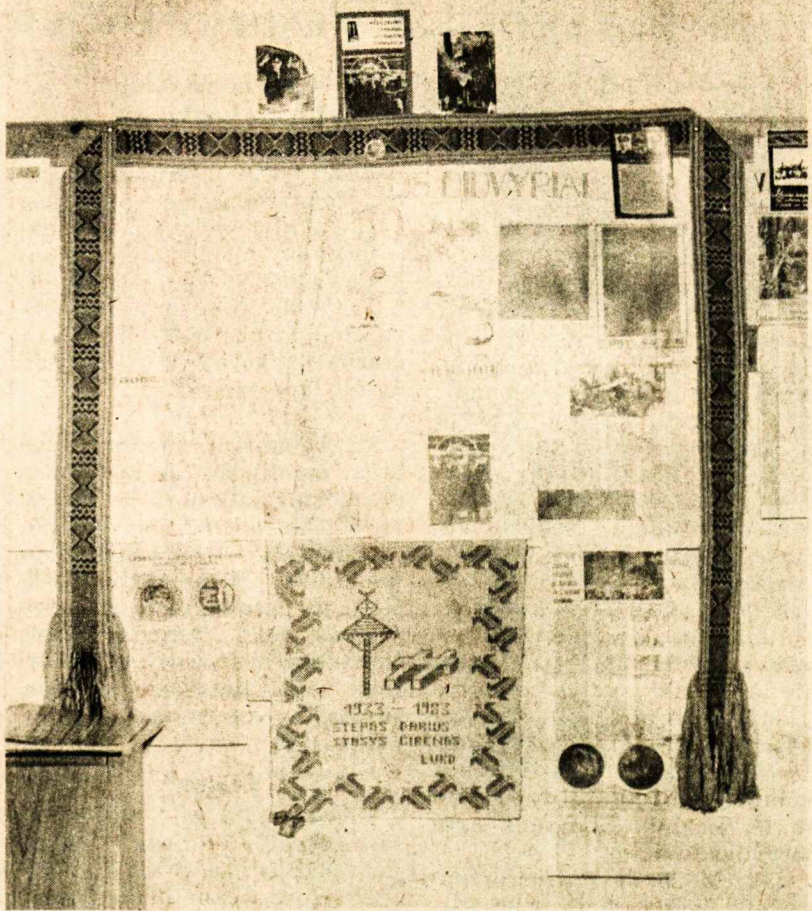
geodezija, žemėlapiai, dr. J. Gir- nius — filosofija, dr. J. Genys — botanika, inž. V. Izbickas — statyba, P. Jasiukonis — foto- grafija, J. Kavaliūnas — švie- timas išeivijoje, Alg. Landsber- gis — literatūra, dr. A. Liule- vičius — matematika, dr. Č. Ma- saitis — astronomija, dr. S. Ma- tas — pramonė, A. Mažiulis — etnografija, dr. S. Naujokaitis — medicina, inž. K. Nenortas — liet. filatelistų ir numizmati- kų dr-jos, archit. V. Peseckas — Lietuvos aviacijos istorija, R. Sakadolskis — televizija, ra- dijas, B. Saldukienė — geologi- ja, J. Toliušis — LSS, dr. R. Vai- šnys — fizika, dr. P. Zundė — skai- čiavimo mašinos.

Dalį tekstų rašo patys redak- toriai. Vyr. red. istorikas Simas Sužiedėlis, suredagavęs visus “Encyclopedia Lituanica” to- mus, rašo istorijos, visuome- ninis ir kai kuriuos humanita- rinis dalykus, tvarko biogra- fijas ir tikrina kitų parašytus tekstus. Dr. inž. Stasys Bačkai- tis jau parašė apie transporta- ciją ir redaguoja visus techno- logijos bei griežtųjų mokslų da- lykus, talkinamas komisijos (A. Gureckas, inž. A. Landsbergis ir dr. V. Vengris). Dr. inž. J. Gim- butas (LE skyriaus red. nuo IV iki XXXVI t.) aprašo Lietuvos kraštotyra platiąja prasme.

Ypatingas dėmesys skiriamas lietuvių išeivijos veiklai ir žmonėms, nes jie ignoruojami sovietinėse lietuvių enciklo- pedijose. Kiek įmanoma, LE ištaisys sovietinių lietuviš- kų enciklopedijų faktų iškrai- pymus ir tendencingus nutylėj- mus. Suminėtosios LE bendra- darbių pavarđės yra žinomos lietuvių visuomenei iš spaudos, mokslo ir kultūros simpoziumų ar iš paskaitų įvairiose orga- nizacijose.

Negalima laukti, kad rengia- masis LE papildymų tomas bū- tų pakartotas antra laida, tad racionaliam tiražui apskaičiuo- ti yra svarbu, kad būsimieji prenumeratoriai greičiau at- siųstų leidėjui Juozui Kapočiui savo pasizadėjimus prenume- ruotis.

Lietuvių enciklopedijos redaktoriai

Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos Šteto ratelio susirinkime 1983.XII.4 J. SANVAITIS surengė Dariaus-Girėno parodėlę, vaizduojan-čią tų lakūnų pagerbimą jų skrydžio 50-čio progą įvairiuose kraštuose

Kanados Lietuvių Fondas

Pašalpų prašymai bus priima- mi tik iki vasario 15 d. Organiza- cijos, kurios nėra KL Fondo na- rės, galimybė gauti pašalpas yra labai maža arba jokia.

NAUJI NARIAI IR ĮNAŠAI:

- 1084. Janušku, Ignoto ir Marijos atm. \$200
- 1085. Stasiulis, O. 100
- 1086. Vilčinskai, Kazys ir Birutė 100
- 1087. Vaitkevičių, Jono ir Janinos atm. 100
- Ulbinienės, Sofijos atm. 20

ĮNAŠUS PAPILDĖ:

- 23. KLB Otavos apyl. iki \$7300
- 77. “Talka” — Hamiltono kredito kooperatyvas 1800
- 98. Prisikelfimo par. kredito

- kooperatyvas 1800
- 289. Šulma, Vladas dr. 1700
- 312. Jonyno, Antano atm. ... 212.25
- 549. Kalainiai, Jonas ir Petronėlė 517.24
- 866. Patamsis, Alfonsas 500
- 1030. Bernotai, Pranas ir Elena 400

Šis 1983 metų naujų narių ir įnašų papildžiusių sąrašas yra paskutinis. Sveikiname visus su naujais metais ir linkime šiais metais fondo kapitalą padvigu- binti. Kviečiame visus susipratu- sius tautiečius įstoti nariais į Ka- nados Lietuvių Fondą. Tai yra vi- šų mūsų pareiga Tėvynei ir lietu- viškumo išlaikymui už jos ribų. Tad neužmirškite šios pareigos ir 1984 metais!

KLF

Lietuvio knyga keliauja per pasaulį

Dr. Vitolio Vengrio “Lietuvių ekslibriai” anglų ir lietuvių kalbomis

Rašo mūsų bendradarbis

Vašingtone

Kartas nuo karto tenka apsi- lankyti kaimynų Virginijos ir dr. Vitolio Vengrių namuose sostinėje Vašingtone. Abu jau- ni, iš Lietuvos atvykę apie 1960 metus ir čia baigę aukštuosius mokslus, gyvena istoriniame, dabar bendranamiu padaryta- me pastate, kur kadaise dar senatorium būdamas gyveno būsimasis JAV prezidentas Harry Trumanas. Todėl šio istorinio asmens atminimui pirmojo aukšto vestibulyje kabo H. Trumano portretas.

Nors dr. V. Vengris yra tiks- liųjų mokslų specialistas, ta- čiau daug laisvo laiko skir- ria ekslibrių-knygženklių rin- kimui, jų studijavimui. Nema- žus rinkinius yra perdavęs kai kuriems universitetams ir ko- legijoms, ekslibrių tema skai- tės paskaitas amerikiečiams studentams, rengęs parodas daugiausia universitetuose ir kolegijose.

Alg. Kezio, SJ, 1976 m. įsteig- ta Lietuvių bibliotekos lei- dykla — Lithuanian Library Press, Inc., 1980 m. drauge su Loyola University Press lei- dykla išleido didelio forma- to gausiai iliustruotą Vitolio E. Vengrio knygą “Lithuanian Bookplates — Lietuvių ekslib- riai”, 250 puslapių.

Toje knygoje sudėti geriausi nepriklausomos Lietuvos, iše- ivijos ir dabartinės Lietuvos ekslibrių kūrėjų darbai. Įžan- goje apžvelgiamas ekslibrio kelias nuo senųjų laikų iki da- barties dienų. Plačiam pa- sauliui taikoma knyga paruo- šta dviem kalbom — lietuvių ir anglų. Teko girdėti užuominų, kad apie 1979-80 m. dėl tokio veikalo išleidimo, tik, žinoma, skirtingų autorių, net ėjusios lenktynės Lietuvoje ir Čikago-

Šio knygženklio autorius — dail. Vytautas O. Virkau

je, kūrį pusė pirmoji išleis. Kaip matome, laimėjo Čikaga. Lietuvoje vargu ar būtų buvę drįsta sudėti tiek išeivijoje gyvenančių dailininkų — eks- librių kūrėjų kūrinių. Tuo tar- pu laisvame pasaulyje gyve- nančiam dr. V. Vengriui nie- kas nedraudė knygon sudėti ir rimtuosius dabar Lietuvoje gyvenančius dailininkus eks- librių kūrėjus. Tad veikalas ir išėjo platus, atskleidžiantis pilną tos srities kūrybos vaizdą.

Praėjus trejiem metam nuo veikalo išleidimo jau galim pamatyti, kokio atgarsio ši kny- ga susilaukė Lietuvoje ir apla- mai pasaulyje. Pasinaudoda- mas knygos autoriaus dr. V. Vengrio gautais laiškais, straipsnių ištraukomis ir ki- tais duomenimis, štai ką ga- liu teigti.

Dabarties Lietuvą nepoli- tinės knygos “Lietuvių ekslib- riai” vienais ar kitais keliais pasiekė apie 50 egzempliorių. Iš Lietuvos gauti specialistų atsiliepimai daugiausia yra labai teigiami. Jie ne be rei- kalo džiaugiasi, kad tokį vis- pusiškai išsamų ir pilną vei- kalą gausiųjų paruošti ir išleisti laisvajame pasaulyje gyve- nantis specialistas, kuris vei- lenktynės Lietuvoje ir Čikago-

leidinio tikslas yra supažin- dinti skaitytojus su lietuvių ekslibrio istorija ir atskirais dailininkais, kurių darbai ge- riausiai reprezentuoja šio šimtmečio lietuvių ekslibrio meną...

Kad šis veikalas neliko vien lietuvių rankose šiaupis ir anap- us Atlanto ir knygų lentyno- se, liudija atsiliepimai iš įvai- rių pasaulio vietų.

Belgijoje laidžiamas žurnalas “Graphique” 1981 m. 1 nr. ra- šo: “Įdomi knyga apie lietuvių ekslibrio meną išleista Čika- goje. Įžangoje knygos autorius Vitolis E. Vengris pateikia labai ryškia ekslibrio istori- ją Lietuvoje. Be pompas ir ne- reikalingo balasto autorius tiesia tiltą tarp praeities ir dabarties, tai atlikdamas mokslškai ir atsargiai, iškel- damas ryškiuosius pavyz- džius...”

Danijoj leidžiamas žurnalas “Nordisk Exlibris” 1980 m. 3 nr. rašo: “Linze įvykusio eks- librių kongreso dalyviai buvo nustebinti, pamatę gerai žino- mo rinkėjo, Lietuvoje gimusio Vitolio Vengrio ką tik išleis- tą knygą. Tai tikrai unikalus leidinys”, — rašo straipsnio autorius Klaus Roedel, toliau teigdamas: “Aš rekomenduoju, kad kiekvienas suinteresuotas skandinavas šią knygą įsigytų, kreipdamasis į mane arba lei- dyklą (nurodomas ir leidyklos adresas Čikagoje)...”

Šveicarijos ekslibrių klū- bo sekretorė leidyklai siųs- tame laiške knygą pavadino “svarbiu ir dominančiu moder- nių lietuvių dailininkų eks- libristų darbų rinkiniu”.

Tačiau gal įdomiausia atsi- liepimą viešai paskelbė Jugo- slavijoje leidžiamas žurnalas “Liublana” 1981 m. 3-4 nr. Ten ilgas straipsnis apie knygą “Lietuvių ekslibriai” baigia- mas šiuo teigimu: “Pavydėda- mi tokios puikios knygos, baig- dami norim paklausti: kada ką nors panašaus išleisim ir apie savo ekslibrius?”

Tai tik vienas kitas atsilie- pimas iš daugybės jų, paskelb- tų įvairiomis kalbomis, įvai- riuose pasaulio šalyse. Pažymė- tina, kad beveik kiekvienas užsienio žurnalas, rašydamas apie knygą “Lietuvių ekslib- riai”, įveda ir vieną kitą eks- librio pavyzdį iš dr. V. Veng- rio knygos.

Tad baigiant galima tarti, kad vargu kuri kita lietuvių autoriaus knyga susilaukė tiek teigiamų atsiliepimų įvairių šalių spaudoje, kaip dr. Vito- lio Vengrio “Lietuvių ekslib- riai”. Lietuvių bibliotekos leidyklai (3001 W. 59th St., Chicago, Ill. 60629) šio veika- lo išleidimas nemažai kainavo. Tačiau atsižvelgiant į jo ver- tę ir pasaulio atsiliepimus, lietuvių kultūros skleidime laimėta daug.

Suinteresuoti dar gali šį re- tą veikalą įsigyti leidykloje, parašę jos adresu. Galimas da- lykas, kad vėliau šis veikalas taps uniku. Tai kartu ir ryš- kus pavyzdys, ką gali padaryti vienas savo pamėgtam uždavi- niui pasišventęs žmogus, ši kartą dr. Vitolis Vengris.

Šalia pavienių asmenų, vei- kalo “Lietuvių ekslibriai” iš- leidimą parėmė Illinois Art Council ir JAV LB kultūros taryba. Knygos kaina 20 dol. Šalia teksto knygoje sudėti 466 įvairių lietuvių dailininkų ekslibrių pavyzdžiai.

Šio knygženklio autorius — dail. Vincas Kisarauskas

DAŽYTOJAS-DEKORATORIUS
su 30 metų patirtimi. Atlieka išorės ir vidaus dažymo bei po- pieriavimo darbus. Skambinti vakarais po 6 v.v. 769-7044 To- ronte. KAROLIS ABRONAITIS

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir atpraukiami seni **PIGIA KAINA.** P. LUBYS Tel. 638-3171, 663-8096

MULTICULTURALISM

Multiculturalism isn't just a dream

It started in 1971 when Multiculturalism became an official policy of the Government of Canada. And in 1982, the cultural mosaic that is Canada became enshrined in the new Charter of Rights and Freedoms.

Today, everyone, no matter what their cultural heritage, shares in those rights and freedoms.

For information please contact the Secretary of State office nearest you, or write to:
Communications Directorate
Section "M"
Department of the Secretary of State
Ottawa K1A 0M5

Multiculturalism... it's a reality!

Canada

Daugiakultūriškumas nėra tik svajonė. Jis buvo pradėtas 1971 metais, kai Kanados vyriausybė paskelbė jį oficialia savo politika. 1982 metais kultūrinė mozaika-Kanada buvo įjungta į naująją teisių bei laisvių chartą. Šiandien kiekvienas, kokios kultūros bebūtų, naudojami tomis teisėmis bei laisvėmis. Informaciją kreiptis į artimiausią valstybės sekretoriato įstaigą arba rašyti: Communications Directorate, Section "M", Department of the Secretary of State, Ottawa K1A 0M5. Daugiakultūriškumas... tai tikrovė

Kristijono Donelaičio „Metų“ vertimai

Didžiojo mūsų klasiko 270-jo gimtadienio proga

ALFONSAS TYRUOLIS

Kristijono Donelaičio (1714. I.1 — 1780.II.18) „Metai“ išversti jau daugiau kaip į 20 kalbų. Nors į kai kurias kalbas jie versti dar ne per seniausiais (pvz. į lenkų kalbą 1933 m., į rusų k. 1946 m., į anglų k. 1967 m.), pirmasis „Metų“ vertimas į vokiečių kalbą pasirodė XIX š. pradžioje. Tarp 1818 ir 1966 m. išėjo 4 „Metų“ vertimai į vokiečių kalbą.

Apie 1740-1743 m. Donelaitis, tada eidamas kantoriaus ir mokyklos vedėjo pareigas Stalupėnuose, pradėjo rašyti pasakėčias hegzametru. Savo svarbiausią kūrinių „Metus“ parašė tarp 1765 ir 1777 m., būdamas evangelikų klebonu Tolminkiemyje. Pagal F. Tetznerio tyrinėjimus, Donelaitis rašęs giesmių ir vokiečių kalba, bet jų tik pavadinimai tėra išlikę. Kiti surasti Donelaičio eilėraščiai vokiečių kalba paskelbti ne per seniausiais.

Donelaičio „Metų“ pasirodymas dienos šviesoje ir į išėjimą į platesnį pasaulį susijęs su ypatingom aplinkybėmis. Kaip jau žinoma, Donelaičiui mirus, jo literatūrinis ir kitus rankraščius paveldėjo Valterkio klebonas Jonas Gotfridas Jordanas (1753-1822). Po 20 metų Jordanas du „Metų“ fragmentus padovanojo Karaliaučiaus universiteto teologijos profesoriui Liudvikui Rėzai (1776-1840). Kiti du originalo fragmentai buvo dingę rusų-prancūzų karo metu. Lai-me klebonas J. F. Hohlfedtas (1763-1829) turėjo pasidarsę viso veikalą nuorašą. Prof. Rėza, gavęs to veikalą tekstą, ryžosi jį paskelbti kartu su vertimu į vokiečių kalbą. Dėl nepalankių to meto aplinkybių ir kaikiurių kitų kliūčių „Metai“ (taip Donelaičio kūrinių pats Rėza pavadino) tebuvo išspausdinti 1818 m. Karaliaučiuje.

Nors pats Donelaitis pirmiausia parašęs fragmentą apie rudenį, bet Rėza redaguodamas „Metų“ dalis kitaip pertvarkė, kūrinių pradėdamas pavasariu. Taip buvo pradedami ir tolimesni lietuviški to veikalų leidimai. Rėza taipgi parūpino kiekvienai „Metų“ daliai antraštę, ko nebuvo originale.

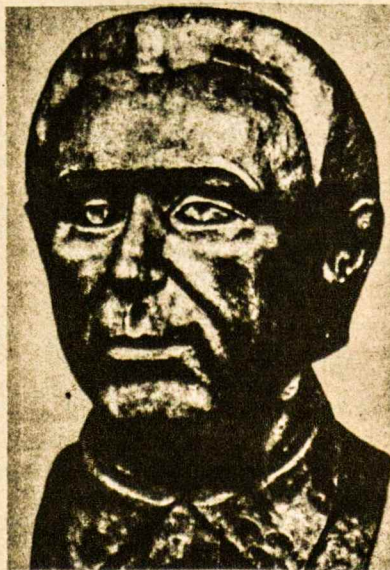
Rėza Donelaičio „Metus“ paskelbė romantizmo klestėjimo laikais, kai ypač buvo susidomėta liaudies kūryba ir paprastais žmonėmis. Jau Pilypas Ruigis (Ruhig) buvo sudomines Lesingą, Herderį ir Goethę lietuvių dainomis. Be abejonės, ir Rėzos tikslas buvo atkreipti ano meto literatūrinio pasaulio dėmesį į Donelaičio „Metus“, kuriuose kaip tik apdainuojami paprasti liaudies žmonės.

Vokiškai parašytoje „Metų“ įžangoje Rėza Donelaitį vadina tautiniu dainiumi, supažindina skaitytoją su jo gyvenimu, kelia jo originalumą. Rėza buvo irgi poetas, išleidęs vokiečių kalba rinkinį „Prutena, arba Prūsų liaudies dainos ir kiti tėvynės kūrinių“ (1809 ir 1825 m.).

Laikydamasis Herderio kriterijų, Rėza išlygino realistines „Metų“ vietas, praleisdamas šturkštesnius žodžius ir posakius, pakeisdamas juos skambesniais ir priimtinesniais, pakeisdamas net vardus (pvz. vietoj Selmo įdėdamas Sylą ir pan.). Iš 2997 originalo eilučių buvo išbrauktos 456 eilutės: „Pavasario džiaugsmas“ buvo sutrumpinti 46 eilutės, „Vasaros darbai“ 106 eil., „Rudens dovanos“ 244 eil., „Žiemos rūpesčiai“ 60 eil.

Rėza norėjo parodyti padorų būrą — Prūsų Lietuvos ūkininką. Dėlto buvo praleistos scenos su peštytėm, girtavimu ir pan. „Metams“ norėta duoti daugiau romantinės nuotakos. Dėlto Rėzos vertimas kiek primena skotų Macphersono „Fingalą“ (1762). Rėza dedikavo savo darbu prūsų valstybininkui ir mokslininkui Vilhelmui Humboldtui, kuriam ir dedikacinį eilėraščių parašė. Humboldtas jį paskatines išleisti Donelaičio „Metus“.

Apskritai Rėzos „Metų“ leidimas buvo įvertintas palankiai. Abrahamas Jokūbas Penzelis (1749-1819) parašė į „Jenos literatūros laikraštį“ (1818, nr. 152) recenziją, kurioje ypač pabrėžė poeto originalumą. Iš

KRISTIJONO DONELAIČIO portretas, rekonstruotas V. Urbanavičiaus pagal Tolminkiemyje rastą velionies kaukolę

tikrųjų Donelaitis tada dar nieko nebuvo girdėjęs apie Klopštoko „Mesiją“ (1748), parašytą hegzametrais. Ir vertėjas buvo giriamas kaip „geras savo gimtosios kalbos žinovas“. Bet vokiškai sakinių konstrukcija beveik visur esanti sudaryta pagal lietuvišką, dėlto vertime esą knibždėte knibžda lituanizmas.

Teigiamai apie Donelaičio kūrinių, jį perskaitęs Rėzos vertime, atsiliepė Adomas Mickėvičius (1798-1855). „Metus“ jis pavadino „tikru lietuvių liaudies papročių paveikslu“. (Pisma, 1858, p. 167).

Antrasis Donelaičio „Metų“ ir kitų jo kūrinių vertimas į vokiečių kalbą atsirado be lenktyniaujančiam dviem kalbininkams. Kai žinomas vokiečių kalbininkas Augustas Šleicheris (Schleicher, 1821-1868), Jenos universiteto profesorius, paskelbė Donelaičio kūrinius (be vokiško vertimo) iš dalies pagal Rėzos redakciją, tuo pasipiktino kitas žymus kalbininkas, Karaliaučiaus universiteto profesorius G. H. F. Neselmanas (Georg Heinrich Ferdinand Nesselmann, 1811-1881).

Šleicheris 1865 m. buvo parūpinęs pilnesnę Donelaičio raštų laidą, „Metuose“ atstodamas trūkstantis originalo eilutes ir pridėdamas 6 pasakėčias su žodynėliu ir paaiškinimais, bet ir iš Rėzos paėmė dainas, kas pasirodė besą klaidinga. Savo leidimo įžangoje Neselmanas kritikavo ir Rėzai, ir Šleicheri.

Neselmanas 1869 m. paskelbė Donelaičio raštus su vokišku vertimu pagal Hohlfeldto rankraštį (11 skyrių). „Metai“ buvo pradėti rudeniu. Ypač vertingai buvo Neselmano žodynelis ir teksto paaiškinimai. Bet jo vertimai yra daugiau filologiški, negu poetiški. Labai rūpestingai žiūrėta kone matematiško tikslumo. Vis tik nepaisant to, Neselmano darbas yra reikšmingas literatūros mokslui. Nedaug tebuvo kritikių atsiliepimų apie tą darbą.

Poetiškai vertingą Donelaičio „Metų“ vertimą 1894 m. parūpino Liudvikas Pasargė (Passarge, 1825-1912). Jis buvo studijavęs lietuvių kalbą Karaliaučiaus universitete pas profesorių Fridrichą Kuršaitį (1806-1884).

Kaip ir kiti Donelaičio vertėjai, Pasargė prie savo vertimo pridėjo pilną poeto gyvenimo ir kūrybos aprašymą. Veikalas paskirstytas pagal Neselmano laidą, jo lietuviškąjį tekstą jis panaudojo savo vertimui.

Pasargė pripažino Rėzai „tam tikrą poetinį polėkį“, bet jis daug ką pagražinęs ir sušvelninęs, kas ir suprantama romantizmo amžiuje. Neselmano vertimas esąs pažodinis, dėlto prarandamas poetinis skonis, trūkė Neselmanui ir „poetinės gyslelės“, be kurios negalį būti ir gero vertimo.

Bet pats Pasargė ėmęs kaip iš Rėzos ir Neselmano, kai negalėjęs ko geresnio surasti. Jis gerai atsiliepė apie Donelaitį, kūrųsi Homero ir Teokrito dvasia. Ir pati lietuvių kalba savo paprastumu ir skambumu primenant Home- ro kalbą. Donelaitis esąs poetinės kalbos kūrėjas, tik keletą germanizmų perėmęs iš vokiečių kalbos.

Vertėjo darbą žymiai palengvinęs Donelaičio hegzametras,

sudarytas pagal vokiečių kalbos intonacijos dėsnius (ne pagal skiemenų ilgumą ir trumpumą, bet pagal akcentą). Donelaitis kūręs savo veikalą ne tik kaip poetas, bet ir kaip kompozitorius. Vertėjas radęs pasikartojimų, veikalą kompozicijos ir kitų trūkumų.

„Westermanno mėnraščio“ (1895, t. 79) recenzentas, aptardamas „Metus“, pastebėjo: „Veikalas nebaigtas, reikėjo jį dar pašlifuoti, nes poetas nebuvo numatęs jį publikuoti“. Bet Pasargės vertimas pasirodęs geru laiku. „Jei genialaus lietuvių liaudies poeto veikalas būtų buvęs paskelbtas prieš kokias tris ar keturias dešimtis metų, į jį gal nebūtų buvę atkreipta dėmesio dėl jo tariamų šiurkštumų ar žemesniojo liaudies gyvenimo paveidavimo. Šiandien, kai menai ir literatūra apsprendžia sveikas, su liaudiškumu susijęs realizmas, reikia jau kitaip vertinti mūsų lietuviško Homero kūrybą“. (Ten pat, p. 261). Dėlto vertėjui reikia karštai dėkoti už jo darbą.

Nors ir realizmo metu gyven- damas, bet estetiškai nusiteikęs vertėjas Pasargė bandė vieną kitą Donelaičio originalo vietą pagražinti, panaudodamas apšifuotus žodžius ir posakius, kai pvz. skaitome, kad ir ponų vaikai „gauna į žandą“ užuot „į užpakalį“, ar kai jie, kaip ir būrų vaikai, „sušlapina švarias lovas“ („Pavasario džiaugsmas“, eil. 312-313).

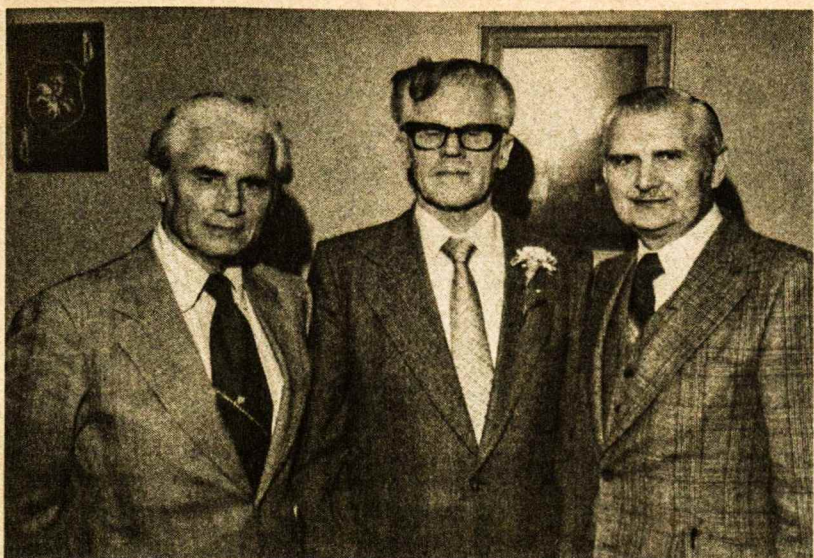
Mūsų laikų vokiečių poetas J. Bobrovskis (Johannes Bobrowski, 1917-1965) savo romane „Lietuviški forteponai“ (1966), kur kelia Donelaičio reikšmę mūsų laikams, duoda citatų iš Pasargės verstų „Metų“. Šis vertimas iki šiol buvo laikomas vienu iš geriausių.

Naujausią Donelaičio „Metų“ vertimą pateikė Hermanas Budensiegas (Buddensieg, 1893-1976). Vertėjas, kilęs iš Tiuringijos, daugiausia gyveno Baiertaly, netoli Heidelbergo. Baigęs teisės studijas, jis susidomėjo literatūra ir poezija. Pirmojo pasaulinio karo metu jis su VII šaulių pulku buvo Lietuvoje (Adutiškyje, Švenčionių aps.). Tada jis pramoko ir lietuvių kalbos. Po Antrojo pasaulinio karo jis išvertė į vokiečių kalbą Adomo Mickėvičiaus „Poną Tada“ (1964), o netrukus po to, prof. V. Falkenhahno paragintas, ir Donelaičio „Metus“ (1966).

Jam Donelaitis ypač brangus dėlto, kad jo „Metai“ gana tiksliai ir poetiškai pavaizduoja liaudies gyvenimą. „Metų“ reikšmę mūsų laikams vertėjas taip nusako prie vertimo pridėtame straipsnyje „Kristijonas Donelaitis: jo gyvenimas ir kūryba“. „Visuotinėje Europos literatūroje Donelaitis išliko kaip unikalus metų poezijos kūrėjas. Ta poezija ne bukoliška, bet išsiai kaimiška, vaizduojanti ne išgrąžintą, bet modernios civilizacijos nepalietą kaimo gyvenimą aštuonioliktame amžiuje tolimuosiuose Rytprūsioose... Vietom drastiškai realistiškas Donelaičio stilius gal kai kam atrodo šokiruojantis, dėl ko ankstesnieji jo vertėjai Rėza, Neselmanas, Pasargė bandė jį „sušvelninti“. Bet mes turim žinoti, kad Donelaitis rodo ne XX, bet XVIII amžiaus kaimo gyvenimą ir papročius. Homero epai ateina iš graikų karžyginio meto, kaip „Eda“ ar „Nibelungų giesmė“ iš germaniško laikotarpio. Niekas praeities vaizdų neskiria vėlesnių ar dabartinių laikų palikuonims, nors kartais praeities dorybės ir ydos atsimuša dabartyje“ (Ten pat, p. 147).

Budensiegas Donelaičio „Metus“ vertė į vokiečių kalbą tokiu pat metodu, kokiu jie buvo verčiami į rusų kalbą D. Brodskio (1946). Pirmiausia buvo gautas pažodinis vertimas, o po to visas veikalas įlietas į hegzometro formą.

Šis „Metų“ vertimas yra palyginti tikslus, o ir poetiniu atžvilgiu nepeiktinas. Nestinga, žinoma, ir čia tendencijos pagražinti, kas vietom, kiek pakeičia ar pasilpnina originalaus žodžio reikšmę. Pz. Enskys sudraudžia apsi- leidusį Peledą šiais žodžiais:

1983.XII.3 Los Angeles šv. Kazimiero parapijos salėje Lietuvių Fronto Bičiulių skyrius surengė XVIII literatūros vakarą, kuriame savo kūrybą skaitė rašytojas ANATOLIJS KAIRYS (viduryje). Jo dešinėje LFB sambūrio pirmininkas archit. EDMUNDAS ARBAS, kairėje — vicepirmininkas dr. ZIGMAS BRINKIS Nuotr. Alf. Vilko

Kaip buvo kuriama kazimierinė opera?

Iš pokalbio su libreto autoriumi Kaziu Bradūnu

„Draugo“ 1984 m. 5 nr. buvo išspausdintas platus pokalbis su kazimierinės operos-misterijos „Dux Magnus“ libreto autoriumi K. Bradūnu. Čia pateikiame jo ištrauką. RED.

— Būtų įdomu paklausti: ką reiškia kurti libretą? Kaip tokio kūryboje suprantamas muzikos santykis su žodžiais? Iš ankstesnių Jūsų kūrinių, kuriems buvo parašyta muzika, kaip opera „Maras“, kantatos „Vilniaus varpai“ ir „Karalius Mindaugas“, poetiniai tekstai juk egzistavo anksčiau negu jų muzikinės kompozicijos. Šį kartą ėmėtės kurti libretą iš anksto suplanuotai operai. Ar buvo išankstinių reikalavimų, į kuriuos turėjote atsižvelgti? Ar su kompozitorium Darium Lapinsku turėjote abu gana detaaliai aptarti visą veikalo pavidalą, dar prieš Jums pradėdant rašyti libretą? Kokia buvo pati darbo eiga? Kokias kliūtis reikėjo nugalėti, keblumus išspręsti? Ar pabėgę ir žvelgdamas atgal, sakytumėte, kad darbas buvo smagus?

— Librete, kaip niekur kitur, reikia skaitytis su žodžio skambesiu: vengti duslių ir šnypščių, išvengti priebalsių ir visur nepagailėti balsių. Tik tada ne- pyks nei kompozitorius, nei dainininkai.

Taip, operos „Maro“ ir minėtų kantatų libretus ruošiant, reikėjo tik sugalvoti struktūrai atrinkti tekstus iš jau atspausdintų knygų ir juos atitinkamai sujungti. Dabartinės „Dux Magnus“ kazimie-

— „Kiaulė, — tariau, ką dirbi? Ar visai nesigėdi? Juk tu jau kaip sūdvalbis mėžinį pasi- rodai“. („Rudenio gėrybės“, eil. 621-623). Budensiegas „kiaulę“ išvertė „paršu“ (Ferkel), o „sūdvalbį“ ekvivalentinio „juodvalbio“ („Mistkaefer“) prasme, dėl ko donelai- tiškas realizmas buvo atitinkamai „sušvelnintas“.

Dėl kaikiurių natūralistinių ar obsceninių Donelaičio žodžių reikia pasakyti, kad anais laikais jie galėjo ir neturėti dabar jiems duodamos pras- mės (pvz. žodis „merga“ anks- tesniais laikais — turėjo mūsų laikų „mergaitės“ prasme, plg. vėl įpilietintą „mergelę“ ge- rąja prasme). Ne tiek gal este- tiniais, kiek pedagoginiais sumetimais kai kurie „netin- kami“ Donelaičio žodžiai bu- vo atitinkamai pakeisti kri- tiškai J. Ambrazevičiaus „Metų“ leidime (1940). Net vie- na kita ištisa eilutė buvo teks- te praleista, ją vėl „atstačius“ pagynos žodyje.

Budensiego vertime randa- me lituanizmų, kurie yra dau- giau leksikinio pobūdžio, kaip pvz. „batsch“, t.y. „barsch“ (barščiai, burokų sriuba), „kis- sel“ (kisielius, valgis iš avių miltų), „klėtė“ (atsargoms pas- togė), „talka“ (darbo bendruo- menė, ne puota) ir pan. Sunku būtų ir rasti tikslų šių žodžių vertimą į vokiečių kalbą.

Teigiamai Budensiego „Me- tų“ vertimą yra įvertinęs lita- ratūros kritikas ir vertėjas Aleksandras Baldus (1900-1971) žurnale „Begegnung“ (Koeln) (1968, nr. 4). Čia jis Do- nelaičio „Metus“ vadina „him- nu gamtai“ ir randa, kad jie yra giminingi Hallerio, Hage- dorno, Kleisto ir net Goethės kūrybai. Budensiego vertimas prilygstas originalui. Žinoma, taip tvirtinti reiktų „cum gra- no salis“.

rinės operos atveju buvo tik baltas lapas, ir viską reikėjo pradėti be jokių pavyzdžių. Tokiu atveju nuolatinis lib- retisto ir kompozitoriaus kon- taktas yra beveik būtinybė. Tad keturis mėnesius kiekvie- ną pirmadienį susitikdavome su Darium Lapinsku žvilgtė- rėti į tai, kas jau pasirašė, ir įsivaizduoti, kaip visa tai ga- li realizuotis muzikinėje plot- mėje. Suprantama, kad visoje darbo eigoje reikėjo ir įvai- riausių perplanavimų, situa- cijų pakeitimų, net kruopštaus ir netrumpo ieškojimo tam tik- rų balsių būtinio skambesio. Tačiau darbas buvo įdomus ir naudingas, pamokantis, kaip reikia atrinkti žodį ir apsiei- ti be daugiažodžiavimo.

— Religinė opera, kaip to- kia, lietuviams naujiena — to- kio veikalo dar nesame turėję, net ir pats terminas naujas. Bet aplamai muzikinėje kūry- boje jau turbūt yra daug tokių pobūdžio veikalų?

— Religinė opera mūsųose yra tikrai naujiena. Dėl ope- ros termino religiniam da- lykui net kai kieno buvo rim- tai suabejota. Tačiau šian- dien jau galime būti visai ra- mūs. Pataikėm į tikrą religi- nių operų avangardinį prasi- veržimą. Ir „Dux Magnus“ tu- rėtų būti gražus liudijimas, kad išvijoje čia neatsilikome, eįome koja į koją su dabar- ties pasauline apraška. Štai prieš kelerius metus Chicago Lyric Opera užsakė žymia- siam lenkų kompozitoriui Krzysztofui Pendereckiui pa- rašyti religinės temos operą pagal anglų literatūros mil- žino J. Miltono epinę poemą „Paradise Lost“. Gigantiška religinė operos premjera įvy- ko Čikagoje. Po to čikaginis operos pastatymas buvo nu- vežtas Italijon, kur jo žiūrė- jo pats popiežius. Praėjusių metų vasarą Vengrijoje — Bu- dapešte su didžiausiu pasi- sekimu sutikta nauja religi- nės opera, vaizduojanti Veng- rijos globėjo šventojo Stepo- no gyvenimą. O vėliausiomis savaitėmis pasaulinė spauda (Amerikoje „Time“ ir „News- week“ gruodžio 12 d., o „Chi- cago Tribune“ savo kultūrinio priedo puslapiuose gruodžio 25 d.) plačiausiai ir su nuotrau- komis aprašo žymaus šių die- nų prancūzų kompozitoriaus Messiaeno religinės operos, pavadintos „Šv. Pranciškus Asyžietis“, triumfališką prem- jerą ir tebesitęsiantį jos spektaklių nuostabų patrauk- lumą Paryžiaus operoje. Ir koks malonus sutapimas: į tą religinių operų šiandieninį pluoštą įsiterpsim dabar ir mes su lietuviškąja šv. Kazi- miero opera.

Atsiųsta paminėti

LIETUVA. Filatelistų draugi- jos biuletenis, 1983 m. 3 — 192 nr. Spaudai paruošė J. Adomenas ir A. Beleska. Metinė prenumerata — \$5.00 Izd. A. Zakas, 5723 S. Merri- mac Ave., Chicago, IL 60638, USA.

Vytautas Bagdanavičius MIC, dr. dr. Juozas Meškauskas, KU- RAČIO PALIKIMAS LIETUVIŲ ŠVIESUOMENELI. Atsiminimai ir įvadas į jo mąstymą. „Ateties“ leidins. Čikaga 1983 m., 36 psl.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA No. 59, August 15, 1983. American Pub- lication — November 1, 1983. Translated by Rev. Casimir Pu- gevičius, editor — Marian Ska- beikis. Published by Lithuanian R. C. Priests' League of Ameri- ca (351 Highland Blvd., Brook- lyn, NY 11207, USA).

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Jono Minelgos eilėraščių kny- ga vaikams „Žiogas muzikantas“, ilgesnį laiką užsigulėjusi spaus- tuvėje Čikagoje, jau atspausdinta ir įršta. Ją iliustravo Diana Kiz- lauskienė, išleido JAV LB švieti- mo taryba.

Čikagietį sol. Algį Grigą ap- lankė Švedijos filharmonijos di- rektorius P. Gejleris ir pakvietė jį su sol. Marilyn Niska atvykti koncertams Švedijoje 1984 m. Sol. A. Grigas ir sol. M. Niska jau anksčiau yra įsipareigoję 1984 m. birželio mėnesį gastroliuoms kon- certams Muensteryje bei kituose V. Vokietijos miestuose. Dėl jų išvykos Švedijon tariamasi.

Vydūno jaunimo fondas Čika- goje išleido antrą laidą jo veika- lo „Sieben Hundert Jahre deutsch- litauischer Beziehungen“. Pirmo- ji laida buvo atspausdinta 1932 m. „Rūtos“ spaustuvėje Tilžėje, mi- nint 700 metų sukaktį nuo vokie- čių ordino įžengimo Prūsijon 1230 m. Tas veikalas turėjo 478 psl., du žemėlapius, 50 nuotraukų iš Mažosios Lietuvos kultūrinio lietuvių gyvenimo. Leidinys bet- gi nepasiekė vokiečių skaityto- jų, kuriems jis buvo skirtas. Iši- galęjęs nacionalsocialistinis režim- mas konfiskavo ir sunaikino visą šios knygos 1.500 egz. tiražą. Tik nedidelis egzempliorių skaičius išliko iki mūsų dienų. Vydūno at- skleisti istoriniai faktai, skirti vokiečiams, betgi nėra pasenę ir po 50 metų, tik jiems trūksta papil- do apie dabartinę sovietinę vergi- ją, kurio negalėjo paruošti 1953 m. Flensburge miręs Vydūnas.

Metinius koncertus Austrai- jos lietuviams Sydnėje rengia „Dainos“ choras, vadovaujamas Broniaus Kiverio. Pernykščiam koncertui gruodžio 3 d. pirmą kar- tą buvo pasirinkta naujoji Sydnė- jaus lietuvių klubo salė, turinti geresnę akustiką už senąją. Me- tinis koncertas buvo pradėtas J. Švedo harmonizuota liaudies dai- na „Anoj pusėj Nemunėlio“, ku- rią papildė kompozitorius — V. Budrevičius, J. Žilevičius, V. Klovas, J. Siniaus, A. Ilčiuko, A. Mikulskio harmonizuotos liau- dies dainos. Antrojon dalin taip pat buvo suteikti lietuvių kom- pozitorių kūriniai. Koncertas už- baigtas tradicine Konrado Kavec- ko daina „Vilniuj žydi liepos“, kurią visada tenka pakartoti. Di- rigavo ne tik vadovas Br. Kive- ris, bet ir jam talkinantį Birutė Aleknaitė, pagrindinį dėmesį ski- riantį moterų chorui. Šiais metais „Dainos“ choras švęs savo veiklos trisdešimtmetį.

Archeologė prof. dr. Marija Gimbutienė, pakviesta Balzeko lietuvių kultūros muziejaus Čika- goje, Jaunimo centro vakaronėje 1983 m. gruodžio 9 d. skaitė pa- skaitą „Baltų kilmė“. Šios temos tyrinėjimams ji yra paskyrusi daug metų, išleidusi knygą „Baltai“ ang- lų, italų ir vokiečių kalbomis, lig šiol nesulaukusi lietuviškos lai- dos. Darba rašo naują knygą, ku- riai skirti žemėlapiai, paruošti Rimanto Žemaitačio, paskaitos klausytojams buvo įskabinati Ja- unimo centro kavinėje. Jau IX š. Wulfstano keliuonį aprašyjuose minimi kuršiai ir prūsai, lietuviai — XI š. dokumentuose. Pasak prof. dr. M. Gimbutienės, baltai neturėjo vienalytės kultūros, sky- rėsi net laidojimo papročiais. Bal- tais jie buvo pavadinti tik XIX š. vokiečių kalbininkų. Ekran buvo parodytos skaidrės, vaizduojan- čios IX-XII š. gyventojus Lietu- voje. Jų anuometinė apranga buvo atkurta, remiantis Lietuvoje rasto- mis iškasenomis. Parodytas ir žė- melapis, atskleidžiantis baltų van- dendvardžių plitimo ribas. Tai la- bai didelis plotas maždaug nuo Berlyno iki Maskvos. Slavai pra- dėjo plisti VI-VII š., bet VII-VIII š. jie tebegyveno i r y t u s nuo Dniepro, kita banga atėjo iš Len- kijos per Gudiją. Dniepro aukšt- upis išliko nepalietas iki IX-X š., o iki XII š. į pietvakarius nuo Maskvos dar tebegyveno galindų kiltis. Tikslaus baltų atsiradimo Baltijos srityje negalima nusta- tyti. Žinoma, kad jau 15.000 metų prieš Kristų ledynai traukėsi į šiaurę. Nuo jų Baltijos sritis iš- silaivino 8.000 metų prieš Kri- stų. 7.000 metų prieš Kristų laiko- tarpiui priklauso randami žvejų, miško kultūros radiniai — deivės pėldos, Laimos statulėlė, ginta- ro meška, iš medžio išskaptuotos gvatės ir žalčiai. Baltų aukso amžius prasidėjo II š. po Kristaus. Kapai tada jau pilni metalinių ra- dinių — daiktų, kurie buvo nupirkti už gintarą iš romėnų. Romėnų pinigai tada buvo perdirbami pa- puošalais. Pinigų vertė buvo pri- pažinta tik VII š.

— „Kiaulė, — tariau, ką dirbi? Ar visai nesigėdi? Juk tu jau kaip sūdvalbis mėžinį pasi- rodai“. („Rudenio gėrybės“, eil. 621-623). Budensiegas „kiaulę“ išvertė „paršu“ (Ferkel), o „sūdvalbį“ ekvivalentinio „juodvalbio“ („Mistkaefer“) prasme, dėl ko donelai- tiškas realizmas buvo atitinkamai „sušvelnintas“.

Dėl kaikiurių natūralistinių ar obsceninių Donelaičio žodžių reikia pasakyti, kad anais laikais jie galėjo ir neturėti dabar jiems duodamos pras- mės (pvz. žodis „merga“ anks- tesniais laikais — turėjo mūsų laikų „mergaitės“ prasme, plg. vėl įpilietintą „mergelę“ ge- rąja prasme). Ne tiek gal este- tiniais, kiek pedagoginiais sumetimais kai kurie „netin- kami“ Donelaičio žodžiai bu- vo atitinkamai pakeisti kri- tiškai J. Ambrazevičiaus „Metų“ leidime (1940). Net vie- na kita ištisa eilutė buvo teks- te praleista, ją vėl „atstačius“ pagynos žodyje.

Budensiego vertime randa- me lituanizmų, kurie yra dau- giau leksikinio pobūdžio, kaip pvz. „batsch“, t.y. „barsch“ (barščiai, burokų sriuba), „kis- sel“ (kisielius, valgis iš avių miltų), „klėtė“ (atsargoms pas- togė), „talka“ (darbo bendruo- menė, ne puota) ir pan. Sunku būtų ir rasti tikslų šių žodžių vertimą į vokiečių kalbą.

Teigiamai Budensiego „Me- tų“ vertimą yra įvertinęs lita- ratūros kritikas ir vertėjas Aleksandras Baldus (1900-1971) žurnale „Begegnung“ (Koeln) (1968, nr. 4). Čia jis Do- nelaičio „Metus“ vadina „him- nu gamtai“ ir randa, kad jie yra giminingi Hallerio, Hage- dorno, Kleisto ir net Goethės kūrybai. Budensiego vertimas prilygstas originalui. Žinoma, taip tvirtinti reiktų „cum gra- no salis“.

Petrui Vaičiūnui, poetui ir dra- maturgui, skirtas vakaras 1983 m. gruodžio 10 d. buvo surengtas Sli- žių kultūros namuose, Ukmergės rajone. Jin atvyko dvi dramos teat- ro veteranės, išleido JAV LB švieti- mo taryba.

Vilniaus dailės parodų rūmai sostinės gyventojus ir svečius pakvietė į II-ją asmeninę dail. Gra- žinos Vitartaitės tapybos darbų parodą. Ji yra Vilniaus dailės insti- tuto tapybos katedros vedėja. Pa- rodai buvo suteikusi pusšimtį pas- tarajame dešimtmetyje sukurtų darbų — stambių gyvenimo vaiz- dų ir kamerinio pobūdžio paveik- lų. Dail. G. Vitartaitė labiausiai domina veržlus miesto ritmas, sta- tybų panorama, žemė ir kaimo žmogus.

Dail. Rimanto Skuodžio barel- jefas „Metraštinkas“ papuošė centrinio knygyno pastatą Pane- vėžyje, o jo keraminė aštuonių plokščių kompozicija „Laiko mo- zaika“ — prekybinę to knygyno sa- lę. Panevėžietis dail. R. Skuo- dias yra prof. L. Strolio auklėti- nis, prieš aštuonerius metus bai- ges keramikos studijas Vilniaus dailės institute.

Kėdainių kraštotyros muzėjus surengė Panevėžio dailininkų ta- pybos, grafikos ir akvarelės darbų parodą. Didžiausio lankytojų dė- mesio susilaukė O. Puriėnis „Val- tys“, K. Beržanskio „Nakties pei- zažas“, „Senamiestis“, T. Kupre- vičiūtės, V. Bitaitės ir E. Sat- kūnienės austi paveikslai.

Etnografinė sodyba su klijomo teatru atidaryta Klaipėdos rajo- no „Jaunosios gvardijos“ kolcho- zo centrinėje gyvenvietėje Aglo- neliuose. Pradžioje buvo planuo- jamas tik buties muziejus atnau- jintoje senoje sodyboje. Klijomo teatru pasiūlė atnaujinimo dar- bams talkinę Vilniaus konservato- rijos Klaipėdos fakultetų dėsty- tojai ir studentai, vadovaujami menotyros kandidato Petro Biels- kio. Klijomo teatre, kuris yra vienintelis visoje Lietuvoje, pa- liktos šaludės, peludės, gegnės ir skryliai kroviniams kelti, plūk- tinės asla, įrengtos dvejose didžio- siuos durys, šoninės durėlės, po- žeminės perėjės iš vienos patal- pos į kitą, apšvietimo sistema su Žemaitijai būdingomis signalinė- mis barškalių priemonėmis. Atida- rymo proga buvo atliktas studentų spektaklis pagal P. Venclovos no- velę „Elegija Jonui Biliūnui“. At- naujintoje kūrinyje sukurta tur- tinga žemdirbių buties paroda, rūšyje su židiniu — lygtintuvų ir butelių rinkinys. Tvarte laiko- mas žirgas su restauruota karie- ta, kuria etnografinės sodybos lankytojai galės pasivažinėti po kaimą. Kieme pastatytos trys žem- dirbių kartas primenančios P. Bielskio sukurtos ažuolinės skulp- tos „Aš, motina ir senolis“.

I. Simonaitės vardo bibliote- koje Klaipėdoje tradiciniu ren- giniu tapo Mažosios Lietuvos kul- tūros veikėjų prisiminimas suka- tuvinių datų progomis. Pernai bu- vo sulaukta trijų sukačių: 135 metų nuo Vilniaus Kalvaičio gim- mo, 125 — nuo Martyno Jankaus, 100 — nuo Fridricho Bajoraicio- Paukštelio. Minėjimas susirinko gausus klaipėdiečių būrys „Pajū- rių“ klubo salėje. Tautosakinį Vilniaus Kalvaičio (1848—1914) palikimą aptarė Lietuvos mokslų akademijos lietuvių kalbos ir li- teratūros instituto mokslinė bend- radarbė Vanda Misevičienė. Veli- onis, lankydamas Mažosios Lie- tuvos parapijas, surinko daug dai- nų, sakmių, patarių, priežodžių, mįslių bei kitos kalbinės medžia- gos ir ją paskelbė knygelėmis. Apie Mažosios Lietuvos patriarchy- vadinamą M. Jankų (1858—1946) kalbėjo Kauno politechnikos insti- tuto Klaipėdos fakulteto docen- tas Alfredas Tytmonas. Su poeto F. Bajoraicio-Paukštelio (1883—1907) gyvenimu ir kūryba minėji- mo dalyvius supažindino Vilniaus universiteto dėstytojas Domas Kaunas. Programai vadovavo bib- liotekos skyriaus vedėja A. Saba- liauskienė, meninei jos daliai su- telkus Klaipėdos dramos teatro aktorius, etnografinio ansamblio dainininkus. V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 23 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
		90 dienų termin. indėlius	8 %
		180-185 d. termin. ind.	8 1/2 %
Pirmadieniais	10-3	term. indėlius 1 metų	8 1/2 %
Antradieniais	10-3	term. indėlius 2 metų	9 1/4 %
Trečiadieniais uždaryta		term. indėlius 3 metų	9 1/2 %
Ketvirtadieniais	10-8	pensijų s-ta	9 %
Penktadieniais	10-8	spec. taup. s-ta	7 1/4 %
Šeštadieniais	9-1	taupomąją s-ta	7 1/4 %
Sekmdieniais	9-12.30	depozitų-čekių s-ta	6 %
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	12 %
		mortgicijų nuo	10-12 %
ANAPILYJE skyrius veikia sekmadi. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.			

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Paruodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Dan Air

Atlieku vėsinimo ir šaldymo sistemų remonto darbus namuose, automobiliuose ir komerciniuose pastatuose.
Savininkas — Danny Jurėnas
Toronto tel. 233-9185 (tarnyba veikia 24 valandas)

HOMETARIO

Real Estate Ltd. Insurance Brokers
Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobiliu drauda? Prieš mokėdami, pažiūrėkite mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Duhdas St. W. nuo 427 kello 1 mylią, sukli kairėn prie pirmųjų šviesų (t. pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Sniginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą

• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.;
trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo
pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.

482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei
dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai.
Parduodu varstus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Būsimojo tautinių šokių šventėje Klivlande 1984 m. liepos 1 d. rengiasi dalyvauti ir jaunieji šokėjai
Nuotr. B. Tarvydo

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tinė Kinija savo užsienio politikoje siekia taikaus sugyvenimo, kitų šalių nepriklausomybės gerbimo, nesikišimo į jų vidaus reikalus, lygybės principo. Palietė ir santykius su Sovietų Sąjunga. Ešą jiems suformalinti yra būtinas Sovietų Sąjungos kariuomenės atitraukimas iš Afganistano, šiaurinio Kinijos pasienio, sustabdymas paramos teikimo Kamobidijai okupavusiam Vietnamui. Diplomatiškai buvo nutylėtas pačios komunistinės Kinijos jau seniai okupuotas ir prisiungtas Tibetas, nors tibetiečiai ir tautinės Kinijos rėmėjai buvo surengę protesto demonstracijas prie Kanados parlamento rūmų.

Parlamentarai su senatoriais Ž. Zijango atėjimą posėdin ir jo kalbą sutiko atsistojimu ir entuziastiškai plojimu. Abiem atvejais sėdėti liko tik plojimo atsisakęs čekų kilmės konservatorių parlamentaras Otto Jelinekas, dar jaunuoliu būdamas pasitraukęs iš komunistinės Čekoslovakijos. Spaudos atstovams jis vėliau teisinosi negalėjęs būti hipokritu. Ešą asmeniškai jis nieko neturįs prieš Ž. Zijangą bei jo teisę tarti laisvą žodį. Atsistojimu bei plojimu būtų tekę pagerbti komunistinį Kinijos režimą, atėmusį laisvę iš gyventojų, visiškai nesiskaitantį su žmogaus teisėmis. O. Jelinekas pabrėžė, kad jis tik tyliai protestu ignoravo to režimo atstovą, jį sutikdamas ir išklausęs jo kalbos. Ešą priešingai pasielgė du NDP socialistų parlamentarai, kai jungtiniame posėdyje kalbėjo JAV prez. R. Reaganas, į jo kalbą reagavę ne tylą, bet aiškiai girdimu protestu baubimu. O. Jelinekas yra tautinės Kinijos Taiwane rėmėjas.

Dėl prekybinių ryšių su komunistine Kinija Kanada 1971 m. nutraukė diplomatinis ryšius su Taiwanu. Prekyba yra svarbus dalykas, tačiau komunistinė Kinija iš Kanados perka tik kviečius, kai kurias žaliavas, pasinaudodama iš Kanados gaunamomis paskolomis. Tautinė Kinija Taiwane klesti ekonominiu požiūriu. Jos pirkiniai nereikia paskolų. Šiuo metu Taiwanas nori pirkti du atominius reaktorių elektros jėgainėms, už kiekvieną pasiruošęs sumokėti po bilijoną dolerių. Kanados "Candu" reaktorių gamyba beveik visiškai sustojusi, nes jiems nerandama pirkėjų. Jų pardavimas Taiwanui Kanadai duotų \$2 bilijonus, parpintų darbo 25,000 kanadiečių.

Specialiu vedamuoju, komentodamas O. Jelineko elgesį, atsiliepė dienraštis "The Toronto Sun". Ešą jungtiniame parlamento ir senato posėdyje O. Jelinekas buvo vienintelis politikas, neatsisakantis savo principų. Kiti politikai principus buvo užmiršę. Tik retais atvejais užsienio šalių vadovai pakviečiami tarti žodį Kanados parlamente. Tokiu kvietimu pagerbiama ne tik svečias, bet ir jo atstovaujamas režimas. Dėl to Kanados vyriausybė visiškai teisingai nepakviečia ir žodžio nepasiūlo rasistinio P. Afrikos respublikos ar karinio Čilės režimo vadams. Argi galima buvo atsistoti ir ramia sąžine ploti Ž. Zijangui, atstovaujančiam komunistinei Kinijai, kurioje nėra nė men-

čiausios žymės žmogaus teisių pripažinimo? Milijonai kiniečių yra uždaryti politiniuose perrauglėjamojo darbo kalėjimuose, įkalinti katalikų kunigai, neatsisakantys ryšių su Vatikanu. Visa komunistinė Kinija dabar yra tapusi kalėjimu, kuriame gyventojams net reikia gauti leidimą persikelti iš vieno buto į kitą. Dienraštis pabrėžia, kad niekas dėl to nepaskelbs karo komunistinei Kinijai, neneigs jos egzistavimo, nenutrauks prekybinių ryšių, ir klausia: "Argi buvo reikalus suteikti tiek garbės režimui, kuris niekina geriausius mūsų principus?"

Su kanadiečiais žurnalistas Ž. Zijangas susitiko specialioje spaudos konferencijoje Otavoje. Į jų klausimus atsakinėjo per vertėją, patarimus gaudamas iš anglų kalbą mokančio savo užsienio reikalų ministerio W. Ksueqiano. Jis visiškai paneigė bet kokius žmogaus teisių pažeidimus komunistinėje Kinijoje, nuosirdžiau atsakinėjo į malonesnius klausimus. Vėliau paaiškėjo, kad ši konerencija galėjo iš viso neįvykti. Kanados spaudos galerija Otavoje turi apie 300 žurnalistų. Jai priklausio ir tautinės Kinijos Taiwane žinių agentūros atstovai, atsistūjęs Otavon. Kai apie jį sužinojo Ž. Zijango vadovaujama delegacija, prasidėjo protestai užkulisuose. Spaudos galerijos pirm. M. Grattonas buvo paprašytas taiwaničio žurnalisto neįleisti spaudos konferencijon, bet tai jis atsisakė padaryti. Tada vėl buvo prašomas nepripažinti spaudos konferencijon atėjusio žurnalisto iš Taiwano, neįprasti jo keliamų klausimų. M. Grattonas atmetė ir tokį žurnalisto ignoravimą. Problema išsprendė savaimė: tautinės Kinijos žurnalistas pats nutarė boikotuoti komunistinės Kinijos vado Ž. Zijango rengiamą spaudos konferenciją.

Ateitininkų žinios

Naujoji ateitininkų federacijos valdyba: federacijos vadas bei pirmininkas — dr. Kazys Pemkus, dvasios vadas — kun. dr. Valdemaras Cukuras, gener. sekretorė — Grasilda Reinyte, protokolų sekr. dr. Danutė Saliklytė, išdininkas — Stasys Tamulionis, spaudos direktorė — Stasė Petersonienė, tarybos pirmininkas — inž. Juozas Polikaitis, nariai — keturių sąjungų atstovai.

Nauja "Ateities" žurnalo redaktorė. Pasitraukus iš "Ateities" vyriausio redaktoriaus pareigų kun. dr. Kęstutis Trimakui, pareigom buvo pakeičiama St. Petersonienė. Adresas: 2534 W. 40th Street, Chicago, IL 60632, USA. Kun. K. Trimakui ir jo vadovautam redakciniam kolektyvui išreikšta padėka už puikų žurnalo redagavimą.

Studentų vakaronė rengiama vasario 18. šeštadienį. Bus įdomi programa, vaišės ir pasilinksminimas. Registruotis ir informuotis pas Morkų Sungailą. L. U.

Skautų veikla

• V. s. kun. A. Saulaitis, lankdamasis Toronte, matėsi su kai kuriais vadovais ir domėjosi XXI-ja Romuvos stovykla, kurioje numato stovyklauti bent vieną savaitę. Stovykla įvyks liepos 28 — rugpjūčio 11 d. Rajono vadija pakvietė tautininkus-vietininkus rūpintis jos organizavimu ir programomis. Tuo reikalu pasitarimas įvyko sausio 21 d. skautų būkle.

• Vasario 12 d., 4 v.p.p., "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų iškilmin-

SPORTAS

VYČIO ŽINIOS

Vyčio 35-rių metų veikla susilaukė daug palankių įvertinimų per sveikinimus ir spaudą. Pranas Mickevičius "Pasaulyo lietuvių" 1983 m. 11 nr. plačiai apžvelgė vytičių darbų ir pareikšė: "Graži ir prasminga tai sukaktis. Sukaktis darbo, ryžto, pastangų, kovų aikštėje ir šalia aikštės. Sukaktis laimėjimų, pralaimėjimų, nusivylimų. Ir sukaktis tikėjimo savo pasistatytu idealu ir tikėjimo tuo keliu, kuriuo buvo einama juo siekiant".

Krepšininkai York lygos pirmenybėse laimėjo dvejus krepšinio rungtynes. Praėjusį metų pabaigoje vytičiai įveikė toje lygoje žaidžiančią Aušrą 99:93. Vyčio komandoje žaidė: Jebbesson 10, T. Karpis 33, Simonaitis 2, Kneitas 19, Pollman 21, Stravinskis 2, Duliūnas 12. Sekančiose rungtynėse vytičiai nugalėjo Suns krepšininkus 87:70. Žaidė: Jebbesson 33, T. Karpis 11, Duliūnas 19, Nacevičius 12, Pollman 10, Stravinskis 2.

Draugiskose jėgos patikrinimo rungtynėse Vyčio vyrų pralaimėjo Aušros meistrų komandai 57:102. Vyčio komandoje žaidė: Duliūnas 17, Pollman 7, Nacevičius 13, Stanulis 6, T. Karpis 8, Stravinskis 6. Tų pačių klubų jaunių A rungtynes taip pat laimėjo Aušra 78:107. Žaidė: T. Karpis 22, P. Karpis 14, L. Azubalis 18, Stanulis 14, Dunderas 5, Šimonis 5.

Mūsų rėmėjui Biliui Mackeliūnui nuosirdžiai dėkojame. A. S.

AUŠROS ŽINIOS

Etobicoke Recreations League krepšinio pirmenybėse sausio 12 d. Westway gimnazijos patalpose Aušros vyrų krepšinio komanda laimėjo prieš stiprią Drifters komandą rezultatu 100:81 (46:40).

Aušros komandoje žaidė: S. Žulys 28, R. Kaknevičius 33, V. Dementavičius 6, A. Valickas 10, V. Gataveckas 8, A. Nakrošius 6, K. Bartusevičius 4, R. Underys 5, E. Norkus.

Antroji Aušros vyrų krepšinio komanda York B lygoje sausio 9 d. George Harvey gimnazijos patalpose laimėjo prieš Goodyear krepšinio komandą 85:80 (42:38). K.S.

Biatlono pirmenybės

Pirmosios Š. A. lietuvių biatlono (biathlon) pirmenybės įvyks 1984 m. vasario 12 d. sekmadienį, ORCO Sportsmen's Association's Range, Geneva, Ohio (apie 40 mylių į rytus nuo Klivlando). Pradžią — 9.30 v.r., registracija — nuo 8.15 iki 9.15 v.r.

Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš Ohio valstijos pirmenybių, kurios vyks vyrams ir moterims šiose klasėse: suaugusių A (pityrusių — virš 19 m.), suaugusių B (pradžiokių — virš 19 m.), jaunių (14–19 m. imtinai) ir jaunučių (žemiau 14 m.). Lietuvių pirmenybių klasifikacija priklausys nuo dalyvių skaičiaus.

Biatlonas yra kombinacija lygumų slidinėjimo ir šaudymo .22 kalibro šautuvais. Šiose varžybose distancija bus 10 km (6.2 mylios), su 3 sustojimais šaudymui po 5 šūvius iš 50 m.

Dalyvių registracija atliekama ir smulkios informacijos gaunamos pas varžybų vadovą Algirdą Garlauską, 20550 Ball Ave., Euclid, OH 44123. Telefonas (216) 486-6987. Pageldaujama registruotis iki vasario 8 d.

Ši nauja sporto šaka buvo įvesta į ŠALFAS varžybų programą visuotiniame ŠALFAS suvažiavime 1983 m. gruodžio 10 d. Klivlande.

Lietuvių pirmenybes globoja ŠALFAS Vid. Vakarų sporto apygarda ir Klivlando LSK Žaibas.

ŠALFAS centro valdyba

PLAUKIMO PIRMENYBĖS

1983 m. gruodžio 4 d. Detroito įvyko Š. Amerikos baltiečių ir V. Vakarų sporto apygardos plaukimo pirmenybės. Apygardos laimėtojai buvo išvesti iš bendrų pasekmių. Pirmenybes sklandžiai tvarkė plaukimo k-to vadovas Antanas Grigaras, kuriam talkino Detroito ir Klivlando šio sporto megejai.

Varžybose dalyvavo 22 plaukikai, kurių 15 buvo lietuviai, atstovaujantys Detroito Kovo ir Klivlando Žaibo klubams. Labai pasiūgėta Čikagos plaukikių. Nedalyvaujant daugumai iškilesnių plaukikių, su keliomis išimtimis pasėkmės buvo vidutinės. Pagerinti 9 baltiečių rekordai. Michelle McKenzie iš Detroito pagerino

ga sueiga Prisikėlimo salėje, minint Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 66-tąją sukaktį.

• Akademikais-kės vasario 28 d., 7 v.v., renkasi pas sesę Aldoną Bireitaitę vakaronė, pasilinksminimui, pabendravimui ir blynų ragavimui.

• Šv. Kazimieras — Lietuvos skautų globėjas. Ne tik jam prisiminti, bet ir daugiau apie jį sužinoti šiais metais dera visiems vienietams, pasirenkant pagal amžių metodus ir būdus. Č. S.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
8% už 90 dienų term. indėl.	už asmenines paskolas nuo 11 1/4%
8 1/2% už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
8 3/4% už 1 m. term. indėlius	su nekilniamuoju nuosimčiu
9 1/4% už 2 m. term. indėlius	1 metų 10 1/4%
9 1/2% už 3 m. term. indėlius	2 metų 11 %
9 % už pensijų planą	3 metų 12 %
9 % už namų planą	(fixed rate)
7 1/2% už specialią taup. s-tą	su keičiamu nuosimčiu
7 1/4% už taupymo s-tas	1, 2 ar 3 metų 10 %
6 % už čekių s-tas (dep.)	(variable rate)

AKTYVAI virš 38 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% (kainoto turto). Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR

Telefonas 489-1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
ALFONSAS GARBENIS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
Telefonas 773-6480
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investacijose, mortgicijų parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

A. E. LEPAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!

* Nemokamas namo įkainojimas *
(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 769-9424

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kuliavienei arba Vidai Šiaučiulienei

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkių pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkių)

Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

3 mergaitių B (13–14 m.) rekordus. Be to, estai, pagerino 4 ir latviai 2 rekordus.
Kiekvienoje klasėje buvo atrinkti iškiliausi plaukikai, kuriems teko specialūs žymenys. Vyrų klasėje — estas K. Ahlberg iš Toront, moterų klasėje — M. McKenzie (Detroito Kovas), jaunių A — Algis Janušis (DK), mergaitių B — Rita Pikūnaitė (DK), jaunių C — Egils Ramans (L), mergaitių C — Daina Grigaraite (DK), jaunių D — Rauls Ramans (L), mergaitių D — Veronika Taraškaitė (Klivlando Žaibas), moterų senjorų — M. Kremm (E).
Komandinėse varžybose laimėtoju tapo Klivlando Žaibas, minimalia taškų persvara pralenkęs Detroito Kovą. A. S.

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKES ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo

Juozas-Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Klaipėdos atvadavimo metinės Toronte buvo iškilmingai paminėtos sausio 22 d. Lietuvių namuose. Jas rengė LŠST jūrų šaulių kuopa "Baltija". Inešus kūrėjų-savanorių, šaulių ir skautų vėliavas, invokaciją skaitė kun. L. Januška, OFM, o įvadinį žodį tarė "Baltijos" pirm. J. Zavys. Klaipėdos lietuviškumą ir politinę kovą dėl jos prijungimo prie D. Lietuvos išskėlė savo kalboje gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas. Mokytoja J. Adomavičienė, klaipėdietė, savo paskaitoje apžvelgė politinius kelius, kuriais buvo siekiama Klaipėdos krašto prijungimo prie D. Lietuvos. Paskaitininė ypač išskėlė nuopelnus E. Simonačio, kuriam teko praktiškai grumtis su vokiečiais pačiame Klaipėdos krašte. Inešus vėliavas, scenoje pasirodė "Volungės" choras, diriguojamas D. Viskontienės, akompanuojamas P. Vyto. Choras, visiem minėjimo dalyviams sustojus, sugiedojo mažlietuvių himną "Lietuviai esame mes gimę" ir padainavo visą eilę patriotinių dainų. Pažymėtina ypač muz. J. Govedo paruošta-aranžuota Vanagačio dainų pynė, kurioje buvo matyti jauno kompozitoriaus įsijautimas ir lietuvių dainas. Programoje pasirodė ir kanklininkės — Aldona Sėdžikaitė, Gailė Šaltmiraitė, Rima Zavytė. Jos lyriškai at-

liko keletą dainų melodijų ir užbaigė populiariąja Maironio daina "Lietuva brangi". Pirmą kartą Toronte lietuvių scenoje pasirodė baletų šokėja Laima Janušauskaitė. Ji atliko šokių "Naktis" ir "Medžioklė", grojant pokšte- lių muzikai. Tai daugiau iš- raiškos šokio žanras, kuriame ji reiškiasi jau 15 metų. Studijuoją Yorko un-te ir vadovauja jo jaunimo būreliui. Pirmasis jos pasirodymas lietuvių visuomenėi buvo pasi- gėrėtinas. Reikia tikėtis, kad ateityje ji galės ir dažniau dalyvauti lietuvių programose. Užbaigai vėl pasirodė "Vo- lungės" choras su kompozito- rių J. Žilevičiaus ir St. Gai- levičiaus kūriniais. Rengėjų vardu pirm. J. Za- vys visiems išreiškė padėką žodžiu ir gėlėmis, pagerbda- mas ne tik programos atlie- jus, bet ir Klaipėdos sukilimo dalyvį St. Pacianą. Sugiedoję Lietuvos himną, gausūs minėjimo dalyviai vai- šinosi kava ir palengva rengė- si skirstytis. Programos prane- šėjos pareigas rūpestingai at- liko Kristina Dambraitė. Specialios pamaldos už Klaipėdos krašto vadavimo daly- vius buvo atliktos Prisikė- limo šventovėje sausio 22 d. rytą. Jose dalyvavo su vėlia- voms kūrėjai-savanoriai, šau- liai ir skautai. Giedėjo para- pijos choras. Bv.

Klivlando lietuvių tautinių šokių grupė "Grandinėle", kurios dalis pasirodė kelionei į šv. Kazimiero iškilmes Romoje š. m. kovo 4 d. Grupę vadovauja A. ir L. SAGIAI. Nuotr. V. Bacevičiaus

Šventės šiaurinėje Floridoje

Kelios dienos su Sunnyhills vietovėje įsikūrusiais tautiečiais

Mano brolis Vladas su žmo- na, praėjusią vasarą išėję pen- sion, išsikėlė gyventi į šiau- rės vakarų Floridą — Sunny- hills. Toji vietovė yra netoli Meksikos įlankos — apie 30 my- lių į šiaurę nuo Panamos mies- to. Prieš tai jie nuolatose gy- veno New Jersey valstijoje, Niujorko miesto pašonėje. Man buvo įdomu sužinoti ir pamatyti, kaip jie įsikūrė nau- joje vietovėje. Savaitę prieš Kalėdas aš, žmona ir vyr. sūnus iš Toron- to išvykome automobiliu į Sun- nyhills. Kelionė į pietus bu- vo žymiai lengvesnė negu su- grįžimas. Geri sausi greitke- liai darė kelionę lengvą ir įdo- mią. Grįžtant įkirus lietutis, meteorologų pranašaujamas, kelius paverstį čiuožykla, da- rė kelionę per kalnynus sun- kią ir net pavojingą. Sekan- čią dieną šalčio ir vėjo išdžio- vinti keliai bei saulėta diena paruošė mums gam greitą su- grįžimą į Torontą.

Sunnyhills kolonija

Sunnyhills vietovė yra gra- žus, ramus šiaurės vakarų Flo- ridos kalnuotas kampelis. Yra pora ežerų. Vienaime maudo- masi, kitame žvejojama, bu- riuojama. Smėlėtoje žemėje vėšliai auga pušys, neaukšti ažuoliukai ir dar viena rūšis medžių, kurie žaliuoja ištisus metus. Žolė sodri. Yra stūrų bei kitokių miško gyvulių. Neteko girdėti, kad kolonijos gyventojai jais nusiskystų. Ši vietovė yra trijų metų lai- kotarpių zona — pavasario, vasaros ir rudens. Ją išplana- vo bei paruošė gyvenimui Flo- ridos statybos bendrovė "Del- tona".

Pagrindinis kelias, einas per vidurį tos vietovės, skiria ją į dvi dalis — rezidencijų ir va- sarvietės. Rezidencinė dalis vietomis gana tirštai apgyven- ta. Joje susispietę beveik iš- imtinai amerikiečiai. Lietu-

viai apsigyveno vasarvietės dalyje. Rezidencijos dalyje veikia kanalizacijos sistema. Tuo tarpu vasarvietės srityje šia sistema pakeičia "septic tanks".

Lietuvių gyvenvietės

Kaip amerikiečių, taip ir lietuvių koloniją beveik išim- tinai sudaro pasitrau- kę asmenys. Lietuviai susispi- etę apie mažesnę ežerėlį. Jie gyvena padrikai. Vieni arčiau viens kito, kiti atokiau. Šiuo metu čia yra apie 50 lietuvių namų. Jie yra erdvi ir pato- gūs. Statyba pietietiška — iš cemento blokų. Namų tikslas — turėti patogų vėdinimą ir vė- sinimą. Langų stiklai storoki. Lengvai 90 laipsnių kampu at- sidaro, pasukus rankena. Šal- tesniajam sezonui atėjus, jie šildomi elektros energija arba dujomis. Beveik visi lietuvių namai yra išpuošti brangiais, skoningais baldais bei kil- mėmis. Pardavę visą savo kilno- jamą ir nekilnojamą turtą šiau- rėje, jie čia atvyko laukti sa- vo saulėlydžio. Jie įsitaisė taip, kad gyvenimas būtų nerūpes- tingas, patogus ir įdomus.

Beveik visi jie yra vidurinės amerikiečių pajamų grupės žmonės. Juo vaikai liko šiau- rėje. Aš tik viena šeima sutik- kau, kuri atskirė su savimi 13 metų dukrėle.

Visuomeninė ir kultūrinė veikla

Visus kolonijos lietuvius riša stiprus ir nuoširdus tar- pusavio santykiai. Meilė savo tėvynei bei artimui daro juos paslaugiais viens kitam. Susi- būrę į bendrumę, jie dos- niai aukoja įvairiems lietuviš- kiems reikalams. Rengia vie- šus minėjimus ir vaishes visiems gyvenantiems kolonijoje lietu- viams. Būna daug ir šeimyni- nių parengimų. Kai kurie as- menys aktyviai bendrauja ir su amerikiečių grupe, ypač Vy-

tautas Bieleckas. Jis yra lie- tuvių bendruomenės pirminin- kas, o taip pat dalininkas nuo- savos statybos bendrovės.

Lietuviams fizinę mankštą ir pramogą sudaro pasivaikš- čiojimai. Puikūs ir švarūs as- faltuoti keliai, smėlėti šilai vilioja.

Parapija

Kun. Pranas Jaraška aptar- nauja lietuvių, kartu ir angliš- kai kalbančių bendruomenę. Jis yra malonus ir labai jud- rus, pilnas energijos bei prak- tiškų patarimų. Lietuvių grupę ypatingai gerbia jį. Yra stip- rus parapijinis lietuvių chore- lis. Jam vadovauja vargonininkas Mamaitis.

Prieš metus Sunnyhills ad- ministracijos vadovybė, susi- tarusi su vietiniu vyskupu, gra- žaus šilo viduryje įrengė kapi- nes. Jau trys lietuviai išsijo- jose: solistė Ona Zubavičienė, Adomas Rumša ir Antanas Bal- čiūnas. Ketvirtas kapas pri- glaude Onutės motulės palai- kus, perkeltus iš Panamos miesto kapų.

Kai kurie Kanados lietuviai turi glaudžius ryšius su Sun- nyhills lietuviais. Vien iš To- ronto aš pažįstu keturias še- imas, kurios turi ten savo pir- mos eilės gimines. Tos šeimos įsigijo ten sklypus, tačiau nie- kas iš jų kol kas namų nepasi- statė.

Teko susitikti ir išsikalbėti su Olandijos piliečiais, kurie atvyko iš Europos ir apsigy- veno Sunnyhills bei įsigijo nekilnojamą turtą. L.A.

St. Catharines, Ont.

(Atkelta iš 4-to psl.)

Eastern Europe origin fear calls for unilateral disarmament". Tai reiškia, jog pavergtieji perspė- ja laisvąjį pasaulį prieš viena- šališką nusiginklavimą. Pagrin- dinę pavergtųjų mintį reporte- ris straipsnio pabaigoje taip for- mulavo: "Pavergtųjų tautų organi- zacijos tikslas yra 'relentless pub- lic, political, diplomatic and econ- omic pressure on the Soviets to release the occupied nations from their grip'".

Reporteris taip pat pastebėjo, kad pavergtųjų tautų atstovai šia- me St. Catharines mieste politiš- kai reiškiasi "ne kaip reakcionie- riai", bet kaip žmonės, gerai pa- žįstą Sovietų Sąjungą bei jos ap- gaubingus politinius metodus.

Straipsnio pabaigoje nurodyta, kad diskusijose labiausiai pasi- reiškė parlamentarai — Joe Reid (St. Catharines), Al MacBain (Ni-agara Falls) ir Ray Haggerty (Erie) pritarė pavergtųjų laisvės veiks- lai, pažadėdami ir ateityje pala- ikyti Pavergtųjų tautų organizaci- jos Niagaros pusiasalyje siekius.

VISUOTINIS KLB APYLINKĖS NARIŲ SUSIRINKIMAS įvyko sau- sio 8, tuoj po pamaldų. Padarėsi metinės veiklos pranešimą ir bai- gusi savo kadenciją valdyba atsi- statydino. Dėl mažo dalyvių, pasi- likusių po pamaldų, skaičiaus, naujos valdybos sudaryti nepasi- sekė. Susirinkimo pirmininku bu- vo Jonas Dainora, sekretoriumi Stasys Janušonis. Kor.

Toronto lietuvių vyrų kvarteto
pirmajam tenorui

**A+A
HERBERTUI ROŽAIČIUI**

mirus,

žmoną SOFIJĄ, dukras, seserį, brolius ir jų šeimas
giliai užjaučia —

Buvę Toronto lietuvių vyrų kvarteto nariai:

V. Verikaitis
R. Strimaitis
J. Zubrickas

V. Bigauskas
A. Žibakas
B. Vrublevičius

A. Bražys

Lietuviška radijo programa Arizonoje

Nuo 1983 m. lapkričio 5 d. aidė lietuviška radijo programa "Lie- tuvos aidai" iš galingos stoties KS Kasa. Phoenix vietovėje ir apylin- kėse yra per 300 lietuvių, žinomų Lietuvių Bendruomenėi ir katali- kų misijai. Daug yra nežinomų ir nutolusių nuo lietuviškumo. Pagal buvusio čikagiečio Povilo Šalti- miero spėliojimą, Phoenixe bei apylinkėse yra apie 1000 lietuvių ir lietuvių kilmės žmonių.

Programa, paruošta K. Brazdžio- nytės, ateina iš Čikagos ir yra per- duodama 1540 AM banga kiekvie- ną šeštadienį 12.30 v.p.p. Arizo- nos lietuviai gali pasidžiaugti lietuviška muzika, sveikatos pa- tarimais ir kitais dalykais išties pusvalandį.

LB surengė Kalėdų eglutę, o p. Zakarienė turėjo KASA stotyje pasikalbėjimą angliškai.

Lietuviška radijo programa įieško žmogaus, kuris padėtų lei- dėjamas vietoje ją garsinti. Dar- bas nesudėtingas, reikia tik tru- puti noro ir ryžto. Būtų galima žy- miai pajavairinti programą. At- siliepkite, kas galite — paskam- binkite stočiai. Jei bus kokių iš- laidų, bus atsilyginta. Ten yra įsikūrusių jaunų šeimų ir vyres- nių bet nedirsta tokio darbo im- tis — būti kolonijos radijo atsto- vu. Jei nepavyks surasti tokio talkininko ar talkininkės, progra- ma turės nutilti.

London, Ontario

LEONARDAS EIMANTAS, Lon- dono liutuanistinės mokyklos stei- gėjas ir mokytojas bei vienien- tis jos vedėjas per 31 jos gyvavi- mo metus, po operacijos sveiksta Viktorijos ligoninėje. Jį galima lankyti Jo kambarys — Middlesex 3035. D.E.

Oakville, Ontario

METINIS KLB OAKVILLE'S APYLINKĖS NARIŲ SUSIRINKI- MAS šaukiamas ne š. m. sausio 28 d., bet sausio 29, sekmadienį, 4 v.p. p., p. p. Aulinskų namuose (445 Watson St.) Bus aptariami apylin- kės veiklos reikalai, renkama nau- ja valdyba ir revizijos komisija. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Valdyba

A. E. LEPAGE

REAL ESTATE SERVICES

PERKATE

AR

PARDUODATE NAMUS?

SKAMBINKITE

BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI

3630 Lawrence Ave. East
Scarborough, Ont. M1G 1P6

431-5462
445-9469

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B

2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M5S 4W3

Telefonai:
įstaigos (416) 762-7393
namų 233-0303

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York

Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 848-0234

DRESHER

INSURANCE &
REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENE
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komercinių

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

SKAITYTOJAI PASISAKO

LITUANISTIKOS KATEDROS SUTARTIS

"TŽ" 1984 m. 1 nr. išspausdin- tame A. Rinkūno šios sutarties paaiškinime nieko naujo nėra, kas skaitančiam lietuvišką spau- dą nebūtų žinoma. Nauja Amerika neatrastą.

"TŽ" 1983 m. 43 nr. katedrai lė- šų teikimo pirm. J. Kavaliūnas labai nuosekliai ir aiškiai apie lituanistikos katedrą buvo para- šęs, ir tą straipsnį skačiusiems nekilo jokių abejonių. A. Rinkū- no tvirtinimas (kito asmens var- du), kad "kanadiečiams tas reika- las nuo pat pradžių nebuvo pak- ankamai paaiškintas", neturi pa- grindo. Kas neskaito lietuviškos spaudos, tam jokie katedros kri- tikų paaiškinimai nepadės. Tie ka- tedros kritikai savo nuomonėmis labai nedrąsūs ir, kritikuodami katedrą, nurodo į kitus "autori- tetus". Kas neturi noro lituanis- tikos katedrą remti, geriau nuo "paaiškinimų" tesusilaiko. Šiuo atveju galime A. Rinkūnui padė- koti, kad jis aiškiai pasakė savo nuomonę, būtent: jis nemano at- kalbinėti tų, kurie remia ir toliau mano remti lietuviškosios kate- dros reikalą.

P. Lelis

NAUDINGI STRAIPSNIAI

Dažnai tenka skaityti šiame laikraštyje Jurgio Strazdo įvai- rius vertimus iš svetimų kalbų. (Yra du torontiečiai tokiais pat vardais ir pavardėmis. Vienas jų anksčiau aktyviai reikšėsi visu- meninėje veikloje, ypač Toronte Lietuvių Namų, o dabar kitas as- muo reikšiasi spaudoje).

Skaitant J. Strazdo rašinius,

Šypsenos

Nelaimė

Vienas žmogelis gátveje su- tiko seną bičiulį ir atvėrė sa- vo širdį:

— Žmona mane pametė ir išėjo iš namų... Ar gali būti blogiau?

— Gali! Kai ji sugrįš...

Nosis ir chirurgas

Kartą reporteris paklausė Brigitą Bardot, ką ji galvoja apie šiuolaikinius plastinės chirurgijos galimumus.

— Chirurgas, — atsakė Bar- dot, — mūsų laikais padėjus su žmogaus nosimi padaryti viską, ką tik sugalvos, išskyr- vus vieną: jis negali jai sutruk- dyti kištis į svetimus reika- lus.

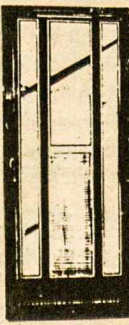
Parinko Pr. Alš.

A & L Windows

Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo stiklo. Taip pat įdedame alu- mines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm win- dows) (vairius rūšis ir spal- vos, pagamintus pagal užsa- kymą. Nemokamas įkainojimas.

Lietuviams 10% nuolaida Skambinti telefonu
(416) 545-6556 Hamiltone,
Toronte ir apylinkėse

Perkant ar parduodant namus
skambinti **ANTANAS GENYS**
231-2839

Frank Barauskas Ltd. Realtor-3828 Bloor St. W., ISLINGTON

DRAUDA

**MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD.** (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8Y 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Viešėdami Čikagoje,
neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų,
plokštelių, odos, medžio dirbinių.
Ypač didelis gintaro
išdirbinių pasirinkimas.

1984 metų ekskursijos:

ROMA

Kovo 1 — 10. Dar yra likusios 2 vietos

VILNIUS arba Vilnius ir kiti Europos miestai

Gegužės	24 — 1	Rugpjūčio	16 — 24
Birželio	21 — 29	Rugsėjo	6 — 14
Liepos	19 — 27	Spalio	4 — 12

Galima važiuoti 8 dienoms arba ilgesniam laikui grupėje arba paskirai. Grupės gegužės 24, liepos 19 ir rugsėjo 6 lydesiu aš pats — norintiems galėsiu nupirkti automobilius. Smulkesnių žinių telrautis čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu.

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių

reikalais kreiptis:

V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Sausio 22, sekmadienį, įvyko metinis parapijos susirinkimas. Pranešimus padarė tarybos pirm. J. Andrulis, apžvelgdamas šakotą parapijos veiklą, ir klebonas kun. J. Staškus, atskleidamas sielovadinius rūpesčius ir finansinę būklę. Paaškęjo, kad parapija visose srityse gana gerai laikosi. Sumažėjo bingo pajamos, bet padidėjo parapijiečių aukos. Parapija tebeturi \$222.000,00 skolas. Rinkimai į tarybos sekcijas buvo trumpi, nes sutiko kandidatuoti tie patys asmenys. Sekretoriavo V. Valiulienė.

— Sausio 22-29 yra maldos savaitė už krikščionių vienybę. Savaitės šūkis: "Kryžius visus kviečia vienybė".

— Sesuo O. Mikailaitė kalbės Šv. Rašto temomis sausio 29, sekmadienį, po 10 v.r. Mišių, Anapilio salėje.

— Pirmajai Komunijai besiruošiančių vaikų tėvų pasitarimas — vasario 11, šeštadienį, 9.30 v.r., šeštad. mokyklos patalpose.

— Tarybos nario Prano Augačio brolis Vincas mirė Lietuvoje. Mišios už velionį — vasario 4, šeštadienį, 10 v.r., Lietuvos kankinių šventovėje.

— Mišios sausio 29, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Leoną Meškauską, 11 v.r. — už a.a. Adolfą Klemką ir Ingutę Sideravičiūtę.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas sausio 29, sekmadienį, 11.15 v.r., laikys kun. P. Dilys, pamokslą sakys prof. Martynas Trautrimas iš Omahos, Nebr., giedos parapijos choras. Po pamaldų — metinis parapijos susirinkimas ir kavutė.

— Šv. Rašto apmąstymai — sausio 26, ketvirtadienį, 7 v.v., šventovės salėje.

— Pamaldas vasario 5 d. įprastu laiku laikys kun. P. Dilys.

— A.a. Herbertas Rožaitis, 52 m., po trumpos ligos mirė sausio 20 d. Palaidotas sausio 23 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje; paliko liūdinčią žmoną Sofiją, dukras Petriną, Zuzaną ir Tiną, du vaikaičius, tris brolius ir seserį. Laidotuvų apeigas atliko kun. A. Žilinskas.

— A.a. Erna Gocentienė, 53 m., staiga mirė Londone, Ont., sausio 21 d.

Lietuvių namų žinios

— Sausio 22 d. LN įvykusiame Klaipėdos atvadavimo minėjime dalyvavo apie 250 asmenų.

— Sausio 22 d. LN kultūros komisija savo posėdyje svarstė LN įvyksiančias paskaitas: kovo 4 d. E. Pamataičio — apie pajamų mokesčius ir E. Juciūtės knygos "Igaros Naujamiestis" supažindinimo popietę gegužės 6 d.

— Svečių knygoje pasirašė N. Benotienė iš Vilniaus, J. ir A. Kružai iš Sudburio ir B. Paulionienė iš Kingstono, Ont.

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS, virtuvė ir prausykla prie Keele po žemio vienam asmeniui. Skambinti vakarais tel. 767-4736 Toronte.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškai pooperacinius gydymas. Patarimai asmenims ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. (416) 533-8008.

IŠNUOMOJAMAS kambarys ir virtuvė Sunnyside gatvėje. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 534-9693 Toronte.

DIDELĖ NUOLAIDA vertikali nėm langų užuolaidoms (vertical blinds). Teirautis krautuvės telefonu 481-5803, Oakvilles apylinkėse — 827-3446 vakarais ir savaitgaliais. The Shopping Stone Gift and Kitchen Shoppe.

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto ir stalius darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofąs (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baliūnas.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKYVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parenimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8260 arba 667-8280 Toronte.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusių sekmadienį 11.30 v. Mišiose už žuvusius ir mirusius Klaipėdos krašto vaduotojus organizuotai su vėliavomis dalyvavo kūrėjai-savanoriai, šauliai ir skautai.

— Parapijos salės nuomojamos lietuviams iki kovo mėn. pradžios.

— Vaikų Mišios — vasario 5, sekmadienį, 10.15 v. ryto muzikos studijoje.

— Prisikėlimo parapijos labdaros sekcija balandžio mėn. ruošia vartotų daiktų išpardavimą. Prašo sunėsti vartotus drabužius, įvairius virtuves reikmenis ir kitus daiktus.

— Jaunų šeimų sekcija ruošia išvyką į Black Creek Pioneer Village vasario 12, sekmadienį. Platesnė informacija — pas D. Petraitienę tel. 762-1482.

— Šeimų stovykla Wasagoje įvyks šią vasarą nuo liepos 28 d. iki rugpjūčio 4 d. Registruotis galima jau dabar pas D. Pranaitienę 762-1482 arba G. Petrauskienę 232-0737.

— Aukos parapijai: C. K. Joniai \$150; po \$100: P. Kudreikis, H. Sakalauskas, A. A. Šmigelskiai, J. Parselūnas; \$50: J. T. Kiškūnai; vienuolynai: J. Juodkaitienė \$50; religinei šalpai — A. Matulionienė \$100; klierikų fondai — P. Gaidelis \$200, B. Sapijonienė \$100, N.N. \$100, I.A. Jurcavičiai \$50.

— Mišios sausio 29, sekmadienį, 8.30 v.r., už Praną Kazlauską, 9.30 v. už Adolfą Šapoką, 10.15 v.r. — už Vaitių ir Ivaškevičių mirusius, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už Mariją Jasulionienę.

A.a. Herbertas Rožaitis, solistas, 52 m. amžiaus, mirė sausio 20 d. Palaidotas sausio 23 d. iš Turnerio-Porterio laidotuvių koplyčios Mississaugoje lietuvių kapinėse. Išvakarėse koplyčioje su juo atsisveikino artimieji ir draugai solistai giesmėmis — J. Sriubickienė, S. Žiemelytė, V. Verikaitis, R. Strimaitis, akompanuojami muz. J. Govėdo. Apeigas atliko kun. A. Žilinskas. Sol. V. Verikaitis savo atsiųstame rašte "TŽ" redakcijai sako apie velionį: "Per muziką ir man teko su juo susipažinti. Kai man kilo mintis suorganizuoti vyrų kvartetą, jis pirmas pasiūlė. Dainavo jame iki pat kvarteto išsiskirstymo. Turėjo gražų tenoro balsą, gerai skaitė gaidas. Buvo pareigingas, linksmas, paslaugus, visų mėgtas mas bei gerbiamas. Jis ir kanadiečių visuomenės buvo gražiai vertinamas — dažnai dodavo jų šventovėse ir dainuodavo koncertuose".

Kun. A. Saulaitis, lietuvių jėzuitų provincijolas iš Čikagos, ir sesuo Ignė Marijošūtė iš Putnamo sausio 20-22 d.d. savaitgalį vedė rekolekcijas lietuvių jaunimo grupei Sharon, Ont., specialiose rekolekcijų namuose. Rengė ateitininkai, bet dalyvavo ir kitom organizacijom priklausančių jaunuolių — berniukų ir mergaičių 18-30 m. amžiaus. Pernai tokioje rekolekcijų grupėje buvo 13 dalyvių, šiemet — 27. Visa programa atlikta vien lietuvių kalba. Grįždamas Čikagon, kun. A. Saulaitis aplankė "TŽ" redakciją ir painformavo apie savo darbus.

Evangelikų kunigas Algimantas Žilinskas, klebonavęs Išganytojo parapijoje ir baigęs specialaus paruošimo kursą, yra paskirtas ligoninės The Queen Elizabeth Hospital kapelionu. Iškilmingas įvesdinimas į pareigas įvyko sausio 22, sekmadienį, ligoninės auditorijoje. Pamokslą sakė vysk. W. D. Huras, apeigoms vadovavo kun. M. Hunter ir kun. L. Sparks. Iškilmėje dalyvavo ligoniai, ligoninės tarnautojai ir nemažas būrys kvietinių svečių — lietuvių ir kantačių.

Savo tėvelio a.a. Juozo Auštro atminimui Irena Žemaitienė "Tėviškės žiburiams" paaukojo \$30.

A.a. Juozo Ožinskio atminimui "Tėviškės žiburiams" paaukojo \$10 jo žmona Albina Ožinskienė, gyvenanti JAV-se.

IŠNUOMOJAMI 3 kambariai ir virtuvė. Skambinti po 6 v.v. tel. 762-3715 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

KLB Toronto apylinkės valdyba kviečia į

VILNIAUS KARALAITĖS BALIŲ

šeštadienį, vasario 11, Lietuvių namuose, Karaliaus Mindaugo menėje. Pradžia 6.30 v.v.

Išrinkta karalaitė bus premijuota stipendija mokslui ir kitom dovanom Šilta vakarienė, paruošta p. Gataveckienės, šokiai, įdomi programa

Bilietas, įskaitant vakarienę: suaugusiems \$15.00, pensininkams ir studentams \$12.00. Stalai numeruoti. Bilietus prašoma įsigyti iš anksto — sekmadieniais po pamaldų Prisikėlimo parapijoje, Anapilyje, Lietuvių namuose, o šiokiadieniais pas R. Pacevičienę — 248-9458

ŠEIMŲ ATOSTOGOS WASAGOJE, KANADOJE,

nuo liepos 28, šeštadienio 2 v.p.p., iki rugpjūčio 4, šeštadienio, 12 v.

Programa vaikams — mokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus grupėms. Šeimninkų pagamintas maistas. **Nakvynė** — nameliuose arba barakų kambariuose. **Kaina:** Šeimai — nakvynė ir patalpos savaitei \$75.00, **maistas** — suaugusiam savaitei \$60.00, vaikui 7-11 metų \$40.00, vaikui 4-6 metų \$30.00, vaikui 2-4 metų \$15.00, vaikui žemiau 2 metų \$0.

Vieta: Franciscan Father's Camp, New WASAGA, Ontario. Dalyvaujantiems nepilną savaitę pilnos savaitės kaina padalinama į 6 dienas ir padauginama pagal dienų skaičių, kiek dalyvaujama. **Registruotis** iki šių metų gegužės 20 d. pas Gabiją Petrauskienę c/o Prisikėlimo parapija, 1011 College St. Toronto, Ont. M6H 1A8. **Informacija:** Dana Pranaitienė (416)762-1482 Toronte, Gabija Petrauskienė (416)232-0737 Toronte.

Organizuoja: Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekcija.

Spaustuvės mašinų vajas

Vos paskelbus "Tėviškės žiburių" spaustuvės mašinoms atnaujinti bei papildyti vaju, atsiliepti visa eilė dosnių spaudos rėmėjų. Čia skelbiama naujai gautas aukas.

Vladas Bakūnas iš Pembroke, Ont., atsiuntė \$100, kun. **Vaclovas Stankūnas** iš Montreale — \$75, **Izidorius Antanaitis** — \$54, **Stasė ir Aloyzas Viskontai** \$50, kun. **Vincas Valkavičius** iš Hudson, MA, \$50; po \$25: **Jonas Kavaliūnas**, Beverly Shores, IN, V. **Timosenko** iš Niagara Falls, Ont., **Irena ir Vytautas Pečiuliai**; \$20: **Kazys Gyrnas** iš Ingersoll, Ont.; \$11: **V. Goldbergas** iš Sault Ste. Marie, Ont., **Zuzana Rajackienė** iš Waterford, Conn.; \$10: **M. Lazdūtis** iš Hamiltono, Ont., **Vytautas Petrauskas** iš Čikagos, **Kazys ir Veronika Ottai**, **Albinas Vanagas** iš Sault Ste. Marie, Ont.

Dėkojame šiems aukotojams, teikiantiems paramą lietuviškajai spaudai, ir tikimės sulaukti jų daugiau.

Jau pradėta telkti metinė "Tėviškės žiburių" loterija. Reikalingi įvairūs vertingi laimikiai, kurie galėtų džiuginti jų laimėtojus. Iki šiol yra gauti šie laimikiai: dail. A. Galdiko paveikslas (mažo formato), dail. A. Tamošaitienės ir dail. A. Tamošaitio paveiks-lai, Aldonos Biliūnienės meniška vaza iš Floridos, dail. Dagio medžio skulptūra, J. Macėno paveikslas iš JAV, Tikimės, kad netrukus ši pagrindinė "TŽ" loterija praturtės ir kitais laimikiais. Jų laimėtojai paaikšės per "TŽ" spaudos balių š. m. balandžio 28, Atvelykio šeštadienį, Anapilio salėje.

Ontario pilietybės ir kultūros ministrė Susan Fish ir daugiakultūrio Ontario fondo (Ontario Heritage Foundation) pirm. John White pranešė, kad jų įstaigos paskyrė \$12.500 daugiakultūrės istorijos reikalams. Šią sumą gavo daugiakultūrė Ontario istorijos draugija išleisti knygai (\$5.000) ir kalendoriui (\$6.000). Minėtoji knyga yra "Heroes of Their Day: The Reminiscences of Bohdan Panchuk". Joje išspausdinti pasakojimai ukrainiečių veikėjo. Ji įderinta į knygų seriją "Ethnocultural Voices". Pirmasis serijos tomas buvo "The Gordon C. Eby Diaries, 1911-13: Chronicle of Mennonite Farmer". Italų organizacija Canacadian Academic Centre Italijoje gavo \$1.500 mokslinei konferencijai, gvil-denancijai Kanados italų kūrbybą.

Registruoti pensijos taupymo planai (RRSP)

- Gyvybės drauda
- Invalidumo (disability) drauda
- Įvairūs pensijos planai (annuities)
- Sąžiningas ir greitas patarnavimas

Marius E. Rusinas,
"CANADA LIFE", 390 Bay St., suite 600, Toronto, Ontario.
Telefonai: įstaigos **868-0922**, namų po 7 v.v. **848-0320**.
Su klientu susitarus, atvažiuoju į namus.

Toronto lietuvių pensininkų klubas

renigia dainų popietę "Vilnius Manor" rūmuose vasario 5 d., 3 v.p.p. Programą atliks lietuvių namų dainos vienetas. Visuomenė ir pensininkai kviečiami dalyvauti. Įėjimas — auksa.

Pensininkai dalyvaus karnavale, kuris įvyks Lietuvių namuose vasario 25 d.

Visi ruoškimės į "Vilnius Manor" pastato atidarymo iškilmes balandžio 7 d.

Artimiausiu laiku yra numatomas paskaitų ciklas iš medicinos.

Artinasi pajamų mokesčių laikas. Pensininkus be jokio atlyginimo aptarnauja kai kurios viešos bibliotekos (Dufferin ir St. Clair Branch, tel. 652-1460). Susitarti galima nuo vasario 15 d. Gal pasisėks išsirūpinti, kad žinovai ateitų į pensininkų namus.

A.a. Vandos Slapšienės

atminimui vietoj gėlių dr. Gražina Girdauskaitė ir Joe Szabo "Tėviškės žiburiams" paaukojo \$25.

A.a. Vandos Slapšienės atminimui Jonas Kazlauskas ir duklė Birutė "Tėviškės žiburiams" paaukojo \$10.

Pagerbdamos savo narę a.a. E. Bilkšienę, KLB moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyrius "Tėviškės žiburiams" paaukojo \$25.

A.a. Marijos Enzinienės atminimui Kristina ir Bronius Zutautai "TŽ" paaukojo \$10.

Mississaugoje veikia daugiakultūrė taryba, kuri leidžia savo žiniaraštį "Peel Multicultural Scene" (Unit 2, 3560 Wolfedale Rd., Mississauga, Ont., L5C 2V6, tel. 273-4878). Jame aprašoma tautinių grupių veikla. Apie lietuvių nieko nėra, išskyrus švenčių sąrašą, kuriame pažymėta Vasario 16.

PADĖKA

Toronto Lietuvių namų dainos vienetas nuoširdžiai dėkoja St. Peterburgui Radijo rėmėjui sambūriui ir valandėlės komitetui, Jumo Beach lietuvių klubui, Miami lietuvių klubui už pakvietimą koncertuoti.

Dėkojame p.p.Kleivoms, Macioniams, Štūkaiams, Kusinams, Grušienė, Dirginčiams, Šarūnams, Vaičiūnė, Grauskui, Jociams, Jucėnams, Biliūnams, Balčiūnams, Zotovienei, Vaičekoniams, Dauginiui, kurie dalinininkes globojo, vaišino, važinėjo, mylėjo.

Ypatingai nuoširdi padėka O. Delkui, kuris dalinininkes apgyvendino gražiam apartamente, globojo, važinėjo, vaišino.

Dėkojame visiems ir čia neįvardintiems asmenims, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjo prie organizavimo mūsų koncertų Floridoje. Visur jautėm šiltą lietuvišką širdį.

Toronto Lietuvių namų dainos vienetas

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C.I.B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
certifikatus 1 m.	9 %	
Terminuotus indėlius:		
1 metų	8.5 %	Nekilnojamo turto,
180 — 364 d.	8 %	asmenines ir prekybines.
30 — 179 d.	7.5 %	Paskolos mirties atveju draudžiamos iki \$10,000
Trumpalaikiai indėliai \$20,000 ar daugiau		
Taupomosios sąskaitos:		
specialios	7.25%	
su drauda	7 %	
Čekių sąskaitos:	5 %	

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS	
1475 De Seve	3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00 4.00 — 8.00
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00 2.00 — 6.00
Penktadieniais	10.00 — 6.00
Sekmadieniais nuo spalio 15 iki gegužės 15	
1475 De Seve ir Šv. Kazimiero par. salėje:	10.30 — 12.30

Valerija Anyšenė, viešėda

ma dukros šeimoje, Buffalo mieste, parašė straipsnį "Moteriai" apie paskutinę Helsinkio grupės narę a.a. Oną Poškienę-Lukauskaitę, mirusią Lietuvoje 1983 m. gruodžio 6 d. Velionė yra V. Anyšenės pusbrolio adv. Stanislovo Lukausko duklė. Kaip ir tėvas, ji buvo drąsi nuskriaustųjų užtėrėja.

Daugiakultūrių reikalų direktoriatas Otavoje praneša, kad naujasis daugiakultūrių reikalų ministeris D. Collett paskyrė \$145.225 italų kalbos kursams, kuriuos organizuoja Centro Canadese Scuola e Cultura Italiana. Ši organizacija yra susieta su Ontario Heritage Language Association ir gautą paramą panaudos 248 klasėms 90 vietų Toronte, kur yra mokoma italų kalbos. Jose yra 7.532 mokiniai.

MONTREALQUE

Metinis visuotinis Aušros Vartų parapijos susirinkimas įvyko sausio 15 d. tuoj po pamaldų par. salėje. Klebonas J. Kubilius, SJ, savo pranešime pasidžiaugė neblogu parapijos dvasiniu stoviu ir dėkojo visoms organizacijoms, parapijos ir mergaičių chorams už aktyvų prisidėjimą prie parapijos gyvenimo. Be to, priminė, kad 1983 m. AV šventovėje buvo 12 krikštų, 10 jungtinių ir 17 laidotuvių.

Parapijos komiteto pirm. A. Čepulis kalbėjo apie 1983 m. įvykdytus didesnius šventovės remontus: sudėti nauji šventovės langai ir nuplautos sienos, parapijos salėje sudėtos naujos užuolaidos, pertvarkyti du šalia salės esantys kambariai. Komiteto išd. V. Piečaitis paaikšino 1983 m. apy-skaitą, kuri buvo čia viešai išskabinta. Be to, jis padarė kelktą su-gestijų, kaip padidinti parapijos pajamas.

Auksinio amžiaus "Rūtos" klubo pirm. K. Toliušis pasiūlė, kad par. komitetas sudarytų iš kompetetingų asmenų komisiją, kuri pradėtų rūpintis vyresnio amžiaus lietuviams namų statymu. Susirinkimas tam pritare.

Du komiteto nariai — M. Girdžiūvienė ir A. Jonelis, baigę savo kadenciją, vienbalsiai buvo perrinkti dar trejiem metam.

Susirinkimas, trukęs dvi valandas, baigėsi užkandžiais ir kavute.

"The Gazette" sausio 16 d. laidos pirmame puslapyje idėjo didelę spalvotą nuotrauką tautiniais drabužiais pasipuošusių merginų: dviejų slovenių, dviejų korejiečių, vienos vietnamietės ir vienos lietuvaite — Danetos Stankevičiūtės. Jos visos yra tik lyg ir atstovės dalyvių, buvusių sausio 15 d. tradicinės Mišiose, laikomose etninėms grupėms Marijos Pasaulio Karalienės katedroje. Mišias laikė ir pamokslą pasakė Montreallio arkivysk. P. Greigoire.

Irenai Valkauskienei Montreallio General ligoninėje padaryta operacija.

Kazimieras Lygnugaris, "Stelco" pensininkas, 89 m. amžiaus, mirė sausio 12 d. Palaidotas iš AV šventovės Cote des Neiges kapinėse sausio 16 d. Jo liūdi žmona ir duklė su šeima.

Lionginas Sevastavičius, 97 m. amžiaus, mirė sausio 13 d. Palaidotas iš AV šventovės Cote des Neiges kapinėse sausio 17 d. Liko liūditys — dukterys M. Kazlauskienė su vyru ir L. Sušinskienė su šeima. B.S.

Šv. Kazimiero parapijoje. Vasario 26 po 11 v. pamaldų įvyks Šv. Kazimiero šventė. Bus pietūs su pritaikyta programa. Pateisinto masto šventė bus vasaros pabaigoje popiežiaus atsilankymo progą. — Vasario 12 d. po Mišių Šv. Onos dr-jos susirinkimas. — Sausio 15 d. Montreallio katedroje įvyko visų tautybių Mišios, kurias atnasoavo arkiv. P. Greigoire. Iškilmės dalyvavo 13 tautų su savo kunigais. Lietuviams atstovavo kun. St. Šileika su dviem taut. drabužiais apsirengusiais jaunuoliais ir jaunuolėmis. Pamokslą prancūziškai ir angliškai pasakė pats arkivyskupas, sveikindamas visus dalyvius. Katalikų Bendrija yra jungianti, mylinti, auklėjanti ir laiminanti visas tautybes. Kvietė melstis už tikėjimo laisvę. Giedojimui vadovavo sol. Lareau. Komunijos metu ir procesiją išlydint giedojo vietnamiečių choras, katedros vargonams pritariant. Mišių metu buvo kalbama malda savo tautos kalbomis, kurias skaitė jaunuoliai ir jaunuolės atstovaujantys savo etninei grupei. Po pamaldų visi buvo pakviesti į katedros salę, kur buvo kavos ir vaisių sunkos. Pamaldas organizavo kun. Mario Paquette. — Vida Kudžmaite, buhalterė, persikėlė gyventi į Otavą, kur "Great West" draudos bendrovėje perims skyriaus vedėjos pareigas. Vida yra baigusi šeštadieninę lietuvių mokyklą, priklauso ateitininkų organizacijai. Sk.